VAASAN YLEISKAAVA
VASA GENERALPLAN
2030

KV - 13.12.2011 - FG

VAASAN KAUPUNKI KAAVOITUS VASA STAD PLANLÄGGNING

VAASAN YLEISKAAVA 2030
GENERALPLAN FÖR VASA 2030

VAASAN KAUPUNKI, KAAVOITUS
VASA STAD, PLANLÄGGNING

2011

Yleiskaavan on laatinut Vaasan kaupunkisuunnittelu:

Kaavoitusarkkitehti Harri Nieminen
Kaavoitusinsinööri Ann Holm
Maisema-arkkitehti Christine Bonn
Maisema-arkkitehti Jorma Panu
Kaava-assistentti Leena Kaijasilta
Kaavoitusinsinööri Reino Vuoto

Käännös ruotsiksi: Riitta Dahlback, Mari-Ann Finne, Ingegerd Holmqvist-Savolainen ja Åsa Kallenberg

Kuvat: Anna-Kaisa Aalto, Gun-Mari Back, Christine Bonn, Lars-Göran Boström, Ann Holm, Juha-Matti Linna, Jan Nyman ja Reino Vuoto

Generalplanen är uppgjord av Vasa stadsplanering:

Planläggningsarkitekt Harri Nieminen
Planläggningsingenjör Ann Holm
Landskapsarkitekt Christine Bonn
Landskapsarkitekt Jorma Panu
Planassistent Leena Kaijasilta
Planläggningsingenjör Reino Vuoto

Översättning till svenska: Riitta Dahlback, Mari-Ann Finne, Ingegerd Holmqvist-Savolainen och Åsa Kallenberg

Bilder: Anna-Kaisa Aalto, Gun-Mari Back, Christine Bonn, Lars-Göran Boström, Ann Holm, Juha-Matti Linna, Jan Nyman och Reino Vuoto

SISÄLLYSLUETTELO 3

1. TAUSTAA 4

2. YLEISKAAVAA OHJAAVAT SUUNNITELMAT JA TAVOITTEET 7
2.1 Suunnittelutilanne 7
2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 7
2.1.2 Maakuntakaava 8
2.1.3 Vaasan seudun yhdyskuntarakenne-suunnitelma ja liikennejärjestelmä 10
2.1.4 Vaasan kaupungin visio ja strategia 12
2.1.5 Kaavoituksen tavoitteet ja strategiat 12
2.2 Yleistavoitteet 12
2.2.1 Väestönkehitys 12
2.2.2 Elinkeinoelämän kehitys 14

3. YLEISKAAVAN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA RATKAISUT 16
3.1 Ympäristön nykytilan arviointi 16
3.2 Maisemarakenne ja muu luontoperusta 17
3.3 Kaupunkirakenne 20
3.3.1 Keskusta, Palosaari, Vaskiluoto 21
3.3.2 Asunto- ja kyläalueet 21
3.3.3 Liike-, teollisuus- ja palvelualueet eli “Laatukäytävä” 21
3.4 Asuminen 22
3.5 Palvelut ja keskusverkko 25
3.6 Työpaikat 28
3.7 Liikenne 30
3.7.1 Auto- ja kevyen liikenteen nykytila 30
3.7.2 Kehittämistavoitteet 31
3.7.3 Joukkoliikenne 31
3.7.4 Tie- ja katuverkko 32
3.7.5 Kevyen liikenteen verkko 33
3.7.6 Pysäköinti 34
3.7.7 Tavaraliikenne ja logistiikka 34
3.7.8 Raideliikenne 36
3.7.9 Satamat 36
3.7.10 Lentoliikenne 36
3.8 Ympäristö 38
3.8.1 Viheraluejärjestelmä 38
3.8.2 Maa- ja metsätalousalueet 49
3.8.3 Rakennettu ympäristö ja kulttuuriperintö 50
3.9 Kunnallistekniikka 68
3.9.1 Vesihuolto 68
3.9.2 Energiahuolto 68
3.9.3 Jätehuolto 70
3.9.4 Erityisalueet 70

4. YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET 71
4.1 Yleiskaavan yleinen sisällön arviointi 72
4.2 Ympäristövaikutukset 74
4.3 Sosiaaliset vaikutukset 81
4.4 Liikenteelliset vaikutukset 86
4.5 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset 91
4.6 Oikeusvaikutukset 94

5. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN 95

6. TILASTOLOMAKE 98

7. OHEISAINEISTO 99

INNEHÅLLSFÖRTECKNING 3

1. BAKGRUND 4

2. PLANER OCH MÅL SOM STYR GENERALPLANEN 7
2.1 Planeringssituation 7
2.1.1 Riksomfattande mål för områdesanvänd-ningen 7
2.1.2 Landskapsplan 8
2.1.3 Vasaregionens samhällsstrukturplan och trafiksystem 10
2.1.4 Vasa stads vision och strategi 12
2.1.5 Målsättningar och strategier för planläggningen 12
2.2 Almänna mål 12
2.2.1 Befolkningsutveckling 12
2.2.2 Näringslivets utveckling 14

3. GENERALPLANENS UTGÅNGSPUNKTER, MÅL OCH LÖSNINGAR 16
3.1 Bedömning av miljöns tillstånd 16
3.2 Landskapsstrukturen och övrig grund-struktur i naturen 17
3.3 Stadsstrukturen 20
3.3.1 Centrum, Brändö, Vasklot 21
3.3.2 Bostads- och byaområden 21
3.3.3 Affärs-, industri- och serviceområde d.v.s. “Kvalitetskorridor” 21
3.4 Boende 22
3.5 Service och centrumnät 25
3.6 Arbetsplatser 28
3.7 Trafiken 30
3.7.1 Biltrafikens och den lätta trafikens nuläge 30
3.7.2 Utvecklingsmål 31
3.7.3 Kollektivtrafiken 31
3.7.4 Väg- och gatunätet 32
3.7.5 Lättrafiklederna 33
3.7.6 Parkering 34
3.7.7 Varutrafik och logistik 34
3.7.8 Spårtrafiken 36
3.7.9 Hamnarna 36
3.7.10 Flygtrafiken 36
3.8 Miljö 38
3.8.1 Grönområdesstrukturen 38
3.8.2 Jord- och skogsbruksområden 49
3.8.3 Den bebyggda miljön och kulturarvet 50
3.9 Kommunalteknik 68
3.9.1 Vattenförsörjning 68
3.9.2 Energiförsörjning 68
3.9.3 Avfallshantering 70
3.9.4 Specialområden 70

4. GENERALPLANENS KONSEKVENSER 71
4.1 Utvärdering av generalplanens innehåll 72
4.2 Miljökonsekvenser 74
4.3 Sociala konsekvenser 81
4.4 Konsekvenser för trafiken 86
4.5 Samhällsekonomiska konsekvenser 91
4.6 Rättsverkningar 94

5. GENERALPLANENS FÖRVERKLIGANDE 95

6. STATISTIKBLANKETT 98

7. KOMPLETTERANDE MATERIAL 99

1. TAUSTAA

Kaikki suunnittelu syntyy tarpeesta, niin myös kaavoitus. Vaikka vasta vuoden 1958 rakennuslakiin saatiin säädökset yleiskaavoituksesta, on yleiskaavoja laadittu Suomessa aina Eliel Saarisen vuoden 1915 Suur-Helsingin yleiskaavasta alkaen. Asemakaavoituksella on vielä pitemmät perinteet.

Vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tehtävänä on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen

1. BAKGRUND

All planering bottnar i ett behov, så även planläggningen. Fastän det först i 1958 års byggnadslag togs in stadganden om generalplanering, har generalplaner utarbetats i Finland ända sedan Eliel Saarinens generalplan över Storhelsingfors år 1915. Detaljplaneringen har ännu längre traditioner.

Enligt markanvändnings- och bygglagen, som trädde i kraft år 2000, skall generalplanen i stora drag styra kommunens samhällsstruktur och markanvändning

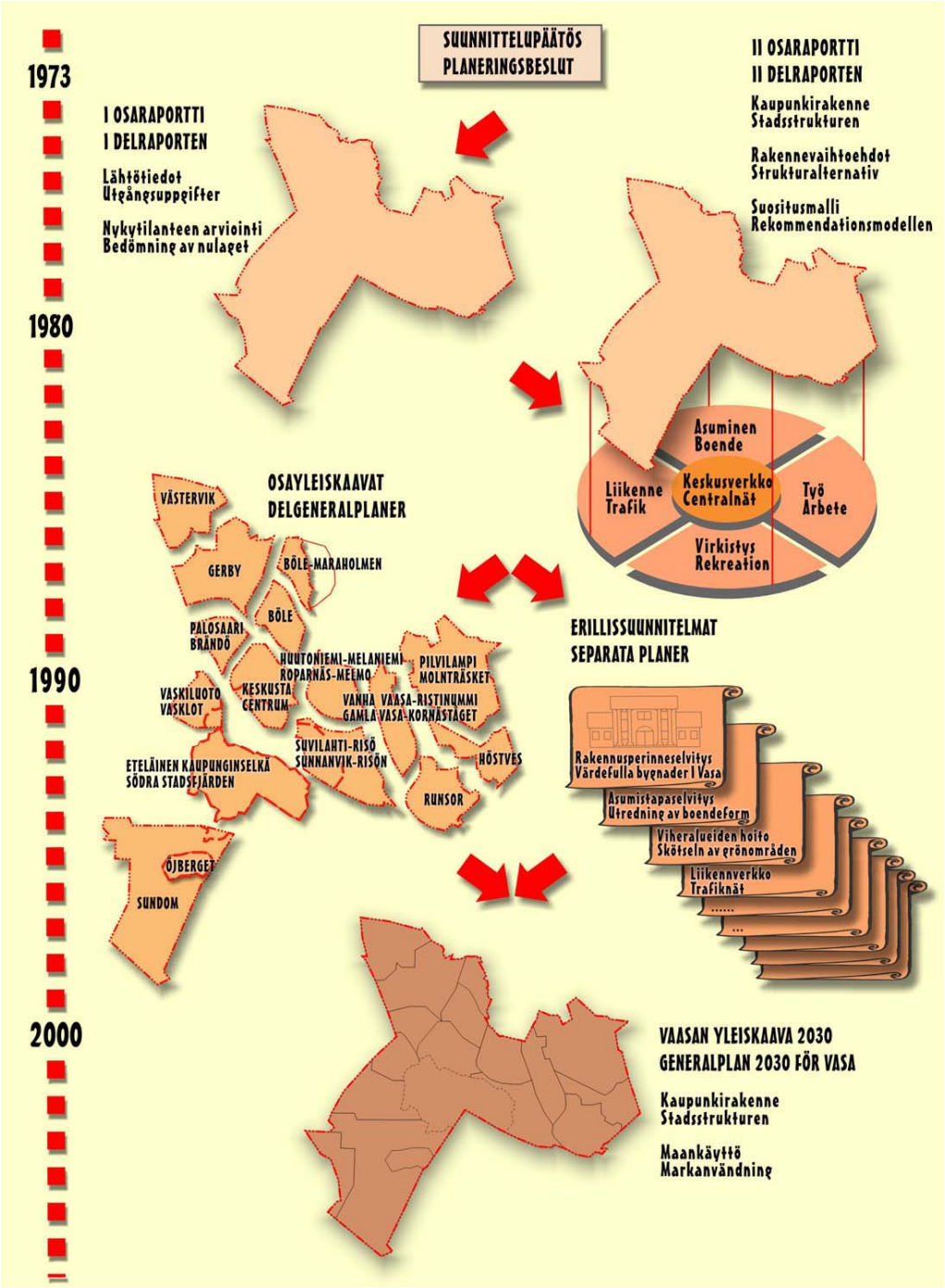

Kuva 2. Yleiskaavoituksen vaiheet.
Bild 2. Generalplaneringens skeden.

ohjaaminen sekä kunnan erilaisten toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja maankäytön perustaksi.

Vaasan yleiskaava 2030 sisältää selostuksen ja kaavakartan määräyksineen sekä erillisenä teemaosiona Vaasan viheraluejärjestelmän 2030.

Suunnittelualue käsittää koko Vaasan kaupungin alueen saaristoa lukuun ottamatta. Saaristoa ja sen kiinteän asutuksen edellytyksiä ja seurauksia tarkistetaan Saariston osayleiskaavassa.

Käynnissä oleva kuntarakenneuudistus saattaa tulevaisuudessa muuttaa Vaasan seudun suunnittelua. Tämä yleiskaava käsittää nykyisen kuntarajan sisällä olevan alueen ottaen kuitenkin huomioon vaikutuksen laajemmalla alueella.

samt sammanjämka de olika funktionerna i kommunen. I generalplanen framförs principerna för den eftersträvade utvecklingen och anvisas nödvändiga områden till grund för den detaljerade planläggningen och den övriga planeringen samt för byggandet och markanvändningen.

Vasas generalplan 2030 består av en beskrivning och en plankarta med bestämmelser samt som en fristående temadel Vasa grönområdesstruktur 2030.

Planeringsområdet omfattar hela Vasa stads område förutom skärgården. Skärgården samt förutsättningarna för och konsekvenserna av fast bosättning där granskas i delgeneralplanen för skärgården.

Den pågående kommunstrukturreformen kommer i framtiden troligtvis att förändra planeringen av Vasaregionen. Denna generalplan omfattar området innanför de nuvarande kommungränserna. Planens konsekvenser utreds dock för ett mer vidsträckt område.

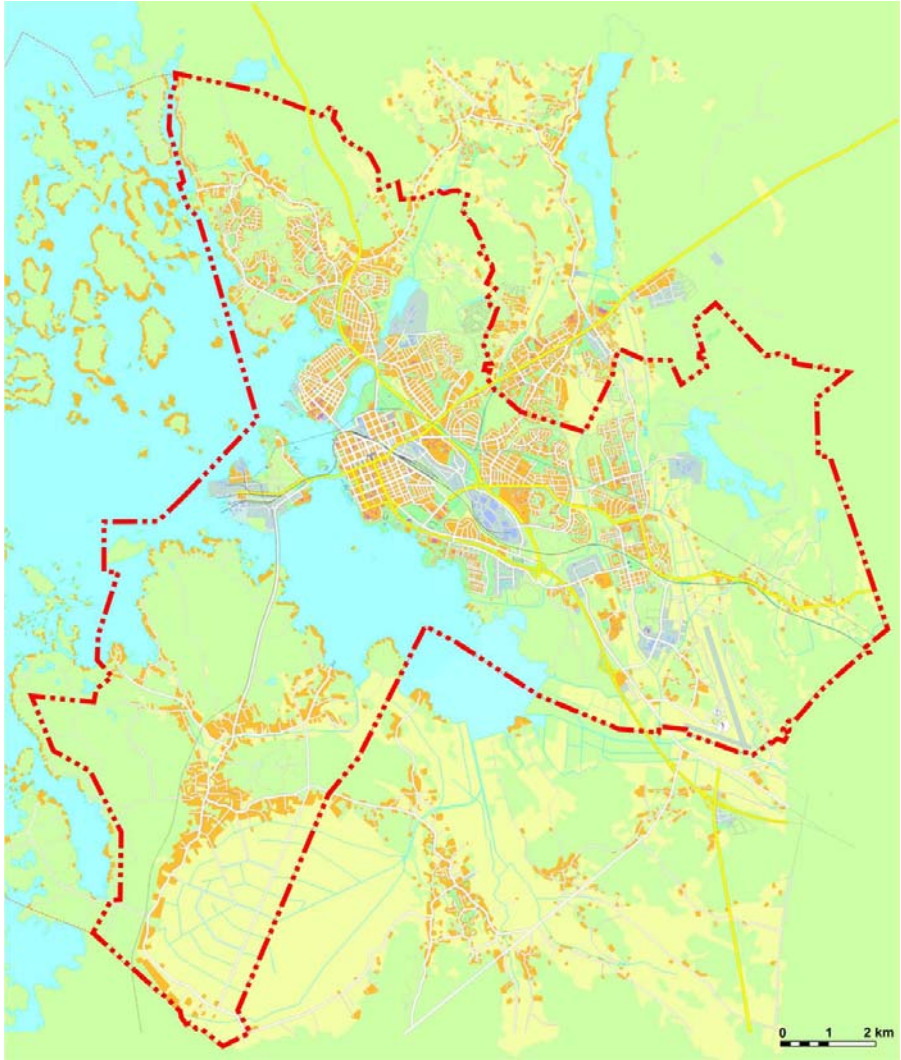

Kuva 3. Yleiskaava-alue.
Bild 3. Generalplanområdet.

Yleiskaavan laatiminen hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 29.10.1973. Kaavaa on laadittu vaiheittain vuodesta 1976 lähtien. Vuonna 1978 valmistui lähtötieto- ja tavoiteraportti ja vuonna 1980 kaupunkirakennemalli ja maankäytön suositusmalli. Rakennemallin pohjana oli silloisen nykytilanteen arviointi, väestö-, työpaikka- ja väljyyslukuennusteet sekä rakentamismahdollisuuksien vertailu eri kasvusuunnilla. Rakennemallin pohjalta on laadittu yksityiskohtaisia osayleiskaavoja, yleissuunnitelmia sekä eri toimialoja koskevia selvityksiä. Valtuusto hyväksyi vuosina 1979, 1987 ja 1995 tavoitesuunnitelmat, jotka toimivat myös kaupunkisuunnittelun ohjeena.Yleiskaavaluonnos on koottu osayleiskaavojen ja erillissuunnitelmien pohjalta. Ilmoitus yleiskaavan vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma olivat nähtävillä vuonna 2000. Vuoden 2005 aikana järjestettiin alueittain yleisötilaisuuksia, joissa osallisilla oli mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön. Keväällä 2006 tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä. Yleiskaavaluonnos oli nähtävillä 14.8.-29.9.2006, josta lausuntojen, mielipiteiden ja neuvottelujen kautta on laadittu yleiskaavaehdotus vuosina 2007 ja 2008. Yleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Hyväksymisen jälkeen Vaasan yleiskaava 2030 tulee korvaamaan olemassa olevat osayleiskaavat lukuunottamatta Öjbergetin osayleiskaavaa. Yleiskaava on oikeusvaikutteinen.

Uppgörandet av generalplanen godkändes i stadsfullmäktige 29.10.1973. Planen har utarbetats etappvis sedan år 1976. År 1978 färdigställdes basfakta- och målrapporten och år 1980 stadsstrukturmodellen och rekommendationsmodellen för markanvändningen. Grunden för strukturmodellen utgjordes av en bedömning av det dåvarande nuläget, prognoser för befolkningsmängd, arbetsplatsantal och rymlighetstal samt en jämförelse av byggmöjligheter i olika tillväxtriktningar. Utgående från strukturmodellen har detaljerade delgeneralplaner, översiktsplaner samt olika sektorvisa utredningar gjorts. Åren 1979, 1987 och 1995 har fullmäktige godkänt målplaner, som också är riktgivande för stadsplaneringen. Generalplanutkastet har sammanställts utifrån delgeneralplanerna och andra separata planer. Meddelandet om anhängiggörandet av generalplanen samt programmet för deltagande och bedömning var utställda till påseende år 2000. Under år 2005 ordnades områdesvisa informationstillfällen, där allmänheten hade möjlighet att påverka planens innehåll. Våren 2006 var det justerade programmet för deltagande och bedömning utställt till påseende. Generalplanutkastet fanns till påseende 14.8.-29.9.2006, utifrån vilket man via utlåtanden, åsikter och förhandlingar har utarbetat förslaget till generalplan under åren 2007 och 2008. Generalplanen godkänns av stadsfullmäktige. Efter godkännandet kommer Vasa generalplan 2030 att ersätta alla existerande delgeneralplaner förutom delgeneralplanen för Öjberget. Generalplanen är en plan med rättsverkningar.

Kuva 4. Kaavoituksen kulku.
Bild 4. Planläggningsprocessen.

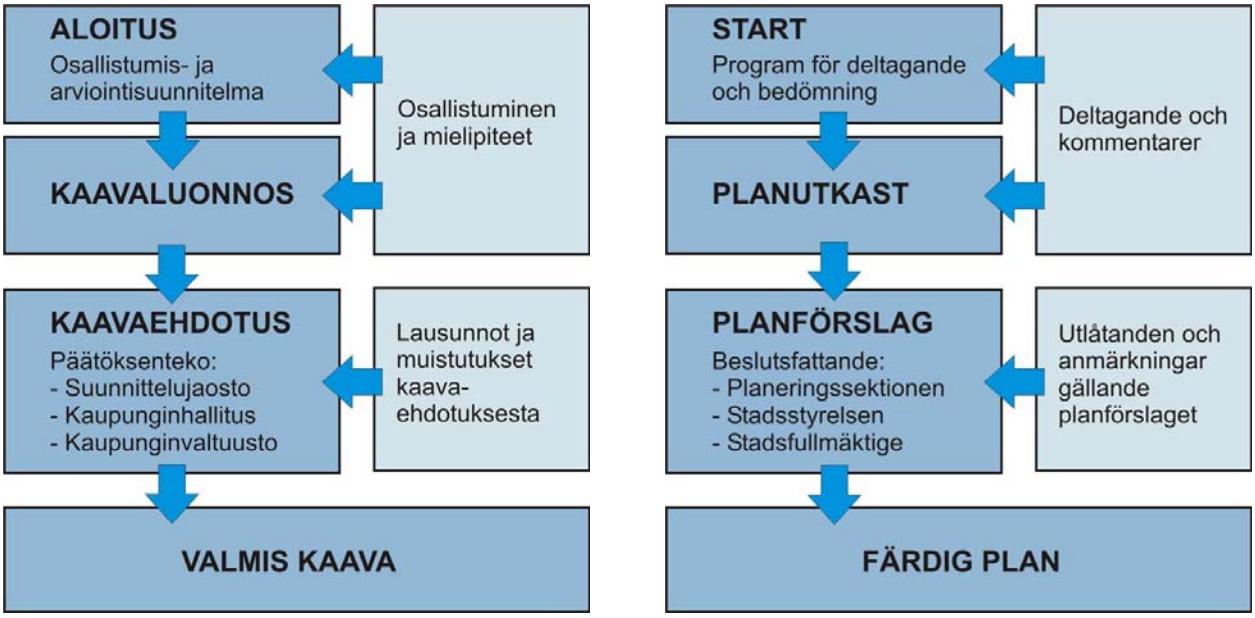

2. YLEISKAAVAA OHJAAVAT SUUNNITELMAT JA TAVOITTEET

2.1 Suunnittelutilanne

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti 30.11.2000 valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Ne ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat asioita, joilla on aluerakenteen, alueidenkäytön taikka liikenne- ja energiaverkon kannalta maakuntaa laajempi merkitys, joilla on merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön tai joilla on valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät yleiskaavaan pääasiassa maakuntakaavan kautta. Valtakunnallisiksi suunnitelmiksi voidaan katsoa myös suojeluohjelmat ja niiden aluevaraukset kuten rantojensuojelu, vanhojen metsien suojelu ja Natura-ohjelma. Vaasan seutua koskevat lisäksi erityisenä luonto- ja kulttuuriympäristönä maankohoamisrannikon yleistavoitteet.

Tavoitteiden on tarkoitus toimia valtakunnallisesti merkittävissä kysymyksissä välineenä kaavoituksen ennakko-ohjauksessa. Tavoitteet on otettava huomioon yleiskaavoituksessa ja myös asemakaavoituksessa, silloin kun kaavat koskettelevat valtakunnallisesti merkittäviä kysymyksiä.

Alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita on tarkistettu ja muutokset tulivat voimaan 1.3.2009. Tarkistuksen pääteemana on ollut ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen. Lisäksi tavoitteiden vaikuttavuutta on lisätty täsmentämällä tavoitemuotoiluja sekä vahvistamalla niiden velvoittavuutta. Suurin osa tavoitteista kuitenkin säilyy ennallaan.

2. PLANER OCH MÅL SOM STYR GENERALPLANEN

2.1 Planeringssituation

2.1.1 Riksomfattande mål för områdesanvändningen

Statsrådet fattade 30.11.2000 beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen. De är en del av planeringssystemet gällande områdesanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen. Dessa de riksomfattande målen för områdesanvändningen gäller ärenden som med tanke på regionstrukturen, områdesanvändningen eller trafik- och energinätet är av betydelse för ett större område än ett landskap. Ärenden som har en betydande inverkan på det nationella kultur- eller naturarvet eller som har en nationellt betydande inverkan på den ekologiska hållbarheten, regionstrukturens ekonomi eller på möjligheterna att undvika betydande miljöolägenheter. De riksomfattande målen för områdesanvändningen förmedlas till generalplanen huvudsakligen via landskapsplanen. Som riksomfattande planer kan även räknas skyddsprogram och områdesreserveringar för dessa, såsom strandskydd, skydd av gamla skogar och Natura-program. För Vasaområdet gäller dessutom de allmänna målen för landhöjningskusten som en betydelsefull natur- och kulturmiljö.

Målen skall i nationellt viktiga frågor fungera som ett redskap i förhandsstyrningen av planläggningen. Målen skall beaktas i generalplaneringen och även i detaljplaneringen, då planerna berör nationellt viktiga frågor.

Målen för områdesanvändningen har grupperats på basis av sakinnehållet i följande helheter:

- fungerande regionstruktur
- enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön
- kultur- och naturarv, rekreation och naturresurser
- fungerande förbindelsenät och energiförsörjning
- helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer

De reviderade riksomfattande målen har granskats och de trädde i kraft 1.3.2009. Huvudtema för revideringen har varit att svara på klimatförändringens utmaningar. Dessutom har målens genomslagskraft utökats genom att precisera målformuleringen och förstärka deras förpliktande egenskaper. De flesta målen förblir dock desamma som förut.

2.1.2 Maakuntakaava

Pohjanmaan liitto on koonnut aikaisemmat ns. vaihekaavat, (1) virkistys ja luonnonsuojelu, (2) asutusrakenne ja (3) luonnonvarat Vaasan rannikkoseudun seutukaavaksi (1995), jota parhaillaan tarkistetaan ja täydennetään MRL:n mukaiseksi Pohjanmaan maakuntakaavaksi.

Maakuntakaavan lähtökohtana on, että Vaasan seutu on Merenkurkun pääkeskus, joka toimii kantavana voimana Merenkurkun yhteistyössä. Vaasan seudun vahvuuksia ovat korkeatasoiset ja monipuoliset koulutuspaikat, monipuolinen elinkeinorakenne, kansainväliset yhteydet ja elinkykyinen maatalous. Maakuntakaavaehdotuksen mukaan Vaasan asemaa valtakunnan osakeskuksena tulee edistää. Vaasan kaupunkiseudulla kasvu tulee kohdistaa erityisesti kaupunki- ja kuntakeskuksiin sekä alakeskuksiin, joissa kaupunki- ja taajamarakennetta tulee täydentää ja eheyttää. Maankäytön suunnittelussa tulee kehittää kuntarajoja ylittävää yhteistyötä ja mahdollistaa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana.

2.1.2 Landskapsplan

Österbottens Förbund har sammanställt de tidigare s.k. etapplanerna, (1) rekreation och naturskydd, (2) bosättningsstruktur och (3) naturresurser till en regionplan för Vasa kustregion (1995), vilken som bäst justeras och kompletteras i enlighet med markanvändnings- och bygglagen till en landskapsplan för Österbotten.

Utgångspunkten för landskapsplanen är att Vasaregionen är Kvarkens huvudcentrum och fungerar som en bärande kraft i Kvarkensamarbetet. Vasaregionens starka sidor är högklassiga och mångsidiga utbildningsinstitutioner, mångsidig näringslivsstruktur, internationella kontakter och livsdugligt jordbruk. Enligt förslaget till Landskapsplanen bör Vasas ställning som nationellt delcentrum främjas. Tillväxten i Vasa stadsregion bör i första hand inriktas på stads- och kommuncentra samt sekundärcentra, där stads- och tätortsstrukturen bör kompletteras och förenhetligas. Vid planeringen av markanvändningen bör samarbetet över kommungränserna utvecklas och gemensam generalplanering möjliggöras.

Landskapsplanen är hos miljöministeriet för fastställande.

Kuva 5. Ote Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta ja Vaasaa koskevia kaavamerkintöjä.
Bild 5. Utdrag ur förslaget till Österbottens landskapsplan och planebeteckningar som berör Vasa.

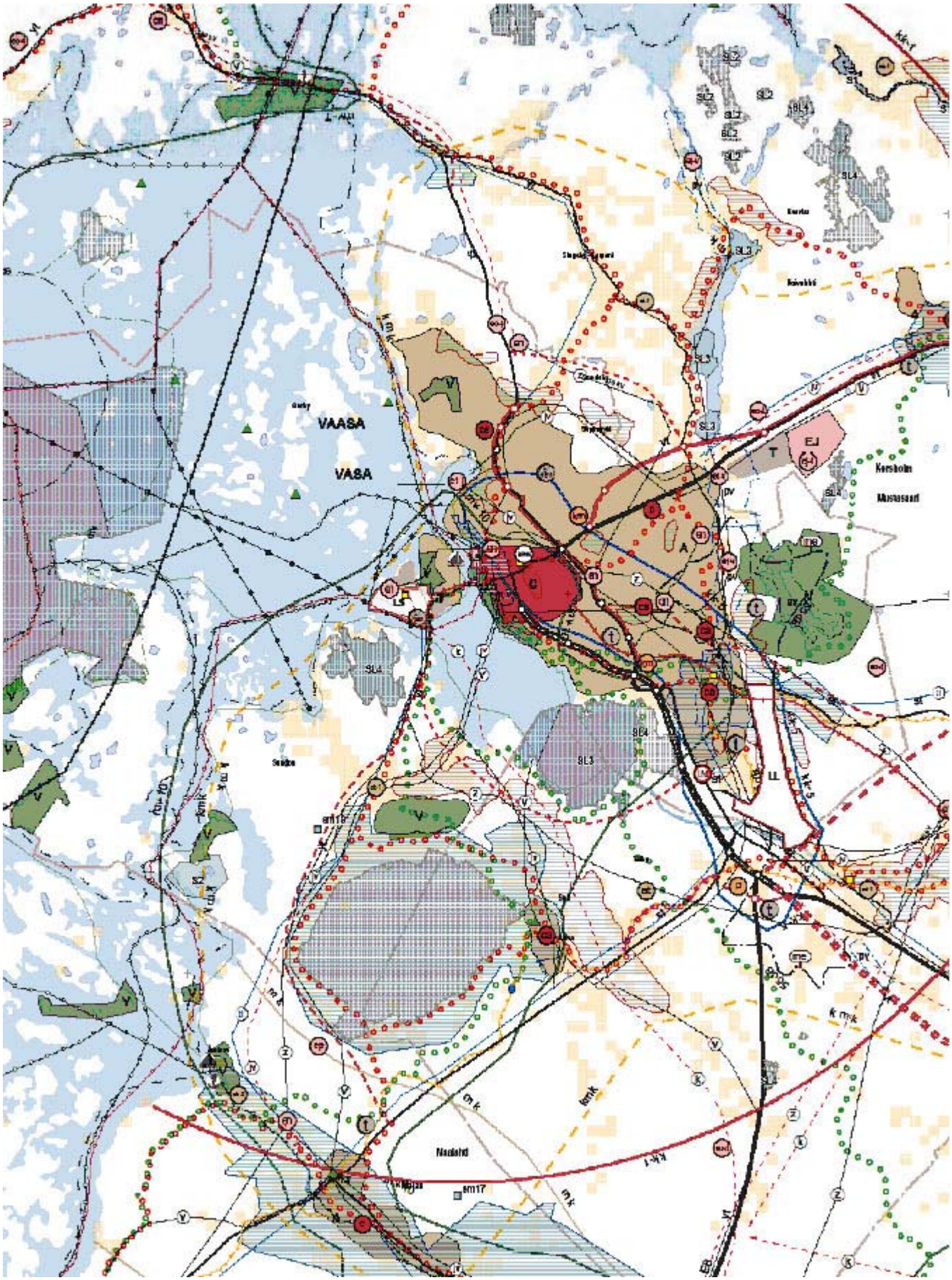
VAASA
VASA
Kerskolan
Mustasaari
Nadalnd

2.1.3 Vaasanseudun yhdyskuntarakennesuunnitelma ja liikennejärjestelmä

Vaasanseudun yhdyskuntarakennesuunnitelman VASU ja Vaasanseudun liikennejärjestelmäsuunnitelma VASELI ovat Vaasan ja 13 naapurikunnan yhteishankkeita, joissa hahmotellaan alueen kehitys-

2.1.3 Vasaregionens samhällsstrukturplan och trafiksystem

Vasaregionens samhällsstrukturplan VASU och Vasaregionens trafiksystemplan VASELI är samprojekt mellan Vasa och 13 grannkommuner. I dessa planer uppskisseras regionens utvecklingsutsikter

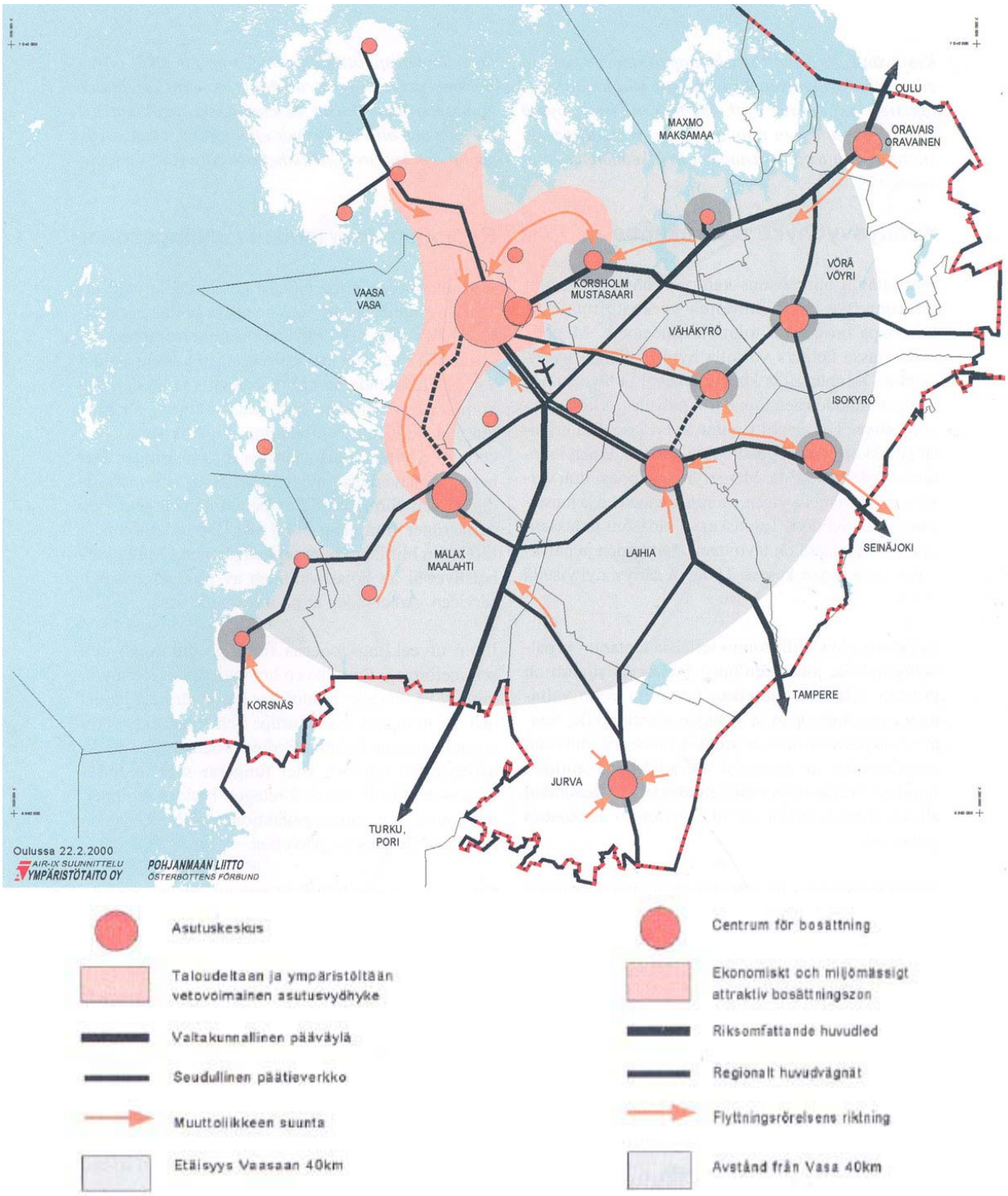

Kuva 6. Polarisoitunut yhdyskuntarakenne 2030.
Bild 6. Polariserad samhällsstruktur 2030.

näkymiä ja -tavoitteita. VASELI:ssa kehitetään liikenneverkkoa ja etsitään keinoja joukkoliikenteen kehittämiseksi. VASU:ssa määritellään yhdyskuntarakennetta ja esitetään tulevasta kehityksestä kolme skenaariota: hajautunut yhdyskuntarakenne, kehitysvyöhyke yhdyskuntarakenne ja polarisoitunut yhdyskuntarakenne. Näistä malleista todennäköisin ja jo toteutumassa on polarisoitunut yhdyskuntarakenne.

Näiden kolmen mallien pohjalta kehitettiin kolme kehitysvisiota Vaasan kaupungille: “Pikkukaupungin elämä”, “Me selviytyjät” ja “Suuri seikkailu”. Yleiskaavassa varaudutaan kaikkiin näihin vaihtoehtoihin eli sekä asukasmäärän taantumiseen että voimakkaaseen kasvuun.

och -mål. I VASELI har trafiknätet utvecklats och metoder för utvecklandet av kollektivtrafiken tagits fram. I VASU definieras samhällsstrukturen och framläggs tre scenarier om den kommande utvecklingen: decentraliserad samhällsstruktur, samhällsstruktur med utvecklingszoner och polariserad samhällsstruktur. Av dessa modeller är den polariserade samhällsstrukturen den mest sannolika.

Utgående från dessa tre modeller utvecklades tre utvecklingsvisioner för Vasa stad: “Småstadsliv”, “Vi överlevare” och “Det stora äventyret”. I generalplanen förbereder man sig för alla dessa alternativ, d.v.s. både för en regressiv utveckling och en kraftig tillväxt.

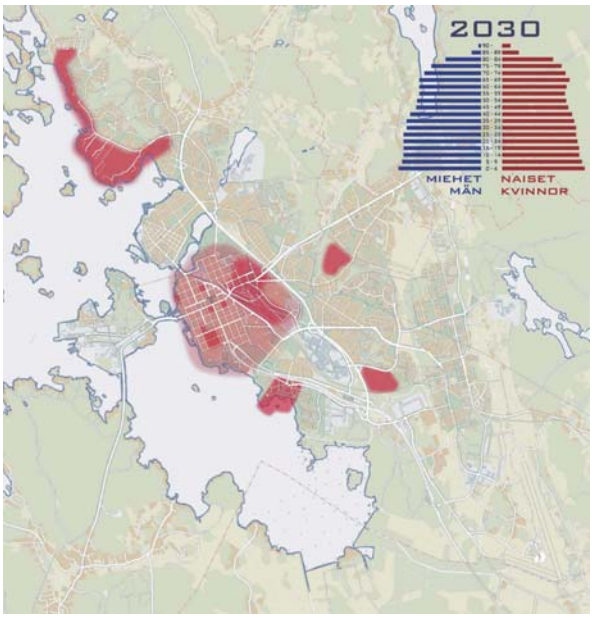

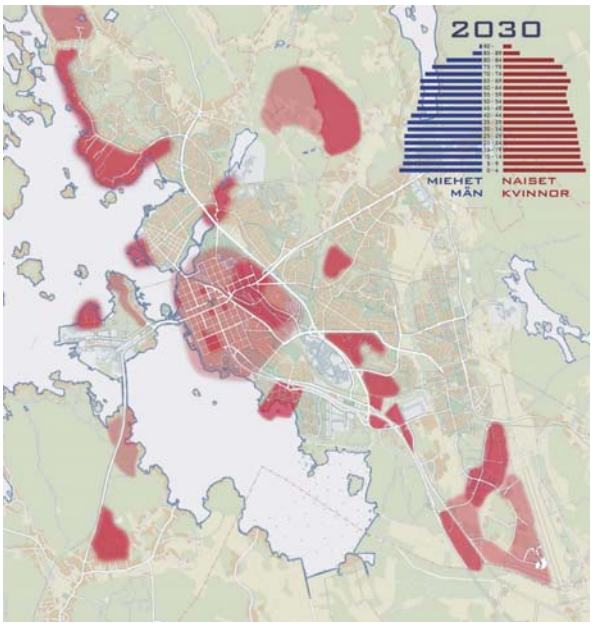

Kuva 7. Kolme kehitysvisiota vuodelta 2003:
50 000 asukkaan “Pikkukaupungin elämä”,
65 000 asukkaan “Me selviytyjät” ja
75 000 asukkaan “Suuri seikkailu”.
Tummanpunaiset alueet rakennetaan ennen 2010 ja vaaleanpunaiset alueet 2030 mennessä.

Bild 7. Tre utvecklingsvisioner från 2003:
“Småstadsliv” med 50 000 invånare,
“Vi överlevare” med 65 000 invånare och
“Det stora äventyret” med 75 000 invånare.
De mörkröda områdena byggs innan år 2010 och de ljusröda fram till år 2030.

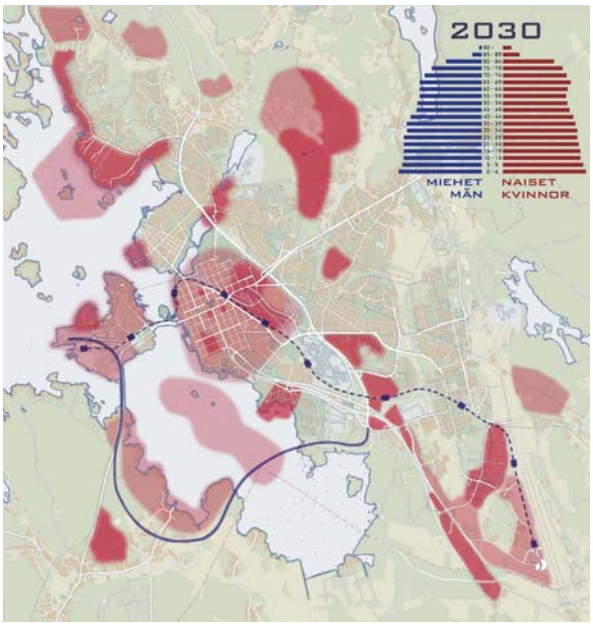

2.1.4 Vaasan kaupungin visio ja strategia

Maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen tehtävä on toteuttaa ja edistää kaupungin strategisten tavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta. Kaupungin kehittämisen lähtökohtana on kaupunginvaltuuston marraskuussa 2006 hyväksymä visio “hyvä elämä Vaasassa 2020” sekä siihen liittyvät strategiat.

Vaasan kaupungin strategisena visiona on saavuttaa työssäkäyntialueensa suuruinen, 120 000 asukkaan kunta, jossa on yhteensä 55 000 työpaikkaa. Vaasan tavoite on turvata hyvinvointipalvelut koko Vaasan seudun työssäkäyntialueen kokoisessa kunnassa ja huolehtia koko seudun elinvoimaisuudesta. Kuntarakennekehityksen onnistumisesta riippuu, voiko Vaasa turvata kehitystä ja tavoitella monimuotoisia asumismahdollisuuksia sekä turvata asumisen ja ympäristön laatua vain nykyisen Vaasan kaupungin alueella vai koko työssäkäyntialueensa laajuisesti.

Mikäli kuntarakenteessa tapahtuu muutoksia, tulee myös yleiskaava tarkistaa koskemaan uutta kuntaa kokonaisuudessaan.

2.1.5 Kaavoituksen tavoitteet ja strategiat

Kaupunginhallituksen hyväksymän kaavoitusohjelman mukaan tavoitteena on taloudellinen, turvallinen ja toimiva kaupunkirakenne. Lähiympäristöltään kaupungin tulee olla virikkeinen, omaleimainen, historialliset ominaispiirteensä säilyttävä sekä mittakaavaltaan inhimillinen.

Kaavoituksen strategiana on suunnittelun avulla vertailla eri maankäyttövaihtoehtoja, vaikuttaa kaupungin laajenemissuuntiin, tiivistää ja kehittää kaupunkirakennetta, parantaa kaupunkiympäristön laatua sekä yhteistyötä ja vuorovaikutteisuutta eri toimitahojen kanssa.

2.2 Yleistavoitteet

2.2.1 Väestönkehitys

Vaasan väestön kasvu on yksi yleiskaavan tärkeimmistä lähtökohdista. Kasvava väestö merkitsee lisääntynyttä asuntotuotantotarvetta ja sen seurauksena uusien asuntoalueiden tarvetta. Kaupungin väestö kasvoi 1990-luvulla suhteellisen hyvin, vuosisadan vaihteen jälkeen kasvu on tasaantunut, mutta viime vuosina jälleen lisääntynyt. Vaasassa on tällä hetkellä noin 58 000 asukasta. Kaupunkisuunnittelun mitoitusluku vuodelle 2020 on 65 000 asukasta ja 72 000 asukasta vuodelle 2030.

2.1.4 Vasa stads vision och strategi

Planeringen av markanvändningen och planläggningen har till uppgift att förverkliga en samhällsstruktur i enlighet med stadens strategiska mål och att fjämja en hållbar utveckling utgående från den av stadsfullmäktige i november 2006 godkända visionen “ett bra liv i Vasa 2020” samt de därtill anslutna strategierna.

Vasa stads strategiska vision är en kommun som omfattar hela pendlingsområdet, har 120.000 invånare och totalt 55.000 arbetsplatser. Vasas målsättning är att garantera välfärdsservice för Vasa regionens hela pendlingsområde samt sörja för hela regionens livskraft. Beroende på hur kommunstrukturutvecklingen lyckas kan Vasa garantera utveckling och sträva efter mångsidiga boendemöjligheter samt hög kvalitet för boende och miljön antingen endast för Vasa stads nuvarande område eller för hela pendlingsområdet.

Om förändringar sker i kommunstrukturen bör generalplanen granskas så att den gäller för den nya kommunen i sin helhet.

2.1.5 Målsättningar och strategier för planläggningen

Enligt det av stadsstyrelsen godkända planläggningsprogrammet är målet en ekonomisk, trygg och fungerande stadsstruktur. Staden skall vad gäller närmiljön vara stimulerande, särpräglad, de historiska särdragen bevarande och till skalan human.

Planläggningen har som strategi att genom planering jämföra olika markanvändningsalternativ, att påverka stadens utvidgningsriktning, att förtäta och utveckla stadsstrukturen, att förbättra stadsmiljöns kvalitet samt samarbetet och växelverkan med olika aktörer.

2.2 Allmänna mål

2.2.1 Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling är en av de viktigaste utgångspunkterna för generalplanen. En ökande befolkning innebär ökat bostadsproduktionsbehov och behov av nya bostadsområden. Stadens befolkningstillväxt var på 1990-talet förhållandevis god, efter sekelskiftet har tillväxten utjämnats, men ökat igen de senaste åren. Vasa har för tillfället ca 58 000 invånare. Stadsplaneringens dimensioneringstal för år 2020 är 65 000 invånare och 72 000 invånare för år 2030.

Väestötavoitteen mukainen kasvu on n. 500 henkeä vuodessa. Tästä luonnollinen väestönkasvu (syntyneiden ja kuolleiden erotus) on n. 150 ja muuttovoitto 350 henkeä. Väestön ikärakenne tulee selvästi vanhenemaan. Vuonna 2030 lähes joka neljäs on seniori-ikäinen. Nuorten määrä pysynee suurin piirtein nykytasolla.

Enligt mälsättningen för befolkningsmängden är den årliga befolkningsökningen ca 500 personer per år. Av denna ökning är den naturliga tillväxten (skillnaden mellan födda och avlidna) ca 150 och flyttningvinsten 350 personer. Befolkningens åldersstruktur kommer att förändras. År 2030 är nästan var fjärde i senioråldern. Antalet unga kommer troligtvis att förbli på nuvarande nivå.

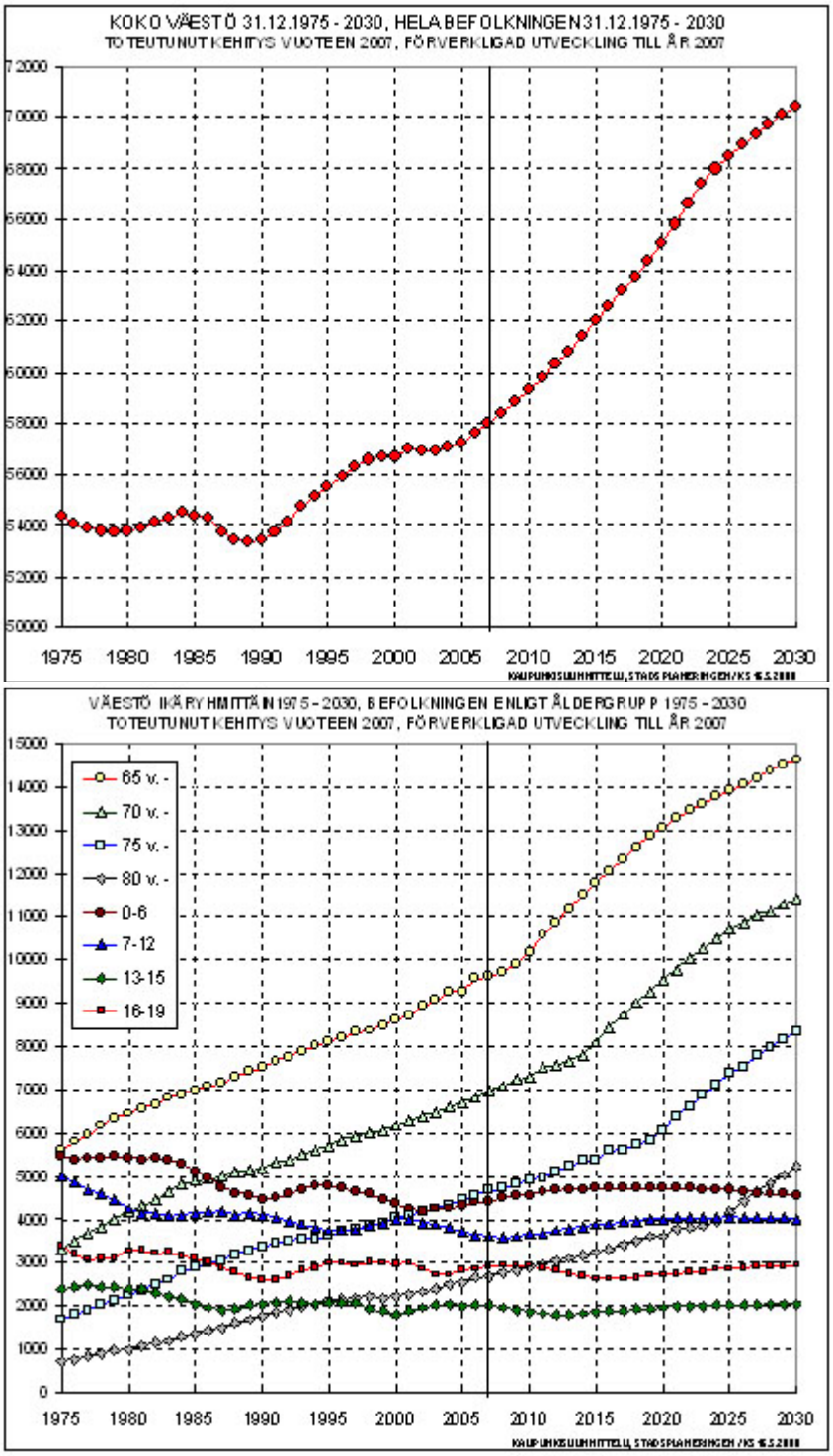

Kuva 8. Väestönkehitys Vaasassa 1975-2030.
Bild 8. Befolkningsutvecklingen i Vasa 1975-2030.

2.2.2 Elinkeinoelämän kehitys

Vaasan kaupungin työpaikkojen kehitys on ollut 1990-luvulla laman jälkeen erittäin positiivinen, vuosisadan vaihteen jälkeen kasvu on hiipunut, mutta viime vuosina jälleen lisääntynyt. Kaupungin työpaikkaomavaraisuus on 130 %, mikä tarkoittaa, että Vaasa tarjoaa merkittävässä määrin työpaikkoja naapurikuntien asukkaille. Suuri työpaikkaomavaraisuus aiheuttaa naapurikuntien kanssa kilpailutilanteen asukkaista. Työpaikkojen määrä ja ennen kaikkea niiden rakenne sekä monipuolinen valikoima on Vaasan kehitykselle elintärkeä asia.

Työpaikkoja on nykyisin noin 34 000. Tavoite vuodelle 2020 on 40 000 ja vuodelle 2030 on 45 000 työpaikkaa nykyisen Vaasan alueella.

Vaasan kaupungin visiossa Vaasa ja Vaasan seutu muodostavat monialaisen energiaosaamiseen painottuvan verkoston, joka luo yritystoiminnalle ja työpaikkojen kehitykselle hyvät edellytykset ja edistää yritysten mahdollisuuksia toimia kansainvälisesti.

2.2.2 Näringslivets utveckling

Vasa stads arbetsplatsutveckling har på 1990-talet efter lågkonjunkturen varit mycket positiv. Efter sekelskiftet har ökningen avtagit, men ökat igen de senaste åren. Eftersom stadens arbetsplatssufficiens är 130 %, erbjuder Vasa arbetsplatser i anmärkningsvärd omfattning för grannkommunernas invånare. Den höga arbetsplatssufficiensen ger upphov till en konkurrenssituation med grannkommunerna i fråga om invånarna. Antalet arbetsplatser och framför allt deras struktur och ett mångsidigt urval är av oerhört stor betydelse för Vasas utveckling.

Antalet arbetsplatser är för närvarande 34 000. Målet för år 2020 är 40 000 och för år 2030 45 000 arbetsplatser inom stadens nuvarande område.

Enligt Vasa stads vision bildar Vasaregionen ett mångsektoriellt nätverk som har tyngdpunkten på energikunnande och som skapar goda förutsättningar för företagsverksamhet och utvecklingen i fråga om arbetsplatser och som främjar möjligheterna för företagen att agera internationellt.

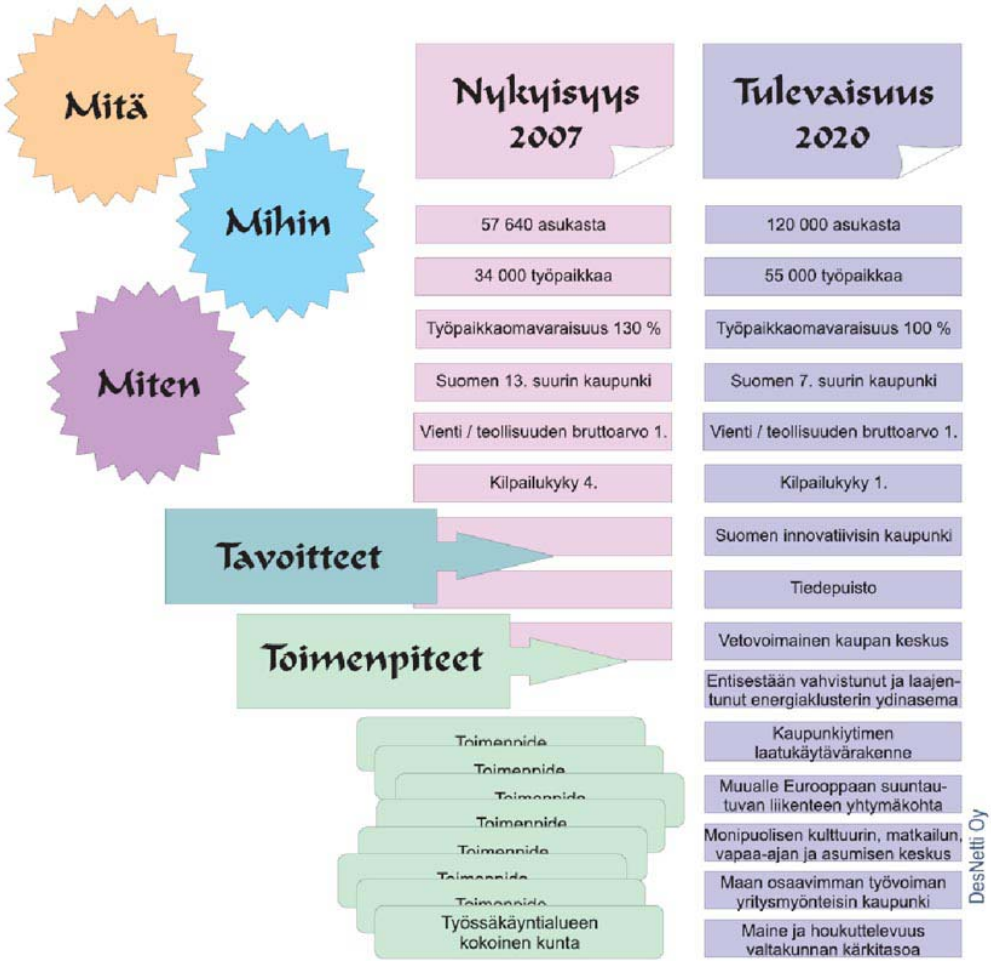

Kuva 9. Elinkeinopoliittinen ohjelma 2020.

Syksyllä 2007 hyväksytyssä Vaasan elinkeinopoliittisessa ohjelmassa hahmotellaan tulevaisuuden skenaariovaihtoehtoja ja esitetään toimenpiteitä kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttamiseksi. Pitkälle tulevaisuuteen luotaavalta elinkeinopolitiikalta odotetaan kuntakoon voimakasta kasvattamista, asukas- ja työpaikkamäärän lisäämistä, elinkeinotoiminnan edellytyksistä huolehtimista, osaavan työvoiman saatavuutta, monipuolisia asumismahdollisuuksia, turvallista ja viihtyisää ympäristöä, monipuolista toimitila- ja tonttitarjontaa, hyvää saavutettavuutta toimivin liikenneyhteyksin, alueen nykyisten ja uusien osaamisalojen kehittämistä sekä toimivaa kaupunkiorganisaatiota suhteessa elinkeinotoimintaan.

Yleiskaavassa varmistetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytykset. Eri alojen yritystoiminnalle, mm. tutkimukselle ja tuotekehitykselle samoin kuin perinteisille toimialoille turvataan kaavalliset edellytykset ja riittävä aluetarjonta.

I det näringspolitiska programmet som godkändes hösten 2007 skisseras alternativa framtidsscenarion upp och presenteras åtgärder för förverkligandet av scenariot tillväxt och utveckling. Av en näringspolitik som sonderar långt in i framtiden förväntas handlingar som kraftigt ökar kommunstorleken, ökar antalet invånare och arbetsplatser, som säkerställer verksamhetsförutsättningarna för näringslivet, tryggar tillgången till kunnig arbetskraft, erbjuder mångsidiga boendemöjligheter, skapar trygga och trivsamma miljöer, säkerställer ett mångsidigt utbud av verksamhetsutrymmen och tomter, skapar fungerande trafikförbindelser för god tillgänglighet, utvecklar nuvarande och nya kompetensområden samt som skapar en fungerande stadsorganisation i förhållande till näringsverksamheten.

Generalplanen säkerställer utvecklings- och verksamhetsförutsättningarna för näringslivet. För företagsverksamhet inom olika sektorer, bl.a. forskning och produktutveckling liksom för traditionella sektorer, tryggas planmässiga förutsättningar och ett tillräckligt områdesutbud.

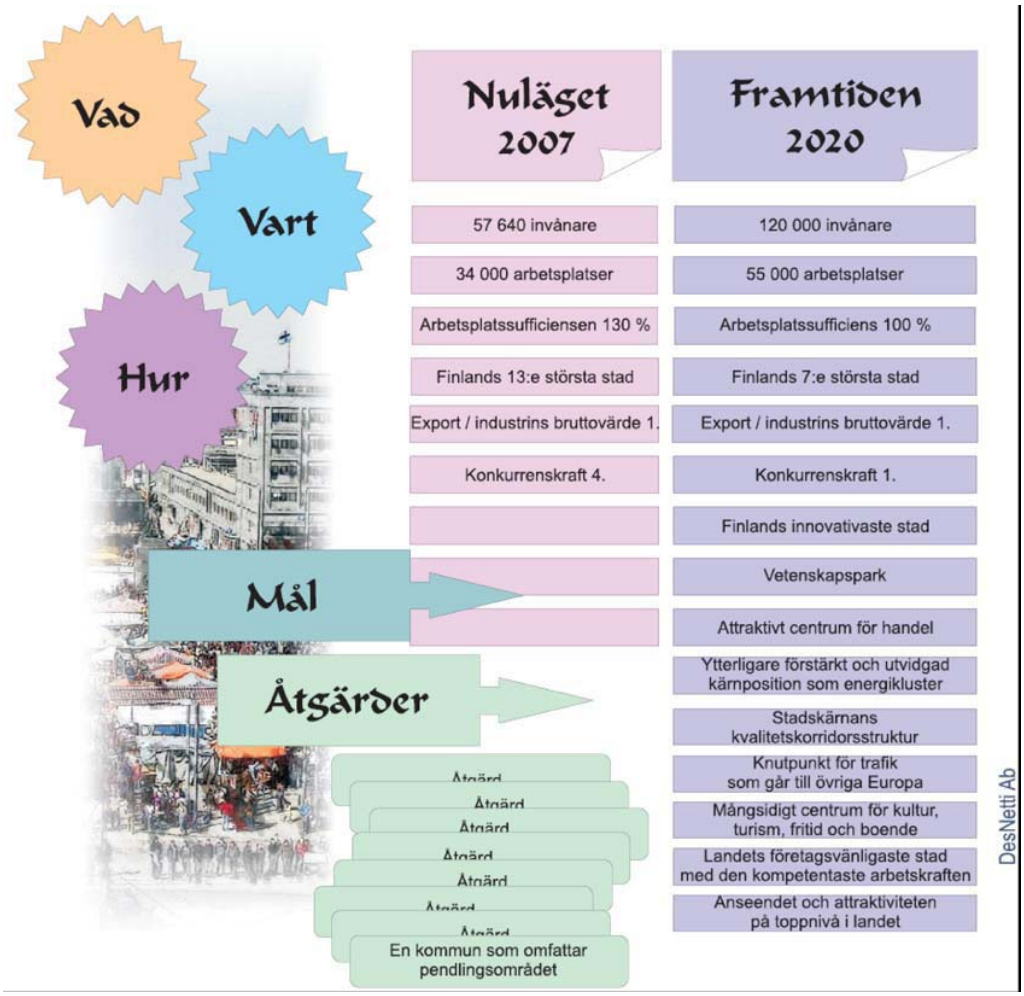

Bild 9. Näringspolitiskt program 2020.

3. YLEISKAAVAN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA RATKAISUT

3.1 Ympäristön nykytilan arviointi

Mereltä suuntautuvan tuulisuuden ansiosta kaupunki-ilman laatu on hyvä tai tyydyttävä. Kasvihuonepäästöt henkeä kohti ovat pienet. Puolet päästöistä tulee liikenteestä ja puolet lähinnä kivihiilellä tapahtuvasta energiatuotannosta. Ilman laatu on heikoimmillaan keväisin asfaltti- ja hiekoituspölyn ollessa suurimmillaan. Huono tai erittäin huono ilman laatu voi olla kolmena tai neljänä päivänä vuodessa.

Vesistöjen veden laatu on kohtalainen. Pohjoisen Kaupunginselän meriveden puhdistumisen turvaa veden vaihtuminen ja virtaus Strömmenin kautta. Eteläisen Kaupunginselän vesi on laadultaan heikkoa, erityisinä ongelmina ovat happamuus, maankohoamisesta johtuva mataloituminen sekä valumaalueelta tuleva ravinteinen hajakuormitus. Joitakin pienempiä vesistöjä on putkitettu tai kaivettu suoriksi kanaviksi.

Maaperän ja pohjavesien tilan kehitys on ollut pääosin myönteistä. Pilaantuneet maa-alueet ovat tiedossa ja niiden kunnostuksilla on vähennetty mm. pohjavesihaittoja.

Runsas luonnonsuojelualueiden määrä turvaa tehokkaasti luonnon monimuotoisuutta sekä kasvillisuuden että eläimistön osalta. Kaupungin pinta-alasta 12% on suojeltu joko kaavalla tai Natura 2000 -suojeluverkostolla, kun se vastaavissa Keskipohjolan kaupungeissa on noin 2%. Vaasassa myös kaupungin talousmetsiä hoidetaan luonnon monimuotoisuus huomioon ottaen.

Yleiskaava-alueella pesii yhteensä 145 lintulajia. Niistä 28 lajia on Euroopan Unionin lintudirektiivin listan 1 suojeltavia lajeja. Lähtökohtaisesti direktiivilajien suojelun takaavat valtakunnalliseen Natura 2000 -suojelualueverkostoon kuuluvat alueet. Vaasan seudulla on Suomen laajin ja rikkain liito-oravapopulaatio. Liito-oravakanta Vaasassa on pysynyt entisellään tai lievästi alentunut.

Vaasalle ei ole tehty ympäristöpoliittista ohjelmaa.

Vaasan pinta-alasta 3800 ha on asemakaavoitettu.

3. GENERALPLANENS UTGÅNGSPUNKTER, MÅL OCH LÖSNINGAR

3.1 Bedömning av miljöns tillstånd

Tack vare vindexponeringen från havet är stadsluftens kvalitet god eller nöjaktig. Växthusutsläppen per person är små. Hälften av utsläppen kommer från trafiken och hälften från i huvudsak stenkolsbaserad energiproduktion. Luftkvaliteten är sämst på våren då det förekommer mest asfalt- och sandningsdamm. Dålig eller mycket dålig kan luftkvaliteten vara tre eller fyra dagar per år.

Vattenkvaliteten i vattendragen är försvarlig. Vattencirkulationen och vattenströmningen via Strömmen tryggar reningen av havsvattnet i Norra Stadsfjärden. I Södra Stadsfjärden är vattenkvaliteten svag. Särskilt försurningen, uppgrundningen på grund av landhöjningen och den näringsrika diffusbelastningen från avrinningsområdet utgör här stora problem. Enstaka mindre vattendrag har rörlagts eller anlagts som raka kanaler.

Utvecklingen av jordmånens och grundvattnets tillstånd har huvudsakligen varit positiv. De förorenade markområdena är kartlagda och med iståndsättningar har bland annat grundvattenproblemen kunnat minskas.

De många naturskyddsområdena garanterar naturens mångfald på ett effektivt sätt i fråga om såväl växtlighet som djurliv. Av stadens areal har 12% skyddats antingen i plan eller genom Natura 2000 -nätverket, medan den i motsvarande städer i Mittnorden är ungefär 2%. Även stadens ekonomiskogar sköts på ett sätt som beaktar naturens mångfald.

På generalplaneområdet häckar totalt 145 fågelarter. Av dessa är 28 sådana arter som skall skyddas enligt lista 1 i EU:s fågeldirektiv. Utgångspunkten är att direktivarterna garanteras skydd på områden som utgör skyddsområden i det nationella nätverket Natura 2000. I Vasaregionen finns Finlands mest utbredda och talrikaste flygekorrpopulation. Flygekorrbeståndet i Vasa har bibehållits oförändrat eller minskat en aning.

Något miljöpolitiskt program har inte uppgjorts för Vasa.

Av Vasas areal är 3800 ha detaljplanerad.

3.2 Maisemarakenne ja muu luontoperusta

Tavoitteena on suunnitella kaupunkirakenne niin, että rakentamisen laajentumisesta huolimatta luontoperusta säilyy monimuotoisena, terveenä ja tuottokykyisenä.

Maankäytön suunnittelun on aina tukeuduttava paikan luontoperustaan. Luontoperusta muodostaa kokonaisuuden kaikista paikan luontotekijöistä: elottomasta ja elollisesta luonnosta sekä ihmisen muovaamista kulttuuriympäristöistä.

Yleiskaavan pohjaksi on laadittu selvitys Vaasan luontoperustan kokonaisuudesta eli maisemarakenteesta. Maisemarakenne koostuu vedenjakajista, laaksosta ja rakentamiselle sopivista rinnealueista. Sen mukaan olevilla selänneketjuilla on vielä runsaasti rakentamiseen hyvin sopivia, loivahkoja rinnealueita.

Yleiskaavaehdotuksen tarkistamista varten on lisäksi kartoitettu arvokkaat luontotyypit, joiden määrittelyn indikaattoreina on käytetty liito-oravan esiintymistä, linnuston lajimäärää sekä avainbiotooppeja, joita ovat mm. lehto, korpi, räme, kallio ja arvokkaat maisema-alueet. Asemakaavoitusta varten tullaan laatimaan tarkemmat luontoselvitykset.

Yleiskaavassa em. maisemarakenteen osoittamat rakentamiseen hyvin sopivat alueet on otettu täysmääräisesti käyttöön Gerby-Västervikin ja Bölen selänteillä ja osittain otettu käyttöön Höstveden-Runsorin ja Sundomin selänteillä. Arvokkaita luontotyyppejä tai avainbiotooppeja sisältävät alueet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Maisemarakenteen ääri-alueet, vedenjakajat ja laaksopainanteet, ovat myös arvokkaita luontokokonaisuuksia, jotka jätetään rakentamisen ulkopuolelle.

Maankohoaminen on vaikuttanut Vaasan maisema- ja kaupunkirakenteeseen koko sen historian ajan. Maan kohoamisen vuoksi 250 vuotta perustamisen jälkeen Vaasa siirrettiin noin 7 km:n päähän nykyiselle paikalleen. Maa kohoaa edelleen n. 1 cm/vuosi ja meri pakenee kaupungin edestä. Eteläisellä kaupunginselällä jokien mukanaan tuoma liete nopeuttaa lahden mataloitumista. Delta-alue kasvaa kohti kantakaupunkia keskimäärin 10 metrin vuosivauhdilla. Toisaalta globaalin ilmastomuutoksen seurauksena meriveden pinnan ennustetaan nousevan ja siten vähitellen hidastavan maankohoamisen vaikutuksia. Merentutkimuslaitoksen tietojen mukaan meren pinta Vaasassa tulee edelleen laskemaan 100 vuoden ennusteissakin.

3.2 Landskapsstrukturen och övrig grundstruktur i naturen

Målet är att stadsstrukturen planeras så att naturens grundstruktur, trots utökat byggande, bibehålls mångformig, sund och produktiv.

Planeringen av markanvändningen bör alltid stöda sig på naturens grundstruktur. Grundstrukturen i naturen bildar en helhet av alla de naturelement som finns på området: av icke-levande och levande natur samt kulturmiljöer som människan format.

Som grund för generalplanen har en utredning gjorts om naturens grundstruktur i dess helhet, dvs. om landskapsstrukturen. Landskapsstukturen består av vattendelare, dalar och sluttningsområden, som lämpar sig för byggande. Enligt den finns det ännu på åskedjorna gott om flacka sluttningsområden som är mycket lämpliga för byggande.

I anslutning till utvärderingen av generalplanförslaget kartlades även värdefulla naturtyper. För fastställandet av naturtyp användes som indikatorer förekomsten av flygekorre, antalet fågelarter och nyckelbiotoper, såsom lund, kärr, myr, berg samt värdefulla landskapsområden. Som underlag för detaljplaneringen utarbetas nograннare naturinventeringar.

I generalplanen har alla de områden som enligt landskapsstrukturen är mycket lämpliga för byggande tagits i bruk på åsarna i Gerby-Västervik och Böle, och på åsarna i Höstves-Runsor och Sundom har en del av dessa områden tagits i bruk. Områden med värdefulla naturtyper eller nyckelbiotoper har lämnats utanför byggandet. Landskapsstrukturens randområden, vattendelarna och dalgångarna är också värdefulla naturhelheter, som lämnas utanför byggnation.

Landhöjningen har påverkat Vasas landskaps- och stadsstruktur under hela stadens historia. På grund av landhöjningen flyttades Vasa, 250 år efter grundandet, ungefär 7 kilometer till den plats där den i dag finns. Landet höjer sig fortfarande ca 1 cm/år och havet flyr allt längre bort från staden. Slam som förs med älvarna som mynnar ut i Södra Stadsfjärden påskyndar uppgrundningen av viken. Deltaområdet växer mot stadskärnan med i genomsnitt 10 meter per år. Å andra sidan förutspås havsvattennivån stiga som en följd av de globala klimatförändringarna och på så sätt småningom bromsa upp landhöjningens effekter. Enligt uppgifter från Havsforskningsinstitutet kommer havsnivån i Vasa fortsätta att sjunka även

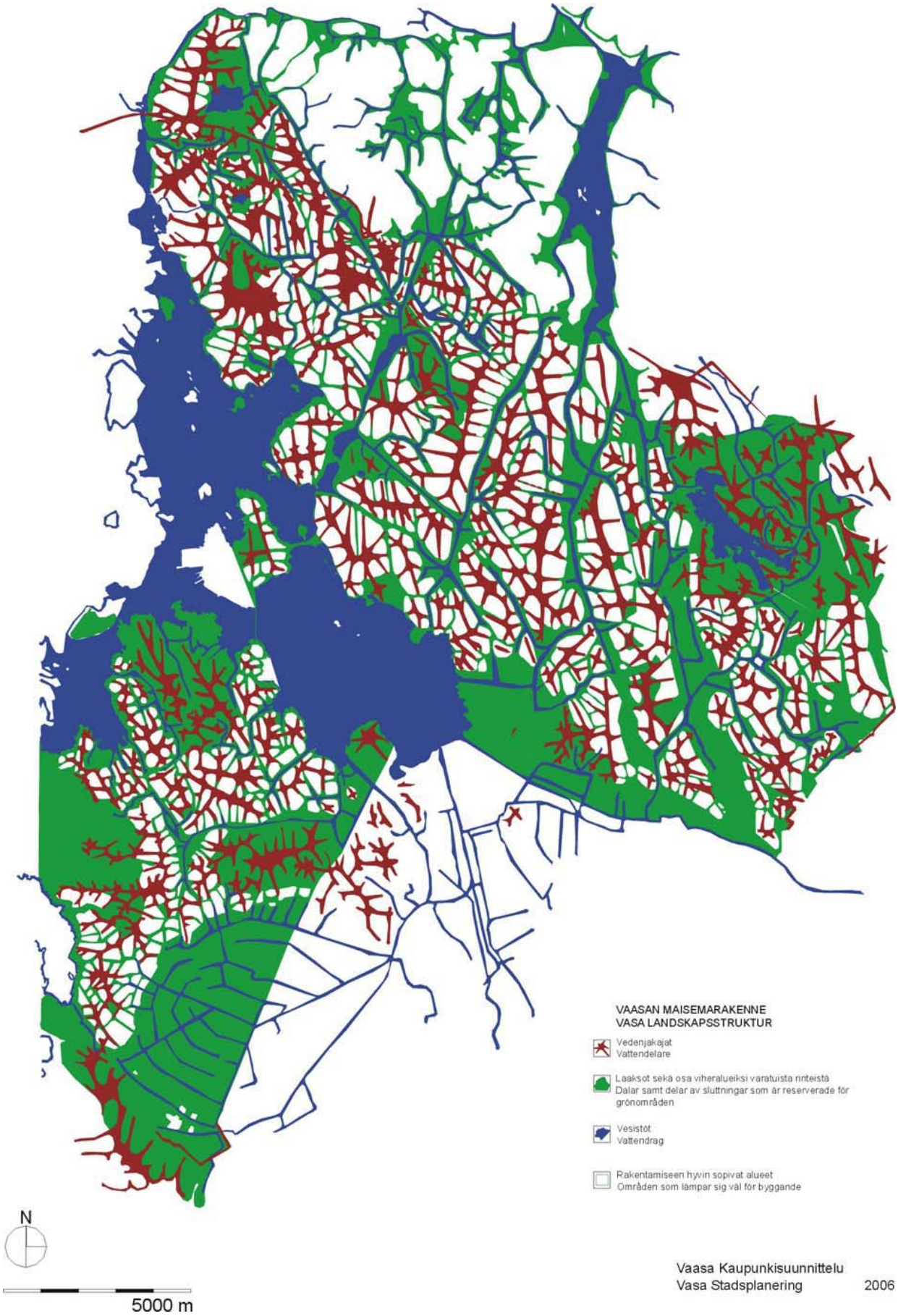

Kuva 10. Maisemarakenne on pohjana yleiskaavan maankäytön suunnittelulle.
Bild 10. Landskapsstrukturen ligger som grund för planerandet av markanvändningen i generalplan.

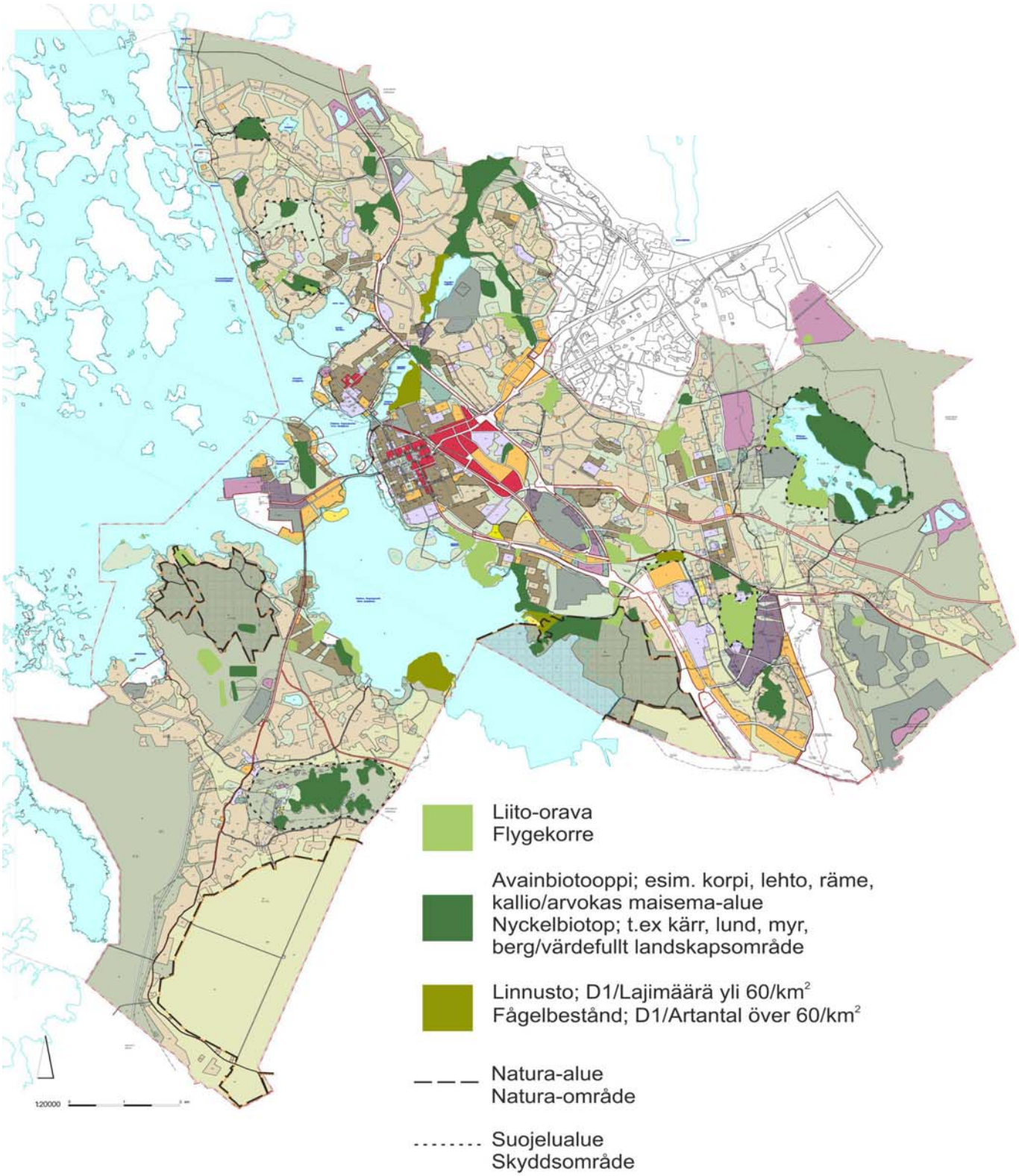

Kuva 11. Arvokkaat luontotyypit.
Bild 11. Värdefulla naturtyper.

3.3 Kaupunkirakenne

Yleiskaavan tavoitteena on kaupunkirakenteen hallittu kehittäminen vaihtelevien taloudellisten tilanteiden aikana. Kaupunkirakennetta tiivistetään ja täydennetään siten, että maisemarakenne, luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö ovat suunnittelun lähtökohtina. Uudisrakentaminen osoitetaan keskustassa ja sen lähivyöhykkeellä ensisijaisesti jo käyttöönotetuille, vajaakäytössä oleville tai toiminnaltaan muuttuville alueille. Asuntoalueita täydennetään siten, että luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämiselle. Luonnonolosuhteiltaan monipuoliset ja arvokkaat alueet osoitetaan virkistysalueiksi.

Yleiskaavan pohjana on toiminut kaupunginvaltuuston vuonna 1981 hyväksymä Vaasan kaupunkirakennemalli ja maankäytön suositusmalli.

Vaasan kaupunkirakenne muodostuu kolmesta erityyppisestä osasta:
1. Keskusta, Palosaari ja Vaskiluoto,
2. Asunto- ja kyläalueet
3. Liike-, teollisuus- ja palvelualue = “Laatukäytävä”

enligt de prognoser som omfattar 100 år.

3.3 Stadsstrukturen

Generalplanen syftar till ett behärskat utvecklande av stadsstrukturen i växlande ekonomiska förhållanden. Stadsstrukturen förtätas och kompletteras så att landskapsstrukturen, den naturliga miljön och den bebyggda miljön är utgångspunkter för planeringen. I centrum och dess närområden anvisas nybyggande i första hand på redan ibruktagna områden som inte till fullo är i bruk eller som med tanke på verksamheten är under förändring. Bostadsområdena kompletteras så att möjligast goda förutsättningar skapas för anordnande av service och kollektivtrafik. Områden som med tanke på sina naturförhållanden är mångsidiga och värdefulla anvisas som rekreationsområden.

Som grund för generalplanen har de av stadsfullmäktige år 1981 godkända stadsstrukturmodellen och rekommendationsmodellen för markanvändning fungerat.

Vasas stadsstruktur bildas av tre olika delar:
1. Centrum, Brändö och Vasklot
2. Bostads- och byaområden
3. Affärs-, industri- och serviceområden = “Kvalitetskorridor”

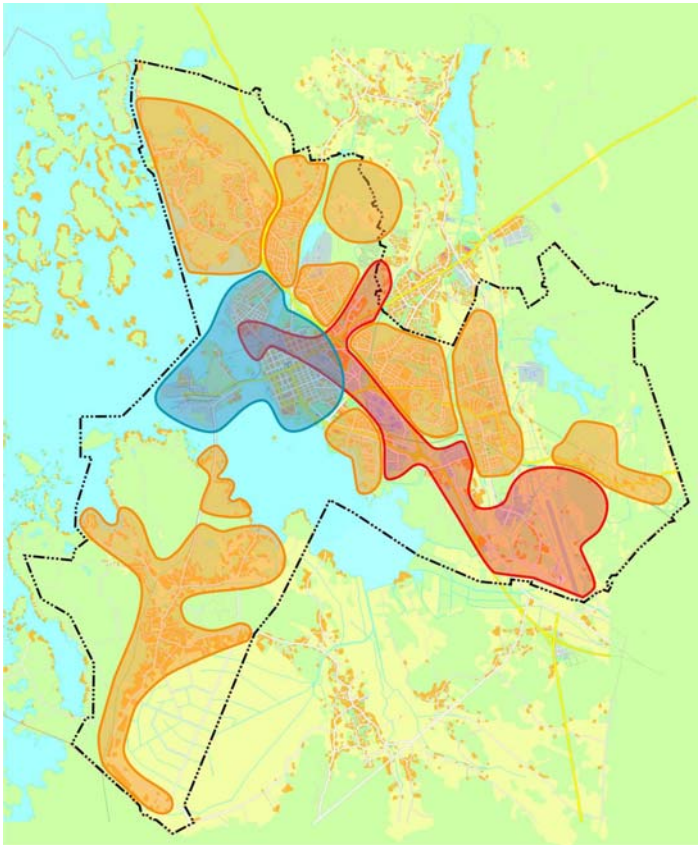

Kuva 12. Vaasan kaupunkirakenne: Keskusta, Palosaari ja Vaskiluoto sinisellä, Asunto- ja kyläalueet oranssilla sekä “Laatukäytävä” punaisella.

Bild 12. Vasas stadsstruktur: Centrum, Brändö och Vasklot med blått, Bostads- och byaområden med orange och “Kvalitetskorridoren” med rött.

3.3.1 Keskusta, Palosaari, Vaskiluoto

1800- luvun jälkimmäisellä puoliskolla alkoi Vaasan keskeisten alueiden, Keskustan, Palosaaren ja Vaskiluodon rakentaminen. Sadan vuoden ajan Vaasan rakentaminen keskittyikin lähes yksinomaan tälle alueelle. Näissä kaupunginosissa sijaitsee edelleen pääosa kaupungin julkisista ja kaupallisista palveluista sekä oppilaitoksista ja työpaikoista. Keskustassa ja Palosaarella asuu 40% kaupungin väestöstä alueella, joka on 3% koko Vaasan maapintaalasta.

3.3.2 Asunto- ja kyläalueet

Vanhoja kyläalueita, Sundom, Runsor, Höstvesi ja Västervik, liitettiin Vaasaan 1973. Ne ovat pääosin säilyttäneet kylämäisen luonteensa vaikka poikkeusluvin niille on rakennettu noin 500 uutta omakotitaloa.

Kuntaliitoksen jälkeen rakennettiin myös suurin osa muista asuntoalueista. 1970-luvulla rakennettiin Suvilahti, Isolahti ja Pappilanmäki, 1980-luvulla Ristinummi, Teeriniemi, Melaniemi ja Gerby sekä 1990-luvulla Västervik, Pukinjärvi ja Metsäkallio. 2000-luvun alun uusia asuntoalueita ovat Suvilahden täydennysalue, Purola ja Böle. Tämän jälkeen kaupunkia on mahdollista laajentaa vielä Sundomiin, Västervikin pohjoispuolelle ja maan kohoamisen myötä saaristoon.

3.3.3 Liike-, teollisuus- ja palvelualueet eli “Laatukäytävä”

Vaasan keskeiset liike- ja teollisuusalueet sekä julkiset ja yksityiset palvelut sijaitsevat kaupunkirakenteen sisällä alueella, joka on muodostunut vähitellen kaupungin kasvaessa. Kehittämis- ja kaavoitusvisioita luotaessa on alettu puhua Vaasan laatukäytävästä, joka ulottuu lentoasemalta keskustaan, Palosaarelle ja uudelle liikealueelle Kivihakaan. Tämä käytävä on kuitenkin tällä hetkellä osittain hajanainen ja epäyhtenäinen, siltä puuttuu selkeä yhdistävä liikenneverkko ja yhdistävä kaupunkikuvallinen ilme.

3.3.1 Centrum, Brändö, Vasklot

Under senare delen av 1800-talet inleddes byggandet av Vasas centrala områden: Centrum, Brändö och Vasklot. Under hundra års tid koncentrerades också byggandet i Vasa nästan enbart till dessa områden. I de här stadsdelarna finns fortsättningsvis största delen av stadens offentliga och kommersiella service samt läroanstalter och arbetsplatser. I centrum och Brändö bor 40 % av stadens befolkning på ett område som är 3 % av hela Vasas markyta.

3.3.2 Bostads- och byaområden

De gamla byaområdena Sundom, Runsor, Höstves och Västervik inkorporerades med Vasa år 1973. De har huvudsakligen bibehållit sin bylika karaktär trots att det med undantagslov har byggts cirka 500 egnahemshus på områdena.

Efter områdesinkorporeringen byggdes också största delen av de andra bostadsområdena. På 1970-talet byggdes Sunnanvik, Storviken och Prästgårdsbacken, på 1980-talet Korsnäståget, Orrnäs, Melmo och Gerby samt på 1990-talet Västervik, Infjärden och Skogsberget. Nya bostadsområden från och med början av 2000-talet är Bobäck, Böle och området för kompletteringsbyggande i Sunnanvik. Efter detta kan staden ännu utvidgas mot Sundom, norr om Västervik samt i och med landhöjningen till skärgården.

3.3.3 Affärs-, industri- och serviceområde d.v.s. “Kvalitetskorridor”

Viktiga affärs- och industriområden samt offentlig och privat service finns inom stadsstrukturen på ett område, som bildats allteftersom staden har vuxit. I och med utarbetandet av utvecklings- och planläggningsvisionerna har man börjat tala om Vasas kvalitetskorridor, som sträcker sig från flygstationen till centrum, Brändö och det nya affärsområdet Stenhaga. Denna korridor är emellertid just nu delvis splittrad och oenhetlig samt saknar ett tydligt samlande trafiknät och en enhetlig stadsbildsmässig framtoning.

3.4 Asuminen

Yleiskaavan tavoitteena on edistää asuinalueiden, asuntotyyppien ja asumisen hallintamuotojen monipuolistamista. Uusi asuntotuotanto sijoitetaan siten, että hyödynnetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja palveluita.

Vaasan väkiluku on alueliitoksen 1973 jälkeen pysynyt 54 000 tuntumassa 20 vuotta, kunnes se 1990-luvun alussa kääntyi nousuun. Tällä hetkellä Vaasassa asuu noin 58 000 asukasta. Yleiskaava mahdollistaa väkiluvun kasvun 72 000:een. Kasvu on mahdollista, jos Vaasa pystyy tulevaisuudessakin tarjoamaan työpaikkoja ja osa pendelöijistä muuttaa Vaasaan.

Vaasassa rakennettiin 1970-luvun jälkeen useita uusia asuntoalueita: Teeriniemi, Itämelaniemi, Gerby, osa Västervikiä, Pukinjärvi ja Metsäkallio. Myös keskustan alueella on tapahtunut täydennysrakentamista. Asuntokuntien pieneneminen ja siitä osittain johtuva asumisväljyyden kasvu vähentää asukasmäärää jo rakennetuilla alueilla. Tämä näkyy alueittaisissa väkiluvuissa: Ristinummi kasvoi voimakkaimmin 70-luvulla, Huutoniemi 80-luvun alussa ja Gerby-Västervik 80-luvun puolivälistä alkaen. Keskustan väkiluku taas on laskenut vuoden 1970 25000:sta vuoden 2000 13 000:een, minkä jälkeen se on kääntynyt vähitellen nousuun.

Mitoitus
Yleiskaavassa varaudutaan 15 800 uuden asunnon rakentamiseen vuosina 2008-2030. Asuntotuotantotarvetta lisää sekä asuntokuntien määrän lisäys että asumisväljyyden kasvu n. 0,5 m² vuodessa. Asukaskuntien määrä taas kasvaa sekä väestönkasvun seurauksena että asuntokuntien jakautuessa yhä pienempiin yksiköihin. Pelkästään asumisväljyyden kasvattamiseen tarvitaan 8800 asuntoa.

Asuntotyyppijakauma
Asuntotyyppijakauma on Vaasan kokoiseksi kaupungiksi hyvin kerrostalovaltainen. Vuonna 2005 68% oli kerrostaloja, 8 % ketju- ja rivitaloja ja 22 % erillisiä pientaloja. Eniten kerrostaloja on rakennettu 1970-luvulla. 1990-luvun loppupuolella on pientalojen osuus noussut.

Koska huolellisesti suunniteltu tiivis pientaloasutus tarjoaa sekä kerrostalo- että pientaloasutuksen edut, tulisi asuntotuotannon talotyyppijakauma palauttaa pientalovaltaisemmaksi:
Kerrostalot: AK 50 %
Rivi- ja ketjutalot: AR/AOR 20 %
Erillispientalot: AP 30 %.

3.4 Boende

Generalplanen har som mål att främja mångsidiga bostadsområden, bostadstyper och besittningsformer inom boendet. Ny bostadsproduktion placeras så att den existerande samhällsstrukturen och servicen utnyttjas.

Vasas folkmängd har efter områdesinkorporeringen 1973 hållits kring 54 000 i 20 år, tills den i början av 1990-talet började växa. I detta nu har Vasa cirka 58 000 invånare. Generalplanen möjliggör en befolkningstillväxt till 72 000 invånare. Ökningen är möjlig, om Vasa även i framtiden kan erbjuda arbetsplatser och en del av pendlarna flyttar till Vasa.

I Vasa byggdes efter 1970-talet flera nya bostadsområden: Orrnäs, Östra Melmo, Gerby, en del av Västervik, Infjärden och Skogsberget. Också i centrum har kompletteringsbyggande skett. Att bostadshushållen blir mindre och boenderymligheten delvis på grund därav ökar gör att invånarantalet sjunker på redan bebyggda områden. Detta syns i de områdesvisa folkmängderna: Korsnäståget växte kraftigast på 1970-talet, Roparnäs i början av 1980-talet och Gerby-Västervik från mitten av 1980-talet. Invånarantalet i centrum har däremot sjunkit från 25 000 år 1970 till 13 000 år 2000, varefter det igen småningom har börjat växa.

Dimensionering
Generalplanen möljiggör byggande av 15 800 nya bostäder under åren 2008-2030. Behovet av bostadsproduktion ökar såväl av att antalet bostadshushåll ökar som av att boenderymligheten ökar med cirka 0,5 m² i året. Antalet bostadshushåll ökar för sin del både till följd av befolkningsökningen och av att bostadshushållen bildas av allt mindre enheter. Enbart för ökande av boenderymligheten behövs 8800 bostäder.

Bostadstypernas fördelning
Bostadstypsfördelningen är med tanke på Vasas storlek synnerligen våningshusdominerad. År 2005 var 68 % flervåningshus, 8 % kedje- och radhus och 22 % separata småhus. Av våningshusen har de flesta byggts på 1970-talet. I slutet av 1990-talet har småhusens andel ökat.

Eftersom en omsorgsfullt planerad tät småhusbebyggelse erbjuder både våningshus- och småhusboendets fördelar, borde hustypsfördelningen inom bostadsproduktionen åter göras mera småhusdominerad:
Flervåningshus: AK 50 %
Rad- och kedjehus: AR/AOR 20 %
Separata småhus: AP 30 %.

Uudet asuntoalueet

Asemakaavavaiheessa olevia uusia asuntoalueita ovat Purola ja Böle. Muita tärkeimpiä asuntorakentamisen laajenemisalueita ovat Västervikin pohjoispuoli, Gerbyn niemi, Klemettilä, ravirata, Vaskiluoto, Huutoniemen sairaala, Höstveden pohjoisosa ja Myrgrund. Lisäksi kaavassa on esitetty lukuisia pienempiä alueita nykyisiin asuntoalueisiin liittyen.

Kuva 13. Uudet asuntoalueet.

Bild 13. Nya bostadsområden.

Nya bostadsområden

Nya bostadsområden i detaljplaneskedet är Bobäck och Böle. Andra viktiga utvidgningsområden för bostadsbyggande är området norr om Västervik, Gerby udde, Klemetsö, travbanan, Vasklot, Roparnäs sjukhus, norra delen av Höstves och Myrgrund. Dessutom har i planen framförts ett flertal mindre områden i anslutning till de nuvarande bostadsområdena.

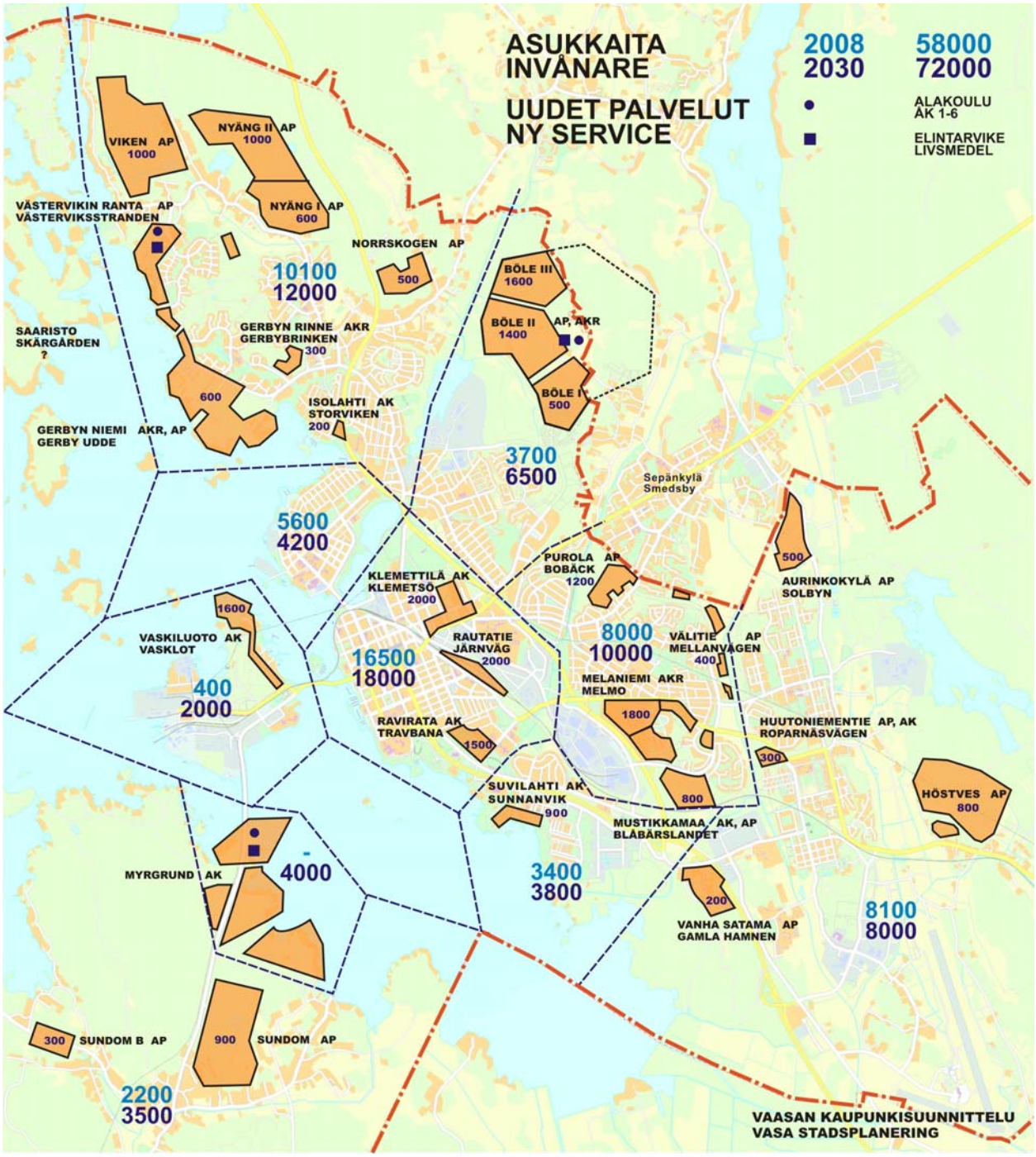

AK

Asuinkerrostalojen alue.
Alue varataan pääosin asuinkerrostaloille. Alueelle saa sijoittaa myös asuinpientaloja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia palvelu- ja työpaikkatoimintoja.

AP

Pientalovaltainen asuntoalue.
Alue varataan pääosin asuinpientaloille. Alueelle saa sijoittaa myös ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia palvelu- ja työpaikkatoimintoja.

AM

Maatilojen talouskeskusten alue.
Alue varataan pääosin maatilojen talouskeskuksille.

AK

Område för flervåningshus.
Områdes reserveras i huvudsak för flervåningshus. I området får också placeras småhus samt service- och arbetsplatsverksamhet som inte förorsakar miljöolägenheter.

AP

Bostadsområde dominerat av småhus.
Området reserveras i huvudsak för småhus. I området får också placeras service- och arbetsplatsverksamhet som inte förorsakar miljöolägenheter.

AM

Område för lantbrukslägenheters driftscentrum.
Området reserveras i huvudsak för lantbrukslägenheters driftcentrum.

Kuva 14. Bölen uusi asuntoalue.
Bild 14. Nytt bostadsområde i Böle.

3.5 Palvelut ja keskusverkko

Yleiskaavan tavoitteena on toimiva keskus- ja palveluverkkojärjestelmä. Tavoitteena on kunnallisten ja kaupallisten palvelujen sijoittaminen keskuksiin siten, että turvataan palveluiden tasapuolinen saatavuus kaikilla asuinalueilla. Vaasan keskustaa ja muita liikealueita on kehitettävä koko Vaasanseutua palvelevina alueina.

Keskusverkko
Kaupungin rakenteessa on **kaupunkikeskustan** lisäksi **paikalliskeskuksia**, joiden väestöpohja on noin 10 000 asukasta. Näitä alueita ovat Gerby-Västervik, Huutoniemi, Ristinummi-Vanha Vaasa sekä myös Mustasaaren kanssa yhteinen Böle. Näillä asuntoalueilla koko alueen kattavia tyypillisiä palveluita ovat yläkoulu, sosiaali- ja terveysasema ja ns. lähiömarket (n. 1500 m²). Edellä mainitut alueet jakautuvat 3-4 osa-alueeseen, **lähipalvelukeskuksiin**, joiden väestöpohja on n. 3 000 asukasta. Lähipalvelukeskus sisältää mm. alakoulun, päiväkodin ja lähikaupan tai kioskin.

3.5 Service och centrumnät

Generalplanen har som mål ett fungerande centrum- och servicenätverk. Målet är att förlägga den kommunala och kommersiella servicen till centren så att servicens tillgänglighet kan tryggas på ett jämlikt sätt på alla bostadsområden. Vasas centrum och andra affärsområden bör utvecklas som områden som betjänar hela Vasaregionen.

Centrumnät
Stadsstrukturen består förutom av **stadens centrum** av **lokalcentra**, vars befolkningsunderlag är cirka 10 000 invånare. Dessa områden är Gerby-Västervik, Roparnäs, Korsnäståget-Gamla Vasa samt även det med Korsholm gemensamma Böle. På dessa bostadsområden är typisk service som täcker hela området grundskolans högstadium, social- och hälsostation och en så kallad närmarket (ca 1500 m²). De ovan nämnda områdena indelas i 3-4 delområden, **närservicecentra**, vars befolkningsunderlag är cirka 3 000 invånare. I närservicecentret finns bland annat grundskolans lågstadium, daghem och närbutik eller kiosk.

Kuva 15. Väkiluku- ja palvelutavoitteet.
Bild 15. Invånarantal- och servicemål.

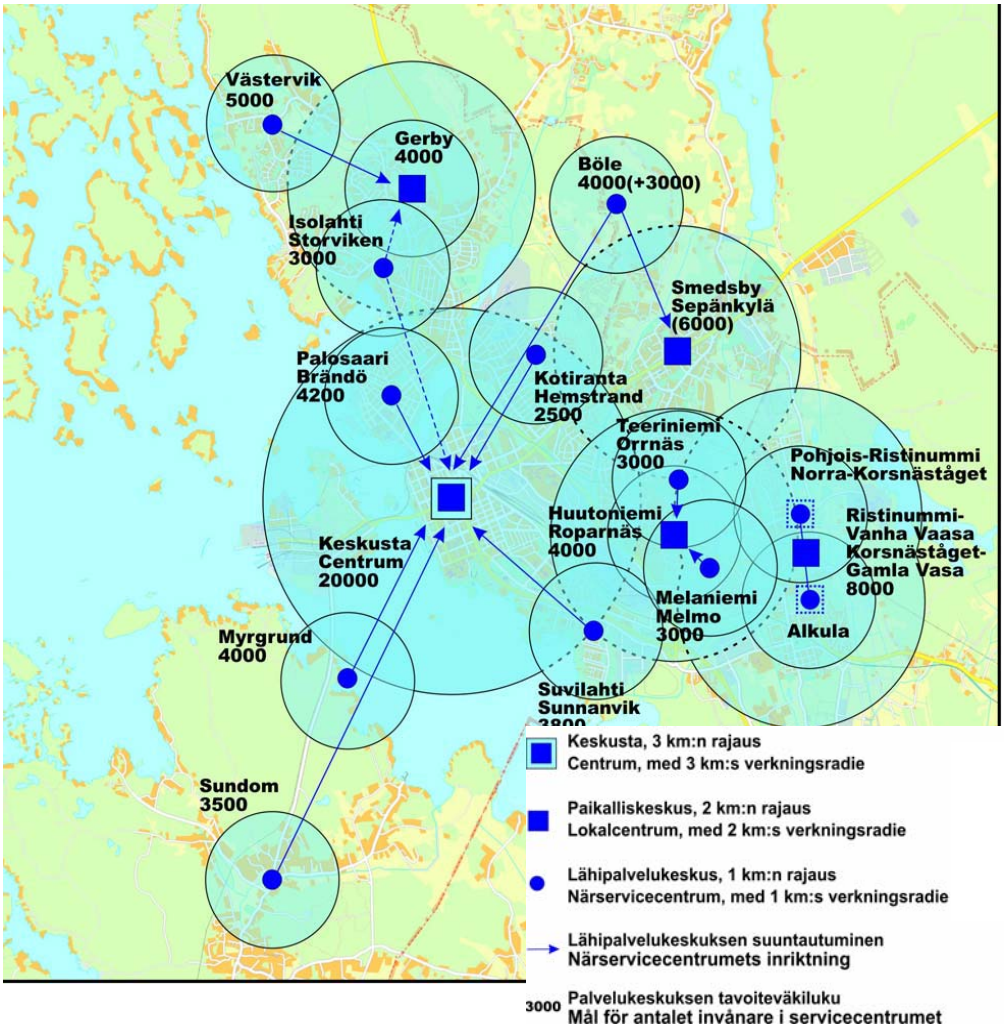

Kaupan suuryksiköt
Suuret automarketit uhkaavat alueellisten palveluiden samoin kuin keskustan erikoisliikkeiden kannattavuutta siinä määrin, että ne on otettu huomioon uudessa lainsäädännössä. Vaasassa ja Vaasan seudulla on tehty useita selvityksiä kaupan rakenteesta ja siitä, kuinka monta keskustan ulkopuolista suuryksikköä on mahdollista toteuttaa, ilman että vaarannetaan paikalliskeskusten ja lähipalvelukeskusten palveluita. Viimeisin selvitys valmistui syksyllä 2007. Selvitysten perusteella on päädytty yhden uuden vähittäiskaupan suuryksikön sijoittamiseen moottoritien varrelle. Pohjanmaan liitto laatii kaupan suuryksiköistä uutta selvitystä, jossa tarkennetaan suuryksiköiden sijaintia ja määrää. Yleiskaavan KM-merkinnät ovat tämän selvityksen mukaiset.

Laatukäytävä
Merkittävin työpaikka-alue ja myös tärkeä palvelualue on lentokentältä keskustan kautta Kivihakaan ulottuva “Laatukäytävä”, jonka toteuttamisesta on laadittu syksyllä 2007 erillinen kokonaissuunnitelma. Tarkoituksena on kehittää aluetta vetovoimaisena, yritystoiminnan, kaupallisten palvelujen ja tieteen alueena.

Storenheter inom handeln
Stormarknaderna hotar lönsamheten för den lokala servicen liksom för specialaffärerna i centrum i den mån att de har beaktats i den nya lagstiftningen. I Vasa och i Vasaregionen har flera utredningar gjorts om handelns struktur och om hur många storenheter man kan förverkliga utanför centrum utan att äventyra servicen i lokalcentra och närservicecentra. Den senaste utredningen blev klar hösten 2007. På basis av utredningarna har man beslutat sig för att placera en ny storenhet inom detaljhandeln invid motorvägen. Österbottens förbund uppgör en ny utredning om storenhet inom detaljhandeln. I den preciseras storenheternas placering och antal. KM-beteckningarna i generalplanen är i enlighet med denna utredning.

Kvalitetskorridor
Det viktigaste arbetsplatsområdet och även ett viktigt serviceområde är den “Kvalitetskorridor” som sträcker sig från flygfältet via centrum till Stenhaga, över kvalitetskorridorens förverkligande har en separat plan utarbetats hösten 2007. Avsikten är att utveckla området som ett attraktivt område för företagsverksamhet, kommersiell service och vetenskaplig verksamhet.

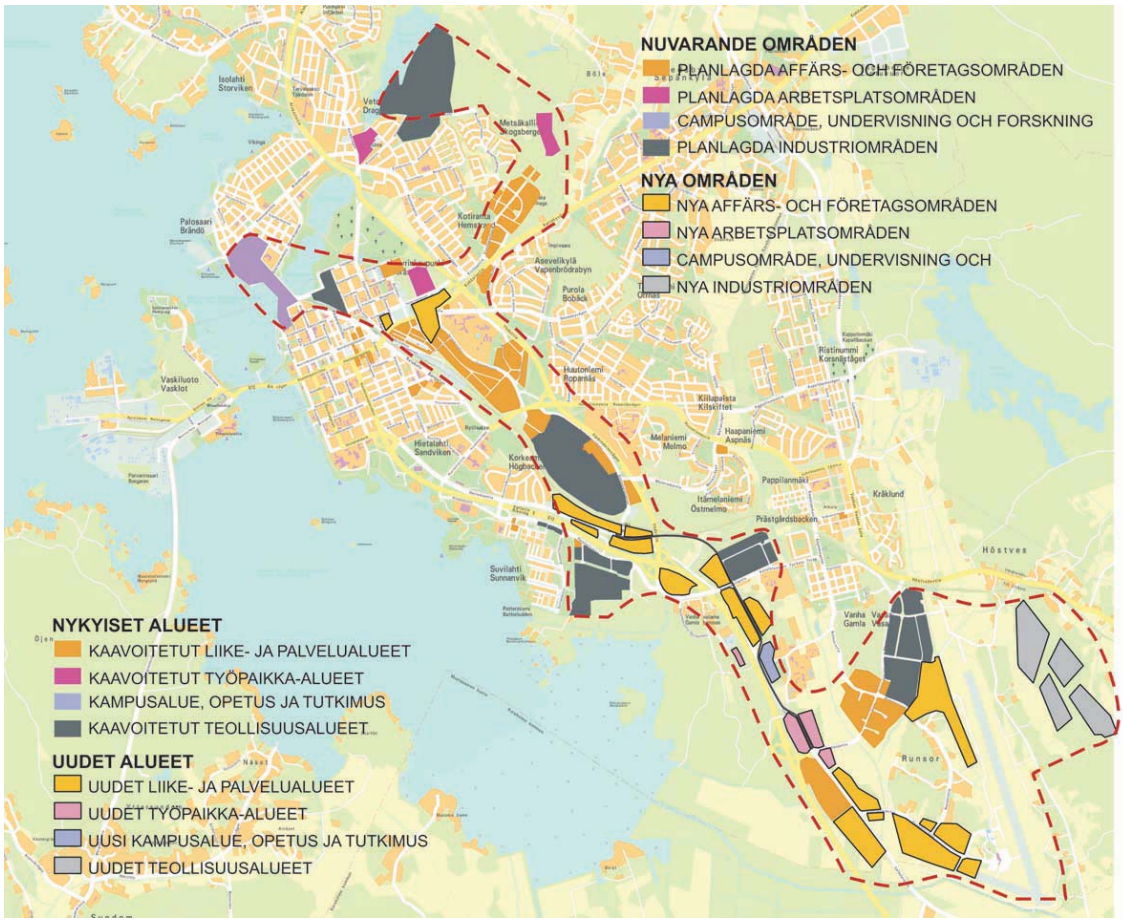

Kuva 16. Laatukäytäväsuunnitelma.
Bild 16. Plan över Kvalitetskorridoren.

C

Keskustatoimintojen alue.
Alue varataan Vaasan kaupunkiseutua ja sen vaikutusaluetta palveleville keskustatoiminnoille, kuten kaupalle, julkisille ja yksityisille palveluille ja hallinnolle, keskustaan soveltuvalle asumiselle sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille työpaikkatoiminnoille. Keskustatoimintojen alueelle saa sijoittaa MRL 114 §:n mukaisen vähittäiskaupan suuryksikön.

KM

Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.
Alue varataan MRL 114 §:n tarkoittamalle vähittäiskaupan suuryksikölle. Lisäksi alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä muita tiloja.

P

Palvelujen, kaupan ja hallinnon alue.
Alue varataan pääosin julkisille ja yksityisille palveluille, kuten vähittäiskaupalle ja muille palveluille, toimistoille ja työpaikoille.

P1

Palvelujen, kaupan ja hallinnon alue.
Alue varataan pääosin julkisille ja yksityisille palveluille, kuten vähittäiskaupalle ja muille palveluille, toimistoille ja työpaikoille. Alueelle saa sijoittaa myös asuntoja enintään 30 % alueen kerrosalasta.

PY

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
Alue varataan pääosin kunnan, valtion ja muiden julkisten yhteisöjen toimintoja varten. Alueelle saa sijoittaa vähäisessä määrin myös muita työpaikkatoimintoja ja asuntoja.

C

Område för centrumfunktioner.
Området reserveras för centrumfunktioner som betjänar Vasas stadsregion och dess verkningsområde. Dessa funktioner kan vara handel, offentlig och privat service, boende som lämpar sig i centrum samt arbetsplatsverksamhet som inte förorsakar miljöolägenheter. På område för centrumfunktioner får stora detaljhandelsenheter placeras i enlighet med MBL 114 §.

KM

Område för kommersiell service där en stor detaljhandelsenhet får placeras.
Området reserveras för i MBL 114 § avsedd stor detaljhandelsenhet. Dessutom kan på området anvisas funktioner som stöder områdets huvudsakliga användningsändamål.

P

Område för service, handel och förvaltning.
Området reserveras i huvudsak för offentlig och privat service, såsom för detaljhandel och annan service, kontor och arbetsplatser.

P1

Område för service, handel och förvaltning.
Området reserveras i huvudsak för offentlig och privat service, såsom för detaljhandel och annan service, kontor och arbetsplatser. I området får högst 30 % av våningsytan reserveras för bostäder.

PY

Område för offentlig service och förvaltning.
Området reserveras i huvudsak för kommunal, statlig och annan offentlig samfundsverksamhet. I området får även placeras arbetsplatser och bostäder i ringa utsträckning.

Kuva 17. Vaasan kirkko.
Bild 17. Trefaldighetskyrkan.

3.6 Työpaikat

Yleiskaavan tavoitteena on luoda uusille työpaikkakokonaisuuksille rakentamisen ja maankäytön osalta tarkoituksenmukaiset puitteet.

Yleiskaavassa varaudutaan noin 12 000 uuteen työpaikkaan. Uudet työpaikat sijoitetaan elinkeinoelämän, kaupunkirakenteen ja liikenneverkon kannalta tarkoituksenmukaisesti maankäytöltään tehostuville alueille, käyttötarkoitukseltaan muuttuville alueille tai täysin uusille alueille. Tavoitteena on varata riittävän laajat alueet eri tyyppisille toiminnoille ja toiminta-ajatukseltaan saman tyyppisten yritysten keskittymiä varten.

Työpaikoista pääosa on keskustassa. Sen lisäksi tärkeitä, uusia IT-työpaikkoja luovia alueita ovat Palosaaren korkeakoulu- ja yrityskeskusalue, Strömberg-Park ja Airport-Park. Perinteisempiä työpaikka-alueita ovat Klemettilä Eteläinen ja Suvilahden teollisuusalue, Pukinkulma sekä suuret yritykset, kuten ABB Strömbergin tuotantolaitokset, Wärtsilä, Kemira ja KWH.

Yleiskaavan merkittävin työpaikka-alueiden kehittämishanke on Laatukäytävän toteuttaminen alueelle, joka ulottuu lentokentältä Palosaarelle ja keskustaan sekä edelleen Kivihakaan. Lentokentän itäpuolelle on osoitettu uusi laaja teollisuusalue Laajametsä ja pienemmät uudet työpaikka-alueet myös Sundomiin ja Västervikiin.

3.6 Arbetsplatser

Generalplanen har som mål att skapa ändamålsenliga ramar för nya arbetsplatshelheter i fråga om byggande och markanvändning.

Generalplanen möjliggör cirka 12 000 nya arbetsplatser. De nya arbetsplatserna placeras på ett med tanke på näringslivet, stadsstrukturen och trafiknätet ändamålsenligt sätt på områden vars markanvändning effektiveras, på områden vars användningsändamål ändras eller på helt nya områden. Målet är att reservera tillräckligt omfattande områden för olika typer av funktioner och för koncentrationer av företag med liknande verksamhetsidéer.

Huvudparten av arbetsplatserna finns i centrum. Därtill är högskole- och företagscentrumområdet i Brändö, Strömberg Park och Airport Park viktiga områden som skapar nya IT-arbetsplatser. Mera traditionella arbetsplatsområden är södra Klemetsö och industriområdet i Sunnanvik, Bockska hörnet samt de stora företagen, såsom ABB Strömbergs produktionsanläggningar, Wärtsilä, Kemira och KWH.

Generalplanens viktigaste utvecklingsprojekt vad gäller arbetsplatsområden är förverkligande av Kvalitetskorridoren på området, som sträcker sig från flygfältet till Brändö och centrum samt vidare till Stenhaga. På östra sidan av flygfältet har reserverats ett vidsträckt industriområde Långskogen. Nya mindre arbetsplatsområden har reserverats även i Sundom och Västervik.

Kuva 18. Wärtsilän teollisuusalue Vaasan keskustassa.
Bild 18. Wärtsiläs industriområde i Vasa centrum.

TP

Työpaikka-alue.
Alue varataan monipuolisille työpaikkatoiminnoille, kuten palveluille, hallinnolle ja sellaiselle teollisuustoiminnalle, josta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhäiriöitä.

T

Teollisuus- ja varastoalue.
Alueelle saadaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia muita tiloja, kuten toimisto- ja terminaalitiloja.

TY

Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
Alue varataan sellaiselle teollisuustoiminnalle, josta ei aiheudu ympäristölle kohtuutonta melua, ilman pilaantumista tai muuta haittaa. Alueelle saadaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia muita tiloja, kuten toimisto- ja terminaalitiloja.

T/kem

Teollisuus- ja varastoalue, jolla on/jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen.
Alue varataan toiminnalle, jota koskee EU-direktiivi 96/82/EY vaarallisten aineiden aiheuttamien suuronnettomuuksien torjunnasta.

Nämä ns. Seveso II -alueet on huomioitu siten, ettei niiden lähelle ole osoitettu toimintaa, joka aiheuttaisi suuronnettomuusriskin. Näitä alueita ovat Kemira, Shell, Suomen Petrooli ja ST1. Niiden ns. konsultaatiovyöhyke on 1,5 km (ST1 1 km). Tämän vyöhykkeen sisäpuolella tulee edelleen tarkemman suunnittelun yhteydessä arvioida suuronnettomuuden mahdolisuudet.

TP

Område för arbetsplatser.
Området reserveras för mångsidig arbetsplatsverksamhet såsom service, förvaltning och sådan industriverksamhet som inte medför betydande miljöolägenheter.

T

Industri- och lagerområde.
På området kan anvisas utrymmen som stöder områdets huvudsakliga användningsändamål såsom kontors- och terminalutrymmen.

TY

Industriområde där miljön ställer särskilda krav på verksamhetens art.
Området reserveras för sådan industriverksamhet, som inte förorsakar oskäligt buller, luftförorening eller annan skada på miljön. På området kan anvisas utrymmen som stöder områdets huvudsakliga användningsändamål såsom kontors- och terminalutrymmen.

T/kem

Industri- och lagerområde där en betydande anläggning för produktion eller lagring av farliga kemikalier finns/får placeras.
Området reserveras för verksamhet som berörs av EU-direktivet 96/82/EG om åtgärder för att förebygga storolyckor förorsakade av farliga ämnen.

Dessa s.k. Seveso II-områden har beaktats så att verksamhet som kan föranleda risk för en storolycka inte har anvisats i närheten av områdena. Dessa områden är Kemira, Shell, Finska Petroleum och ST1. Den s.k. konsultationszonen är 1,5 km (ST1 1 km). Innanför denna zon bör i anslutning till den grundligare planeringen möjligheterna för en storolycka ännu bedömas.

Kuva 19. Strömberg Park on Vaasan merkittävimpiä työpaikka-alueita.
Bild 19. Strömberg Park är en av de viktigaste arbetsplatserna i Vasa.

3.7 Liikenne

Liikenneväylävarauksilla turvataan eri liikennemuotojen, lentokentän ja sataman kehittämismahdollisuudet. Maankäytön kehittyminen on keskeisin liikenteen kasvuun vaikuttava tekijä. Tulevaisuudessa liikenteen kasvu ja maankäytön kehittyminen Vaasassa edellyttää sekä uusien yhteyksien rakentamista että nykyisten parantamista.

3.7.1 Auto- ja kevyen liikenteen nykytila

Vuonna 2007 laaditussa Vaasan ja Mustasaaren tie- ja katuverkkoselvityksessä on muodostettu kokonaiskäsitys alueen liikenneverkkojen nykytilasta, ongelmista ja kehittämistarpeista sekä laadittu esitys liikenneverkkojen kehittämisestä.

3.7 Trafiken

Med reserveringar för trafikleder säkerställs möjligheterna att utveckla olika trafikformer, flygfältet och hamnen. Den mest centrala faktorn som påverkar tillväxten i trafiken är markanvändningens utveckling. I framtiden förutsätter den ökande trafiken och markanvändningens utveckling i Vasa både att nya förbindelser anläggs och att nuvarande förbindelser förbättras.

3.7.1 Biltrafikens och den lätta trafikens nuläge

I en utredning om väg- och gatunätet i Vasa och Korsholm från år 2007 har en helhetsuppfattning bildats om nuläget, problemen och utvecklingsbehoven i fråga om trafiknäten i området samt en framställning gjorts om utvecklande av trafiknäten.

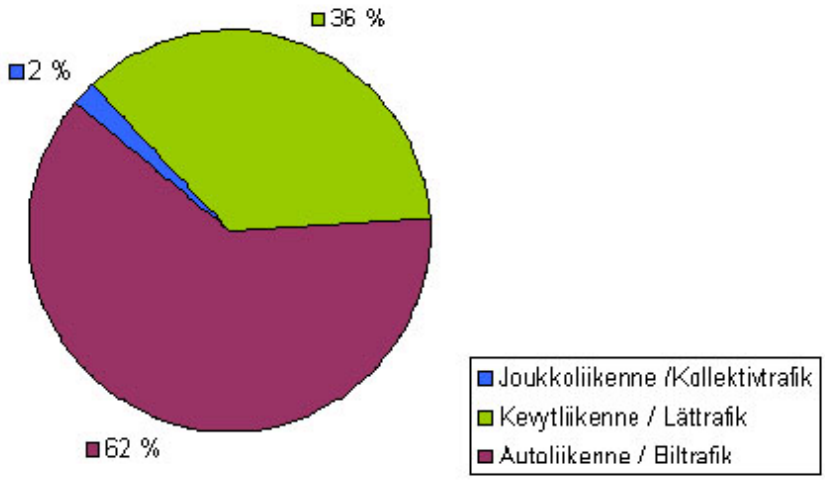

Kuva 20 Liikennejakautuma.
Bild 20. Trafikfördelning.

Vaasan autoistumisaste on korkea ja ajoneuvoliikenteen määrät ovat suurimmat keskustan sisääntuloväylillä. Joukkoliikenteen osuus matkoista on vähäinen, mutta kevyen liikenteen rooli on merkittävä. Ajoneuvoliikenteen verkon nykyinen toiminnallinen luokittelu on osittain ristiriidassa väylien välityskyvyn ja liikenneympäristön ominaisuuksien kanssa. Ajoneuvoliikenteen liikenneturvallisuusongelmat korostuvat Vaasan keskustassa ja valtatiellä 8 Vaasasta pohjoiseen.

Vaasassa 70% väestöstä asuu pyöräilyetäisyydellä keskustasta. Kevyen liikenteen väyläverkosto on kattava ja päivittäistavarapalvelut hyvin saavutettavissa jalan tai pyörällä. Pyöräteitä on Vaasassa 100 km ja sen lisäksi erillisiä raitteja 60 km. Turvallisuus koetaan yhdeksi kevyen liikenteen käytön esteeksi. Suurin haaste on autoilijoiden nopeustason laskeminen sekä myönteisten asenteiden lisäys jalankulkua ja pyöräilyä kohtaan.

Bilismen är omfattande i Vasa och mängderna fordon i trafiken är störst på infartslederna till centrum. Kollektivtrafikens andel av resorna är liten, men den lätta trafikens roll är betydande. Den nuvarande funktionella klassificeringen av fordonstrafiknätet står delvis i strid med ledernas förmåga att svälja trafiken och trafikmiljöns egenskaper. Då det gäller fordonstrafiken accentueras trafiksäkerhetsproblemen i centrum av Vasa och på riksväg 8 norr om Vasa.

I Vasa bor 70 % av befolkningen på cyklingsavstånd från centrum. Lättrafikledsnätet är heltäckande och dagligvaruservicen är lättillgänglig till fots eller med cykel. I Vasa finns 100 km cykelvägar och dessutom 60 km olika stråk. Säkerheten upplevs som ett hinder för den lätta trafiken. Den största utmaningen utgör en sänkning av bilisternas hastigheter och en ändring av inställning till fotgängarna och cyklisterna.

3.7.2 Kehittämistavoitteet

Liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet muodostavat lähtökohdan suunnittelulle. Päätavoitteet ovat:

- joukkoliikenteen edistäminen,
- ajoneuvoliikenteen verkon toimivuuden turvaaminen,
- jalankulun ja pyöräilyn edistäminen,
- liikenneturvallisuuden parantaminen,
- liikenteen ympäristöhaittojen minimointi.

3.7.3 Joukkoliikenne

Vaasassa joukkoliikennematkoja tehtiin vuonna 2007 noin miljoona kappaletta. Se vastaa koko kaupungin liikenteen kulkumuotojakaumasta noin 2 %:a. Suurin syy joukkoliikennematkojen vähäisyyteen johtuu korkeasta henkilöautoistumisesta, sekä kaupungin asuntoalueiden suhteellisen lyhyistä etäisyyksistä keskustaan.

Vaasan yleiskaavaehdotuksessa on esitetty uusia asuinalueita kolmelle eri vyöhykkeelle. Niistä ensimmäisen vyöhykkeen asuinalueet sijaitsevat alle 3 km:n etäisyydellä keskustasta ja näillä alueilla on jo olemassa joukkoliikennepalvelut, mistä johtuen näiden alueiden toteuttaminen joukkoliikenteen suhteen ei edellytä suuria muutoksia.

Seuraavan alueen, eli 3 - 5 km:n etäisyydellä keskustasta, joukkoliikennepalvelut tukeutuvat myös nykyisiin joukkoliikenneverkkoihin. Muutamien alueiden toteuttaminen vaatii aluksi kuitenkin ostoliikenneverkoston laajentamisen.

Kauempana, eli yli 5 km:n etäisyydellä keskustasta, sijaitsevat alueet ovat joukkoliikenteen järjestämisen suhteen epäedullisia, sillä niiden suhteen joudutaan laajentamaan ostoliikenneverkostoa.

3.7.2 Utvecklingsmål

Målen för utvecklandet av trafiksystemen bildar utgångspunkt för planeringen. Huvudmålen är:

- främjande av kollektivtrafiken,
- tryggande av ett fungerande fordonstrafiknät
- främjande av fotgängartrafik och cykelåkning
- förbättrande av trafiksäkerheten
- minimering av miljöolägenheterna från trafiken.

3.7.3 Kollektivtrafiken

Antalet kollektivtrafikresor i Vasa år 2007 var ca en miljon. Det motsvarar ca 2 % av fördelningen på olika färdmedel inom trafiken i hela staden. Den största orsaken till att kollektivtrafikresorna är så få är att en så stor andel av befolkningen åker personbil, och även det att stadens bostadsområden ligger relativt nära centrum.

I generalplanförslaget för Vasa har nya bostadsområden föreslagits i tre olika zoner. Av dem finns bostadsområdena i den första zonen på mindre än 3 kilometers avstånd från centrum. I dessa områden finns redan kollektivtrafikservice och därmed förutsätter utbyggnaden av dem inga stora ändringar i fråga om kollektivtrafiken.

I följande zon, dvs. på 3 - 5 kilometers avstånd stöder sig kollektivtrafikservicen också på de nuvarande kollektivtrafiknäten. Förverkligandet av vissa av dessa områden förutsätter till att börja med en utvidgning av köptrafiknätet.

De områden som ligger på över 5 kilometers avstånd från centrum är ofördelaktiga med tanke på organiseringen av kollektivtrafiken, eftersom köptrafiknätet måste utvidgas när det gäller dem.

Kuva 21. Yleiskaavan tavoitteena on joukkoliikenteen edistäminen.
Bild 21. Generalplanens mål är att främja kollektivtrafiken.

3.7.4 Tie- ja katuverkko

Liikennejärjestelmää on kehitettävä ensisijaisesti maankäyttöä kehittämällä, liikenteen hallintaa ja verkkojen käyttöä tehostamalla sekä liikennemuotojen ja eri toimijoiden yhteistyötä ja työnjakoa parantamalla. Tavoiteverkko on jaettu neljään luokkaan teiden ja katujen liikenteellisen luonteen ja yhdistävyystehtävän mukaan. Lisäksi on tehty esitys jalankulkualueesta ja joukkoliikennekaduista.

3.7.4 Väg- och gatunätet

Trafiksystemet skall utvecklas i första hand genom att markanvändningen utvecklas, hanteringen av trafiken och användningen av näten effektiveras samt samarbetet mellan olika trafikformer och olika aktörer förbättras. Måltrafiknätet är uppdelat i fyra klasser enligt vägarnas och gatornas trafikmässiga karaktär och förbindelseuppgift. Därtill har en framställning gjorts om fotgängarområdet och kollektivtrafikgatorna.

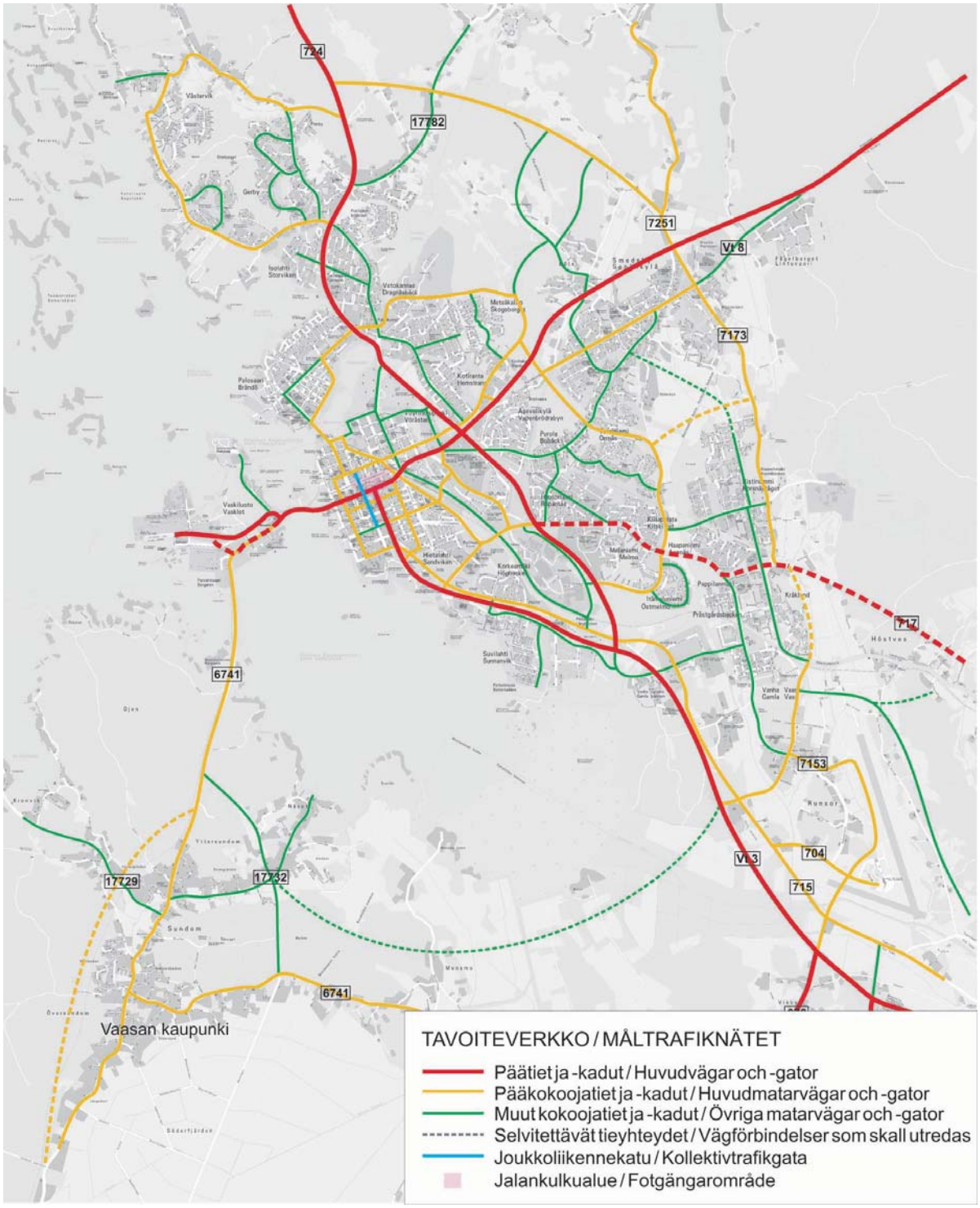

3.7.5 Kevyen liikenteen verkko

Yhtenäisellä pyörätieverkolla pyritään lisäämään pyöräilyn osuutta. Kävelyn turvallisuutta parannetaan henkilöautojen nopeuden hallinnalla, huolehtimalla ylityskohtien turvallisuudesta, katuverkon jäsentelyllä sekä liikuntaesteisten ja muiden erityisryhmien huomioon ottamisella.

3.7.5 Lättrafiklederna

Med ett enhetligt cykelvägsnät eftersträvas en utökad andel för cykelåkningen. Säkerheten för fotgängarna förbättras genom hantering av personbilarnas hastigheterna, ombesörjande av trygghet vid övergångsställena, strukturering av gatunätet samt beaktande av rörelsehämmade och andra grupper med särskilda behov.

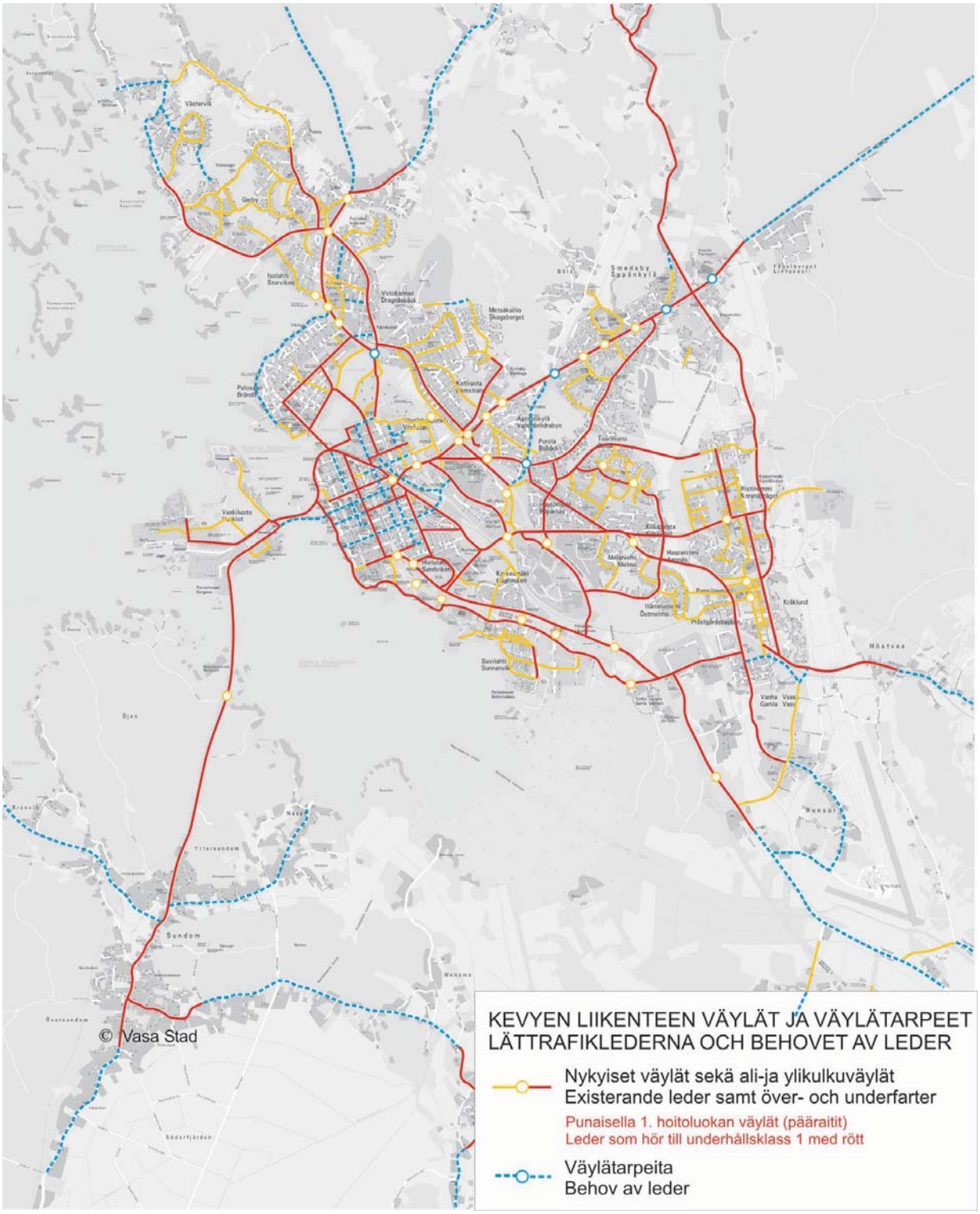

3.7.6 Pysäköinti

Vuonna 2006 laaditun pysäköintiselvityksen mukaan noudatetaan Vaasan eri alueilla seuraavia pysäköintinormeja:

3.7.6 Parkering

Enligt den år 2006 gjorda parkeringsplatsutredningen följs på olika områden i Vasa följande parkeringsnormer:

Maankäyttö **Markanvändningen**	**ap-normi** **bp.norm**	**kerrosala** **våningsyta**	**ap-määrä** **antalet bp**
Asunnot Bostäder	1 ap/85 k-m² 1 bp/85 m²vy	156 000 k-m² 156 000 m²vy	1835
Myymälä- ja toimisto Affärer- och kontor	1 ap/70 k-m² 1 bp/70 m²vy	259 500 k-m² 259 500 m²vy	3707
Yleiset rakennukset Offentliga byggnader	1 ap/200 k-m² 1 bp/200 m²vy	76 700 k-m² 76 700 m²vy	383
Yhteensä / Totalt			5925

Ydinkeskustan lähialueella esitetään käytettäväksi normia 1 ap/85 k-m² ja keskustan ulkopuoliselle kerrosrakentamiselle nykyistä normia 1 ap/asunto. Rivitaloalueilla noudatetaan entistä käytäntöä 1,5 ap/asunto ja omakotialueilla 2 ap/asunto. Liike- ja toimistorakentamiselle voidaan tilavarauksen perusarvona käyttää normia 1 ap/50 k-m², ellei toiminnan luonteen kannalta ole perusteltua vaatia erillisiä selvityksiä.

Keskustan lähialueille sijoittuville kaupan suuryksiköille esitetään autopaikkanormiksi 1 ap/35-40 k-m² ja kauemmaksi sijoittuville 1 ap/20-25 k-m².

Asuntorakentamisen yhteydessä pyritään autopaikat pääsääntöisesti sijoittamaan kiinteistön yhteyteen, mutta olosuhteista riippuen paikat voidaan osoittaa myös yhteisiin laitoksiin. Liike- ja toimistorakentamiseen liittyvät autopaikat sijoitetaan pääosin yleisiin laitoksiin tai operaattorin hoitamiin yhteiskäyttöisiin pysäköintitiloihin.

Keskustan alueella varaudutaan kahden tai kolmen 300-400 autopaikan uuteen pysäköintilaitokseen vuoden 2030 tilanteessa. Uusien laitosten sijoittuminen keskustan eteläosalle on nykyisen autopaikkakysynnän mukaan perusteltua, mutta myös pohjoisosalta poistuneet yleiset autopaikat aiheuttavat vajausta, jota matkakeskuksen yhteyteen esitetty pysäköintilaitos ei täysin korvaa.

3.7.7 Tavaraliikenne ja logistiikka

Vaasan tie- ja katuverkolla tehdään yli 3000 raskaan liikenteen matkaa vuorokaudessa. Valtatiet 8 ja 3 ovat tavaraliikenteen tärkeimmät reitit mutta seudun elinkeinorakenteen vuoksi myös alemmalla tieverkolla, yksityisteillä ja kaduilla on tärkeä merkitys

I områden nära stadskärnan föreslås att normen 1 bp/85 m²vy används och för höghusområden utanför centrum den nuvarande normen 1 bp/bostad. För radhusområden används den tidigare normen 1,5 bp/bostad och för egnahemsområden 2 bp/bostad. För affärs- och kontorsområden kan som grundvärde för områdesreserveringen användas normen 1 bp/50 m²vy, ifall det inte pga. verksamhetens karaktär är befogat med särskilda utredningar.

För storenhet inom detaljhandeln som placeras i närheten av centrum föreslås som bilplatsnorm 1 bp/35-40 m²vy och för dem som placeras längre bort 1 bp/20-25 m²vy.

I samband med bostadsbyggande strävas det till att placera bilplatserna i huvudsak i anslutning till den ifråga varande fastigheten, men beroende på förhållandena kan bilplatserna också placeras i gemensamma anläggningar. Bilplatser i anslutning till affärs- och kontorsbyggnader placeras i huvudsak i allmänna anläggningar eller i gemensamma parkeringsutrymmen skötta av en operatör.

I centrum behövs två-tre nya parkeringsanläggningar för 300-400 bilar var fram till år 2030. Att placera nya anläggningar i de södra delarna av centrum är befogat med tanke på den rådande efterfrågan på bilplatser, men avskaffandet av allmänna bilplatser i de norra delarna av centrum leder till ett behov på bilplatser som den föreslagna parkeringsanläggningen i samband med resecentrum inte helt kan fylla.

3.7.7 Varutrafik och logistik

På väg- och gatunätet i Vasa görs över 3 000 resor per dygn inom den tunga trafiken. Riksvägarna 8 och 3 är de viktigaste rutterna för varutrafiken men

kuljetuksille. Merkittävä ongelma on terminaalien sijoittuminen Vaskiluotoon, mistä aiheutuu raskaan liikenteen ajoliikennettä keskustan läpi. Uutta terminaalia suunnitellaan lentokentän kaakkoispuolelle Vaasan ja Mustasaaren yhteishankkeena. Kuljetusten kannalta suurin toimiala on kauppa ja kaupan kuljetuksista eniten kasvavat kaupan suuryksikköihin suuntautuvat kuljetukset. Valtatie 8 on myös maan tärkein erikoiskuljetusreitti. Erikoiskuljetukset kuormittavat katuverkkoa, mikä on haaste liikenneturvallisuussuunnittelulle, ja niiden määrä on kasvanut Vaasassa 2000-luvulla.

Yleiskaavoituksessa on selvitetty terminaalien sijoitus, niiden liittyminen liikenneverkkoihin, tavaraliikenteen pääreitit ja raskaan kaluston pysäköintialueet. Uusi tieyhteys valtatiellä 8 välillä Kotiranta-Stormossen on suunniteltu parantamaan tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä, Kivihaan logistista asemaa ja mahdollistamaan Vetokankaan teollisuusalueen yhdistäminen valtatielle 8. Yleiskaavassa on myös varaus uudelle tieyhteydelle Sundomista Satamatielle. Erikoiskuljetukset on otettu huomioon Vaasa Airport Parkissa ja Strömberg parkissa.

på grund av näringsstrukturen i regionen har även vägnät på lägre nivå, enskilda vägar och gator stor betydelse för transporterna. Ett betydande problem är att terminalerna finns i Vasklot, vilket medför att tunga fordon kör genom centrum. En ny terminal planeras sydost om flygfältet som ett gemensamt projekt mellan Vasa och Korsholm. Med tanke på transporterna utgör handeln den största sektorn och av handelns transporter växer transporterna till handelns storenheter mest. Riksväg 8 är också landets viktigaste specialtransportrutt. Specialtransporterna utgör en belastning för gatunätet, vilket är en utmaning för trafiksäkerhetsplaneringen, och specialtransporterna har ökat i Vasa under 2000-talet.

Inom generalplaneringen har terminalernas placering utretts, liksom även deras anknytning till trafiknäten, varutrafikens huvudrutter och de tunga fordonens parkeringsområden. En ny vägförbindelse för riksväg 8 på avsnittet Hemstrand-Stormossen har planerats i syfte att förbättra varutrafikens verksamhetsförutsättningar, Stenhagas logistiska läge och för att göra det möjligt att förena industriområdet i Dragnäsbäck med riksväg 8. I generalplanen finns även en reservering för en ny vägförbindelse från Sundom till Hamnvägen. Specialtransporterna har beaktats i Vasa Airport Park och Strömberg Park.

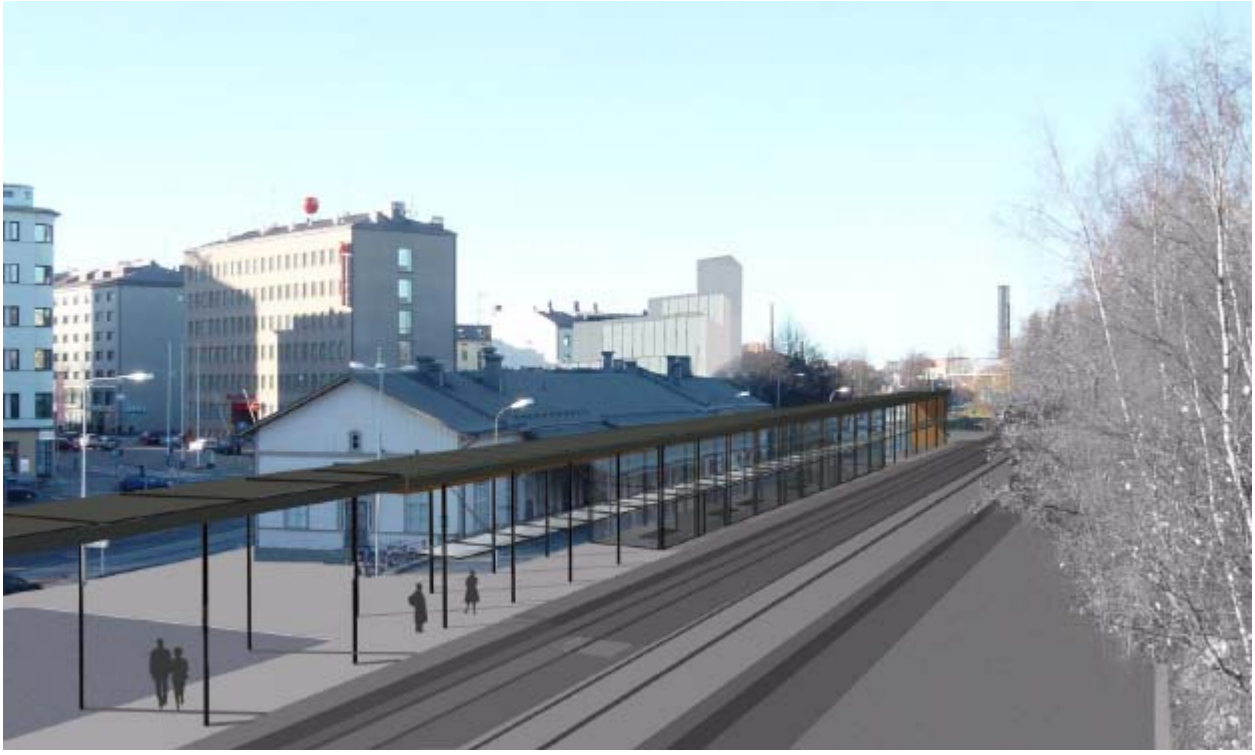

Kuva 22. Vaasan matkakeskus parantaa juna- ja linja-automatkojen yhdistämisen mahdollisuuksia.
Bild 22. Vasa resecentrum förbättrar möjligheterna att kombinera tåg- och bussresor.

3.7.8 Raideliikenne

Vaasan seutu on ainoa valtakunnalliseen aluekeskusohjelmaan kuuluva suuri kaupunkiseutu, johon ei ole vielä sähköistettyä rautatieyhteyttä. Vaasan radan matkustajamäärä on n. 350 000 matkustajaa vuodessa. Vaasan seudun elinkeinorakenteen vuoksi tavarakuljetukset junalla ovat melko vähäiset. Matkakeskuksen odotetaan parantavan juna- ja linja-automatkojen yhdistämismahdollisuuksia. Radan sähköistämisellä ja matkakeskuksella luodaan edellytyksiä myös kilpailukykyisemmälle työmatkaliikenteelle.

3.7.9 Satamat

Vaasan satamasta liikennöi RG-Line Uumajaan. Yhteensä laivavuoroja oli 551 vuonna 2006. Matkustajia oli 81 075 ja ajoneuvoja 20 463. Vaasan sataman kautta kulki tavaraa lähes 1,4 miljoonaa tonnia vuonna 2006. Sataman kuljetuksista suuri osa on ro-ro kuljetuksia, joten tavaraa ei juuri varastoida, eikä lisäterminaaleille ole tarvetta. Satamasta lähteviä tiekuljetuksia on noin 420 000 tonnia ja saapuvia tiekuljetuksia on noin 110 000 tonnia vuodessa.

Merenkurkun liikenneyhteyden kehittäminen ja turvaaminen on kansallinen kysymys ja osa Itämeren alueen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteysverkon tulevaisuutta. Liikenteen jatkuminen on tärkeää kaupan, teollisuuden ja matkailun näkökulmista.

3.7.10 Lentoliikenne

Sekä kansainvälisessä liikenteessä että rahtiliikenteeltään Vaasan lentoasema on Suomen neljänneksi suurin. Vaasasta on suorat reittilennot Tukholmaan ja Helsinkiin. Vuonna 2006 matkustajamäärä oli 306 151 ja lentorahtia yhteensä 976 000 tonnia. Arvio vuoden 2008 matkustajamäärästä on noin 330 000. Vaasasta suuntautuu myös jonkin verran taksilentoja Uumajaan ja suoria lentoja Etelä-Euroopan lomakohteisiin.

Lentoaseman alue sijoittuu liike-, teollisuus- ja palvelualueiden Laatukäytävään. Lentoaseman liikenteellinen saavutettavuus on jo nykyisin hyvä henkilöautolla ja yhteyksien edelleen parantamista on selvitetty Vaasa Airport Parkin yleissuunnitelmassa 2007. Suunnitelmaan sisältyvät hankkeita ovat lentologistiikka-alue ja rullaustien jatke sekä uudet tieyhteydet. Uusi Lentokentän tieyhteys sekä parantaa lentoaseman saavutettavuutta entisestään että mahdollistaa uuden maankäytön ja asumisen suunnittelun vanhan lentokentäntien varrella. Pikaraitiotieyhteydestä lentoaseman alueelle on myös tehty esiselvitys.

3.7.8 Spårtrafiken

Vasaregionen är den enda stora stadsregion i det riksomfattande regioncentrumprogrammet som fortfarande saknar en elektrifierad järnvägsförbindelse. Antalet passagerare på Vasabanan är ca 350 000 per år. På grund av Vasaregionens näringsstruktur är varutransporterna på tåg ganska begränsade. Resecentrumet väntas förbättra möjligheterna att kombinera tåg- och bussresor. Med en elektrifiering av banan och resecentrumet skapas förutsättningar även för en mera konkurrenskraftig pendeltrafik.

3.7.9 Hamnarna

Från hamnen i Vasa trafikerar RG-Line till Umeå. Antalet färjturer var 551 år 2006. Antalet passagerare var 81 075 och antalet fordon 20 463. Via hamnen i Vasa omsattes varor på nästan 1,4 miljoner ton år 2006. Av hamntransporterna är en stor del ro-ro-transporter och därför lagras varorna mera sällan, varvid det inte finns något behov av ytterligare terminaler. Vägtransporterna från hamnen omfattar ca 420 000 ton och de ankommande vägtransporterna omfattar ca 110 000 ton per år.

Utvecklandet och tryggandet av trafikförbindelsen över Kvarken är en nationell fråga och en del av det framtida förbindelsenätet för Östersjöområdet och den nordliga dimensionen. Det är viktigt att trafiken fortsätter med tanke på såväl handeln, industrin som turismen.

3.7.10 Flygtrafiken

I fråga om både den internationella trafiken och fraktrafiken är Vasa flygplats den fjärde i storleksordningen i Finland. Det finns direkta flygrutter från Vasa till Stockholm och Helsingfors. År 2006 uppgick antalet passagerare till 306 151 och flygfrakten omfattade totalt 976 000 ton. För år 2008 uppskattas antalet passagerare till 330 000. Även en del taxiflyg går från Vasa till Umeå samt direktflyg till semesterorter i Europa.

Flygstationsområdet finns i kvalitetskorridoren för affärs-, industri- och serviceområden. Redan nu är det lätt att ta sig till flygplatsen med personbil och ytterligare förbättrande av förbindelserna har utretts i en översiktsplan för Vasa Airport Park år 2007. I planen ingår bl.a. projekt som berör flyglogistikområdet och en förlängning av rullningsbanan samt nya vägförbindelser. En ny vägförbindelse till flygfältet kommer såväl att förbättra flygplatsens tillgänglighet som att göra det möjligt att planera ny markanvändning och nytt boende invid den gamla flygfältsvägen. En preliminär utredning har även gjorts om en snabbspårförbindelse till flygplatsområdet.

Lentoliikenteen melualueen 55:n dB:n rajaus perustuu vuonna 1995 tehtyyn selvitykseen.

LT **Yleisen tien alue.**

LH **Huoltoasema-alue.**

LR **Rautatieliikenteen alue.**

LL **Lentoliikenteen alue.**
Alue varataan lentoasemalle. Alueella sallitaan lentoaseman toimintaan liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen.

LS **Satama-alue.**
Alue varataan satamatoimintaan ja siihen liittyville terminaaleille ja varastoille.

LV **Venesatama.**

LP **Yleinen pysäköintialue.**

LP/ma **Maanalainen pysäköintialue.**

Moottorikelkkailureitti.

Gränsen på 55 dB för flygtrafikens bulleområde baserar sig på en undersökning gjord 1995.

LT **Område för allmän väg.**

LH **Område för servicestation.**

LR **Område för järnvägstrafik.**

LL **Område för flygtrafik.**
Området reserveras för flygfält. På området får uppföras byggnader och anordningar som betjänar flygfältet.

LS **Hamnområde.**
Området reserveras för hamnverksamhet och därtillhörande terminaler och lager.

LV **Småbåtshamn.**

LP **Område för allmän parkering.**

LP/ma **Parkeringsområde under markplanet.**

Snöskoterled.

Kuva 23. Yhdystien nelikaistaistaminen helpottaa liikennettä uusien asuntoalueiden ja työpaikka-alueiden välillä.
Bild 23. Trafiken mellan de nya bostadsområdena och arbetsplatsområdena underlättas av att Förbindelsvägen blir fyrfilad.

3.8 Ympäristö

3.8.1 Viheraluejärjestelmä

Viheraluejärjestelmä on kaupungin erilaisten viheralueiden, virkistysalueiden, puistojen ja ulkoilureittien muodostama kokonaisuus. Vaasan viheraluejärjestelmässä ne ovat retkeilyalueet, ulkoilualueet, lähipuistot/kaupunginosapuistot, merenrantapuistot, maa- ja metsätalousalueet sekä viherreitit.

Kaupungin viheraluejärjestelmä sitoutuu maisemarakenteeseen ja muuhun luontoperustaan ja pyrkii turvaamaan luonnon säilymisen monimuotoisena, terveenä ja tuottokykyisenä. Samalla se jäsentää kaupunkia ja pyrkii täyttämään asukkaiden virkistykselliset ja elämykselliset tarpeet.

Maisemarakenteen selvityksen mukaisesti rakentamiseen hyvin sopivina alueina pidetään ensisijaisesti selänteiden loivia rinteitä, jolloin selänteiden lakiosat ja laaksojen pohjat jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös epäedullisen jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot.

Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luontotyyppiselvityksen mukaiset, liito-oravien, linnuston tai avainbiotooppien kannalta arvokkaat luontotyypit.

3.8 Miljö

3.8.1 Grönområdesstrukturen

Grönområdesstrukturen är en helhet som bildas av stadens olika grönområden, rekreationsområden, parker och friluftsleder. I Vasa grönområdesstruktur har de delats in i rekreationsområden, friluftsområden, närparker/stadsdelsparker, havsstrandparker, jord- och skogsbruksområden samt grönrutt.

Stadens grönområdessystem är förbundet till landskapsstrukturen och den övriga grundstrukturen i naturen och strävar efter att trygga bevarandet av naturen så att den förblir mångfaldig, sund och produktiv. Samtidigt strukturerar den staden och syftar till att tillgodose invånarnas behov av rekreation och upplevelser.

Enligt landskapsstrukturutredningen är åsarnas flacka sluttningar områden som i första hand är lämpliga för byggande, varvid åsarnas högsta ställen och dalbottnarna lämnas obebyggda. Obebyggda förblir även de ofördelaktigt branta och steniga sluttningarna samt källplatserna och de våtmarker som utgår från dessa.

De i naturtypsutredningen angivna värdefulla naturtyperna för flygekorrarna, fågelbeståndet och nyckelbiotoperna förblir även obebyggda.

Kuva 24. Selkeä polkuverkosto suojaa luontoa ja ohjaa liikkumista selänteiden retkeilyalueilla (Öjen).
Bild 24. Ett välplanerat nätverk för friluftsleder skyddar naturen och styr vandrandet på friluftsområdenas åsryggar (Öjen).

Rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet muodostavat Vaasan viheraluejärjestelmän perusrungon. Viheraluejärjestelmää on arvioitu myös virkistyskäytön kannalta ns. etäisyys- ja puuteanalyysin avulla sekä hyödyntämällä asukaskyselyiden tuloksia. Saavutettavuuden pohjalta on arvioitu virkistysalueiden soveltuvuus tarkoitukseensa, riittävyys sekä etäisyys asutuksesta. Lisäksi on arvioitu virkistys- ja viheralueita yhdistävien kevyen liikenteen reittien ja väylien tarve.

Yleiskaavan osana on valmisteltu erillistä Vaasan viheraluejärjestelmän tavoitesuunnitelmaa. Sen mukaan kaupungin keskuspuisto ja viheraluejärjestelmän sydän on Eteläisen ja Pohjoisen Kaupunginselän muodostama kokonaisuus, josta työntyy erilaisia viheraluekiiloja kaupungin sisään. Laaksot ovat luonteeltaan kapeita nauhoja, mutta laajenevat laaksojen sivuhaarojen tai selänteiden reunamuodostumien kohdalla leveämmiksi virkistysalueiksi. Kaupunkirakennetta jäsentävät laaksopainanteet toimivat lisäksi ekologisen monimuotoisuuden ylläpitäjinä erilaisten eliöyhteisöjen muodossa niin eläimistön kuin kasvillisuudenkin kannalta. Laaksopainanteet mahdollistavat myös pintavesien ekologisen puhdistamisen, viiveen ja imeytymisen.

De områden som lämnas utanför byggandet bildar grundstommen i Vasas grönområdesstruktur. Grönområdesstrukturen har också granskats med tanke på rekreation med hjälp av s.k. avstånds- och bristanalys och genom att utnyttja av resultaten från invånarenkäter. Rekreationsområdenas lämplighet för avsett ändamål, deras tillräcklighet och avstånd från bosättning har bedömts utgående från tillgängligheten. Därtill har man bedömt behovet av leder för lätt trafik som förenar rekreations- och grönområden med varandra.

Som en del av generalplanen har en målplan beretts för grönområdena i Vasa. Enligt den utgörs stadens centralpark och hjärtat i grönområdesstrukturen av en helhet som bildas av Norra och Södra Stadsfjärden, från vilken olika grönområdeskilar går in mot staden. Dalarna är till sin natur smala band men de utvidgas vid dalarnas sidoförgreningar eller åsarnas randbildningar till bredare rekreations- områden. Dalsänkorna, som strukturerar stadsstrukturen, fungerar dessutom som områden där den ekologiska mångfalden i form av olika arter av både djur och växter kan bevaras. Dalsänkorna möjliggör också ekologisk rening, fördröjning och infiltration av ytvattnet.

Kuva 25. Ruovikkoinen maankohoamisranta tarjoaa asukkaille elämyksellistä virkistysympäristöä (Risö).
Bild 25. Vassrika landhöjningsstränder erbjuder invånarna upplevelserika rekreationsmiljöer (Risö).

Merenrantaan on yleiskaavassa varattu yhtenäinen merenrantapuisto Suvilahdesta Isolahteen. Gerby-Västervikissä pääsy merenrantaan on ratkaistu noin 1 km:n etäisyydellä toisistaan olevilla merenrantapuistokaistaleilla. Maankohoamisen myötä on myös varattu kaupungin edustalla olevat lähisaaret virkistysalueiksi, joihin johdetaan penger.

Suurempia selänteitä on varattu retkeilyalueiksi Pilvilammella, Risössä, Öjbergetillä, Öjenillä sekä Gerby-Västervikin pohjoisosassa Degerträsketin eteläpuolella.

Koska rakentaminen on yleiskaavassa sijoitettu pääosin matalahkoille rinnealueille, tukeutuu tulevien kaupunginosapuistojen luonne rakentamisen ulkopuolelle jääviin selänteiden vedenjakajiin tai laaksopainanteiden vesistöihin.

Viheraluejärjestelmän tavoitesuunnitelman laatimisen rinnalla on tehty laaksojen viheraluekiiloja ja merenrannan ydinviheraluetta koskevia maisemanhoito- ja ulkoilualuesuunnitelmia, jotka tarkentavat ja täsmentävät alueiden luonnonolojen kartoituksia ja maankäytön rajauksia sekä suosituksia. Lisäksi yleiskaavan tueksi on laadittu Vanhan Vaasan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen tarkempi maisema- ja maankäyttöselvitys.

Invid havsstranden har i generalplanen reserverats en enhetlig havsstrandpark från Sunnanvik till Storviken. I Gerby-Västervik har tillträdet till havsstranden lösts genom havsstrandparkzoner på ca 1 km avstånd från varandra. Med tanke på landhöjningen har även närliggande holmar reserverats som rekreationsområden, till vilka en bank leder.

Större åsar har reserverats som friluftsområden vid Molnträsket, Risö, Öjberget, Öjen samt i norra delen av Gerby-Västervik söder om Degerträsk.

Eftersom byggandet enligt generalplanen huvudsakligen har förlagts till låglänta sluttningsområden, är de kommande stadsdelsparkerna sådana att de stödjer sig på antingen åsarnas vattendelare eller dalgångarnas vattendrag.

Vid sidan av målplanen för grönområdesstrukturen har landskapsvårds- och friluftsområdesplaner utarbetats för dalarnas grönområdeskilar och strandens centrala grönområde. Planerna preciserar och specificerar kartläggningarna av områdenas naturförhållanden och markanvändningsavgränsningar samt rekommendationer. Som stöd för generalplanen har dessutom en mera ingående landskaps- och markanvändningsutredning gjorts om det på riksnivå värdefulla landskapsområdet i Gamla Vasa.

Kuva 26. Merenrannat ovat suosituimpia asukkaiden virkistykseen soveltuvia viheralueita.
Bild 26. Havsstränderna är de populäraste grönområdena för invånarnas rekreation.

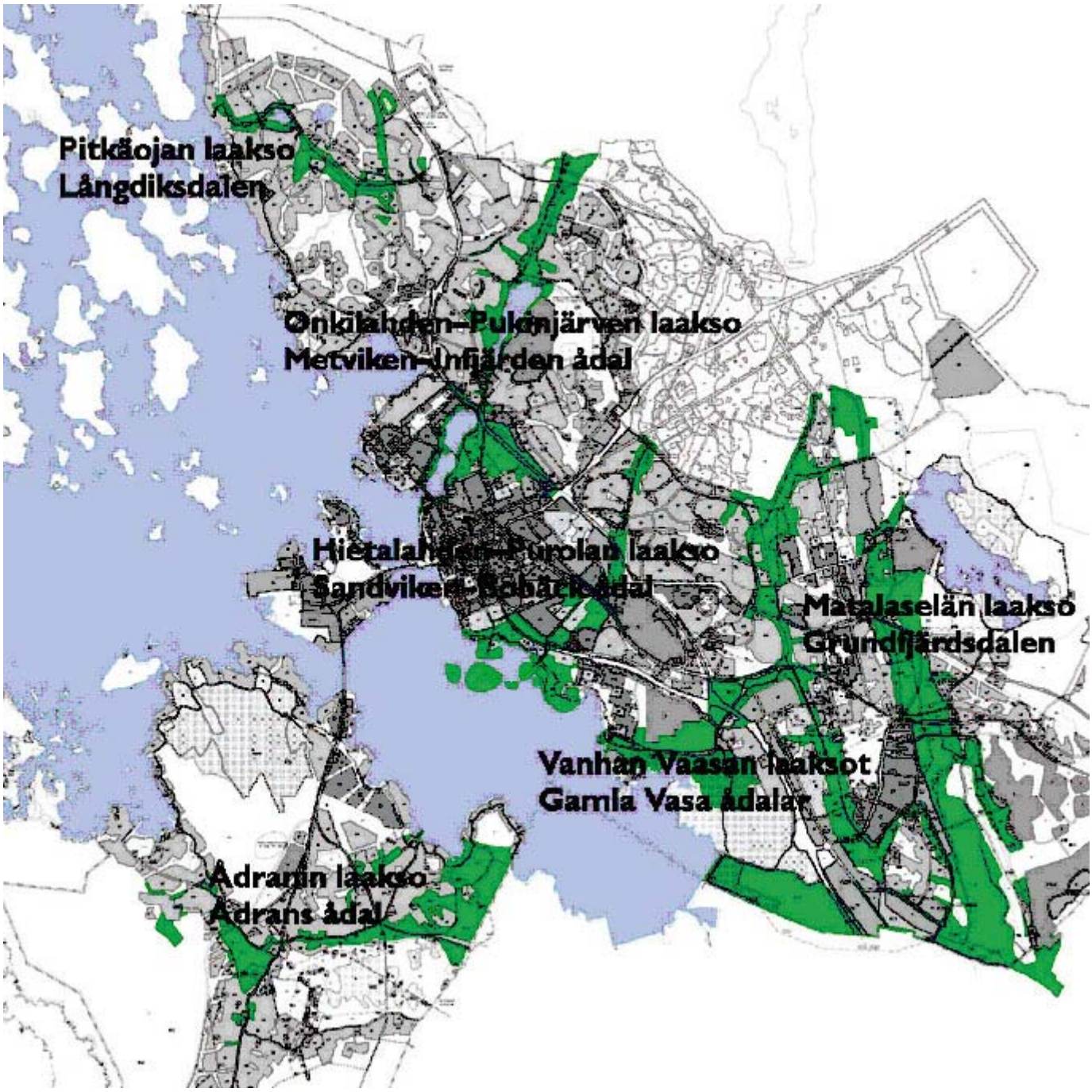

Kuva 27. Maisemarakenteen laaksopainanteet muodostavat viheraluejärjestelmän perustan.
Bild 27. Dalgångarna i landskapsstukturen utgör grunden för grönområdesstrukturen.

Viheraluekiilat noudattelevat pääosin maisemarakenteen laaksopainanteita alkaen Vanhan Vaasan kanaalin laaksosta Hietalahden, Onkilahden ja Isolahden kautta kulkeviin laaksoihin. Tuovilanjoen-Laihianjoen suiston laakso jatkaa Eteläisen kaupunginselän viheraluekokonaisuutta lentokentän suuntaan. Sundomissa vastaava viheraluekiila noudattelee Ådranin laaksoa. Gerby-Västervikissä puolestaan Verkbäcken-Långdiket työntyy viheraluekiilana kaupungin sisään.

Grönområdeskilarna följer huvudsakligen dalgångarna i landskapsstrukturen från dalen där Gamla Vasa kanal finns till dalar som går via Sandviken, Metviken och Storviken. Södra Stadsfjärdens grönområdeshelhet fortsätter i riktning mot flygfältet längs deltadalen Toby å-Laihela å. I Sundom följer motsvarande grönområdeskil den dal där Ådran ligger. I Gerby-Västervik är det åter Verkbäcken-Långdiket som går som en grönområdeskil in mot staden.

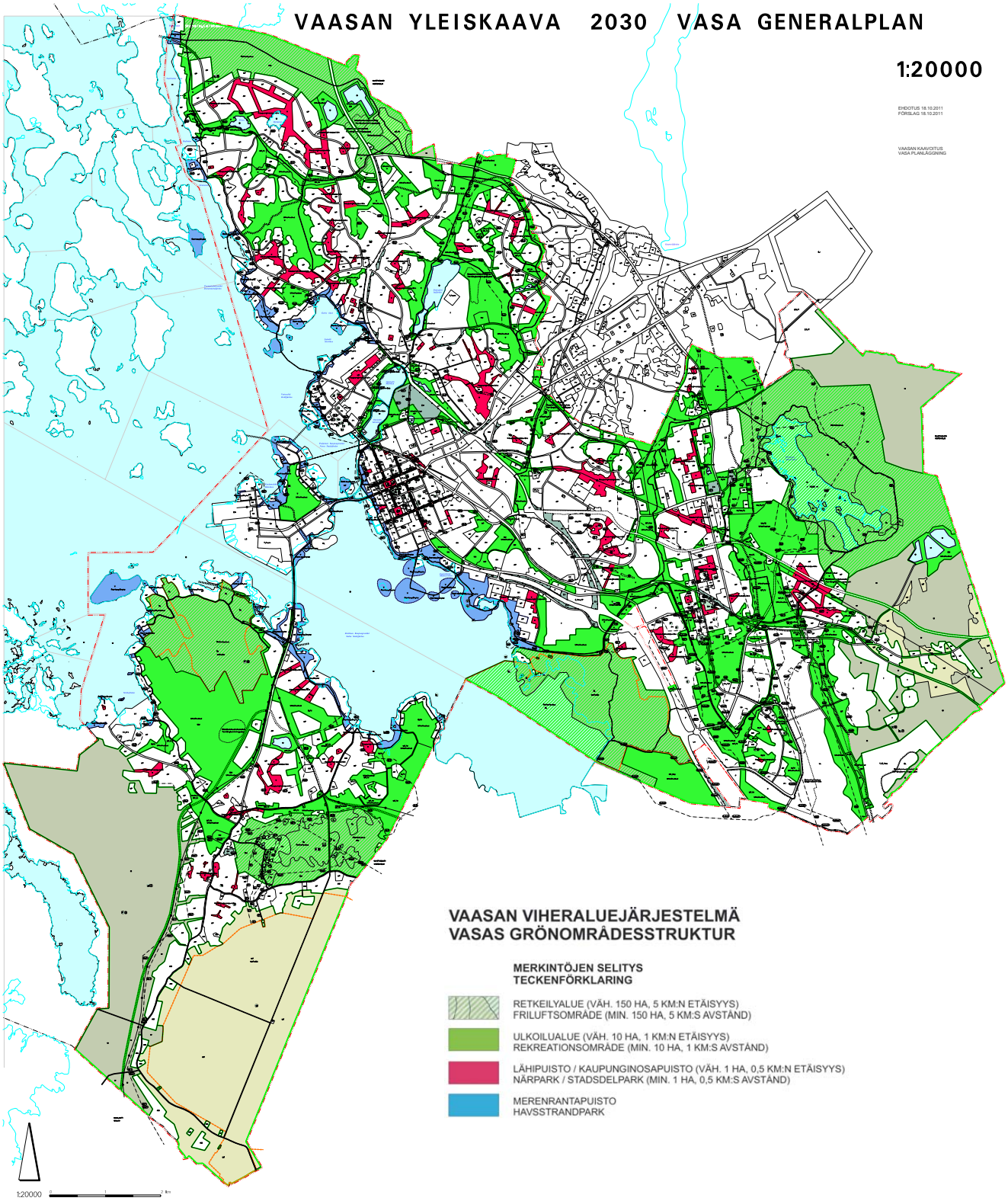

Kuva 28. Viheraluejärjestelmä turvaa luonnon monimuotoisuuden ja asukkaiden virkistystarpeet.
Bild 28. Grönområdesstrukturen tryggar naturens mångfald och invånarnas rekreationsbehov.

Suojelualueet
Luonnonarvoiltaan merkittäviä alueita on yleiskaavassa osoitettu kolmella erilaisella merkinnällä:
- luonnonsuojelualue (SL)
- NATURA-alue
- säilytettävä luontoalue (S)

Luonnonsuojelualue.
Alue on suojeltu tai varataan suojeltavaksi. Suojeltavaksi varatulla alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Määräys on voimassa, kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi suojelualueeksi. Käytön kannalta tarpeellisten latu-urien, kunto- tai luontopolkujen ja niiden vaatimien taukopaikkojen rakentaminen on sallittu.

Luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojeltavaksi esitettyjä alueita (SL) ovat yleiskaavassa Sundominlahden - Risön alue, Öjenin alue, Öjbergetin lakialueet ja Pilvilammen vesivaraston lähialueet. Alueet on esitetty yleiskaavakartalla pisterasterilla.

Natura 2000-verkostoon kuuluva alue.
Alue on varattu Natura - 2000 ohjelmaan. Alueen valinnan perusteena olevat luonto- ja maisema-arvot tulee säilyttää.

Natura - 2000 verkostoon kuuluvia alueita (SL NATURA) ovat Sundomin lahden - Risön linnustonsuojelualue ja Öjenin vanhojen metsien suojelualue. Söderfjärden on arvokas peltomaisema-alue (MT NATURA). Alueet on esitetty yleiskaavakartalla oranssilla viiva-pisterajauksella.

Säilytettävä luontoalue.
Alue varataan suojeltavaksi MRL:n nojalla. Alueella on erityisiä luontoarvoja arvokkaan geomorfologisen maastonmuodon perusteella. Luontoarvoja mahdollisesti vaarantavaan toimintaan on saatava MRL 128 §:n mukainen maisematyölupa.

Vaasan alueen geomorfologialle tyypillisiä De Geer -muodostumia (S) on yleiskaavassa varattu suojeltavaksi Melaniemen ja Itämelaniemen, Vanhan Vaasan ja Kotirannan alueelle. Alueet on yleiskaavakartalla rajattu pistekatkoviivalla.

Alue, joka on erityisen tärkeä luonnon monimuotoisuuden kannalta.
Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon luonnon

Skyddsområden
Områden med betydande naturvärden har i generalplanen angivits med tre olika beteckningar:
- naturskyddsområde (SL)
- NATURA-område
- naturområde som ska bevaras (S)

Naturskyddsområde.
Området är skyddat eller föreslås att skyddas. På det skyddsreserverade området får inte vidtas åtgärder som kan äventyra områdets skyddsvärden. Bestämmelsen är i kraft tills området bildats till naturskyddsområde enligt naturvårdslagen. För användningen behövliga skidspår, motions- eller naturstigar och rastplatser, förutsätter, är tillåtet att anlägga.

Områden i generalplanen som föreslås att skyddas med stöd av naturvårdslagstiftningen (SL) är området vid Sundomfjärden - Risö, Öjenområdet, Öjbergets högt belägna områden och områdena intill vattenmagasinet vid Molnträsket. På generalplanekartan har områdena märkts ut med punktraster.

Område i nätverket Natura 2000.
Området har reserverats till programmet Natura 2000. De natur- och landskapsvärden som ligger till grund för valet av området skall bevaras.

Områden som hör till nätverket Natura 2000 (SL NATURA) är Sundomfjärden - Risö fågelskyddsområde och Öjens skyddsområde för gamla skogar. Söderfjärden är ett värdefullt åkerlandskapsområde (MT NATURA) som hör till nätverket Natura 2000. På generalplanekartan har områdena märkts ut med orange streck-punkt linje.

Naturområde som skall bevaras.
Området reserveras skydd med stöd av MBL. Området har särskilda naturvärden som baserar sig på värdefull geomorfologisk terrängform. För verksamhet som kan äventyra naturvärdena bör enligt 128 § i MBL tillstånd för miljöåtgärder sökas.

De Geer -formationer (S), som är typiska för Vasaområdets geomorfologi, reserveras i generalplanen på områden i Melmo och Östra Melmo, Gamla Vasa och Hemstrand. På generalplanekartan har områdena märkts ut med punktstreckad linje.

Områden, som är specielt viktiga för den biologiska mångfalden.
Vid planeringen av områdesanvändningen och vid genomförandet ska förutsättningar-

monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiintymien säilyttämisedellytykset.

Arvokkaita luontotyyppejä on myös Vikenin, Gerbynniemen, Pukinjärvenojan varren, Patteriniemen ja Maraholmsträsketin laakson maa- ja metsätalousalueilla, joilla on erityisiä ympäristöarvoja.

na för att bevara viktiga livsmiljöer och artförekomster med tanke på naturens mångfald beaktas.

Värdefulla naturtyper med särskilda miljövärden finns också på jord- och skogsbruksområdena vid Viken, på Gerby udde, utmed Smalinfjärden, Batteriudden och i dalen vid Maraholmsträsket.

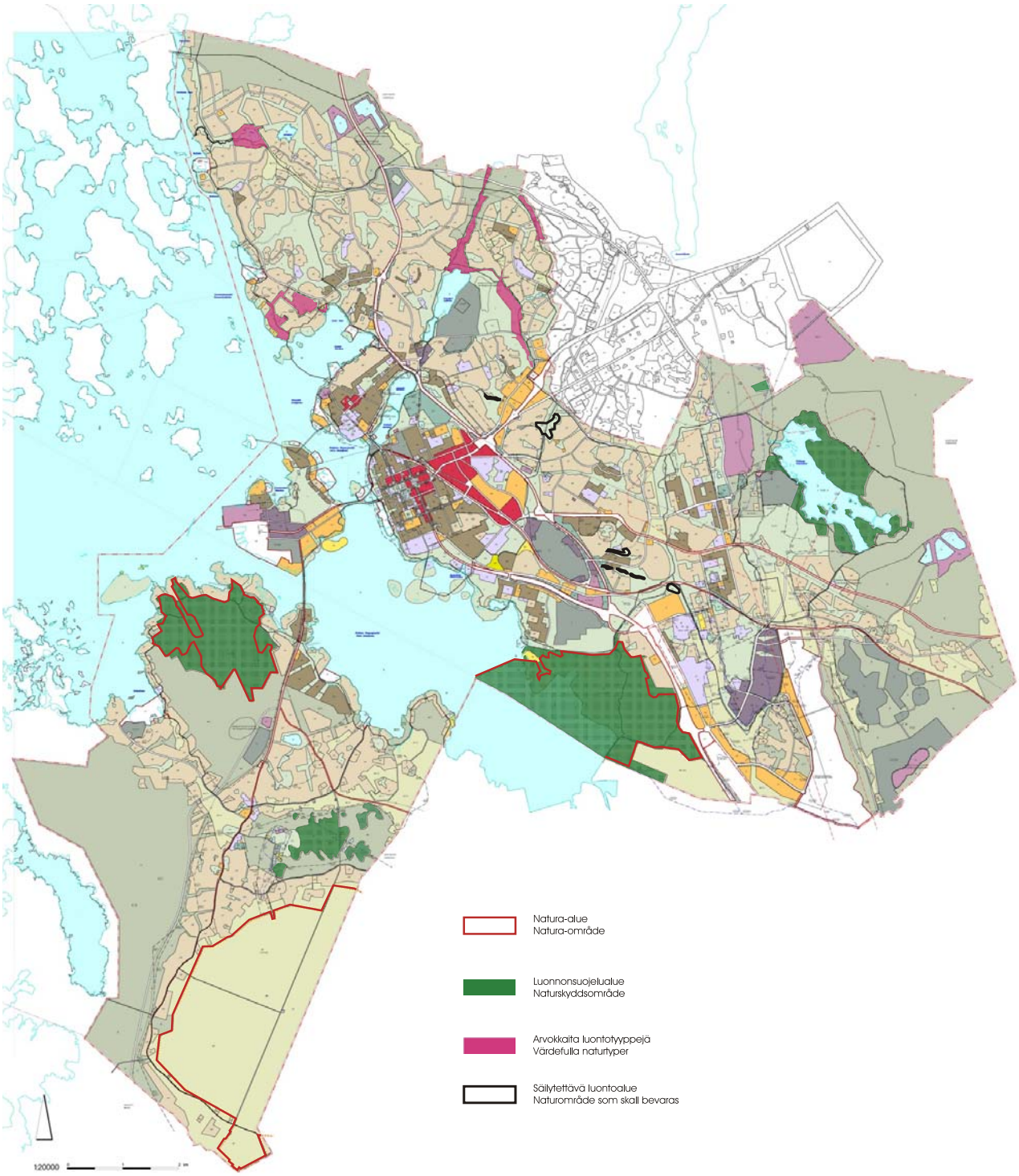

Kuva 29. Suojelualueet.
Bild 29. Skyddsområden.

Virkistysalueet
Virkistysalueet ovat kaupunkilaisten aktiiviseen käyttöön varattuja, pääosin rakentamattomia vapaa-ajan alueita. Virkistysalueisiin kuuluvat eritasoiset lähivirkistysalueet, leikki- ja teemapuistot, uimarannat, urheilukeskukset ja erityisliikuntapaikat sekä ulkoilu- ja retkeilyalueet.

VP

Puisto.
Alue varataan yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueella on sallittua virkistystä ja ulkoilua palveleva rakentaminen. Alue on ensisijaisesti puistomaiseksi rakennettu tai sellaiseksi rakennettava viheralue, jonka rakentamis- ja hoitotoimenpiteet määritellään MRA 46 §:n mukaisessa puistosuunnitelmassa.

Kaupungin keskustassa ja Palosaarella sijaitsevat keskeiset virkistykseen käytettävät viheralueet on osoitettu merkinnällä VP. Aluevarauksiin sisältyvät keskustan ja Palosaaren rakennetut puistot, rantapuistot, uimarannat, Hietasaaren puisto, Onkilahden puisto, asuntoalueiden lähivirkistysalueet ja kaikki leikki- ja teemapuistot.

V

Virkistysalue.
Alue varataan yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueella on sallittua virkistystä ja ulkoilua palveleva rakentaminen. Alue on ensisijaisesti luonnonmukaisena säilytettävä tai sellaiseksi rakennettava viheralue, jonka rakentamis- ja hoitotoimenpiteet määritellään MRA 46 §:n mukaisessa viheraluesuunnitelmassa. Suunnitelmien tulee soveltuvin osin pohjautua yleiskaavan yhteydessä laadittuihin ulkoilualuesuunnitelmiin.

Muualla kuin keskustassa ja Palosaarella sijaitsevat keskeiset virkistykseen ja ulkoiluun käytettävät viheralueet on osoitettu merkinnällä V. Aluevarauksiin sisältyvät kaupunginosien keskeiset kaupunginosapuistot, rantapuistot, uimarannat, asuntoalueiden lähivirkistysalueet, leikki- ja teemapuistot, palstaviljelyalueet, viherreitit sekä ulkoilualueet. Suunnitelmien tulee soveltuvin osin pohjautua yleiskaavan yhteydessä laadittuihin ulkoilualuesuunnitelmiin.

VU

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
Alue varataan urheilukeskuksille ja erityisliikuntapaikoille. Alueella on sallittu urheilu- ja virkistyskäyttöä palveleva rakentaminen.

Urheilukeskusten ja erityisliikuntapaikkojen aluevarauksia (VU) on yleiskaavassa yhteensä kaksitoista, joista uusia ovat Suvilahden kaatopaikan urheilualue

Rekreationsområden
Rekreationsområdena är huvudsakligen obebyggda fritidsområden som har reserverats för stadsbornas aktiva användning. Till rekreationsområdena hör närrekreationsområden på olika nivå, lek- och temaparker, badstränder, idrottscentra och specialidrottsplatser samt frilufts- och strövområden.

VP

Park.
Området reserveras för allmän rekreations- och friluftsanvändning. På området är byggande som betjänar rekreation och friluftsliv tillåtet. Området är i första hand ett parklikt anlagt grönområde eller ska anläggas som ett sådant. Bygg- och skötselåtgärderna fastställs i en parkplan som avses i 46 § i MBF.

Centrala grönområden för rekreation i stadens centrum och Brändö har beteckningen VP. I områdesreserveringarna ingår anlagda parker, strandparker, badstränder, Sandöparken, Metviksparken, bostadsområdenas närrekreationsområden och alla lek- och temaparker i centrum och Brändö.

V

Område för rekreation.
Området reserveras för allmän rekreations- och friluftsanvändning. På området är byggande som betjänar rekreation och friluftsliv tillåtet. Området är i första hand ett grönområde som bibehålls naturenligt eller som ska anläggas som ett sådant. Bygg- och skötselåtgärderna fastställs i en grönområdesplan som avses i 46 § i MBF. Planerna ska i tillämpliga delar basera sig på friluftsområdesplanerna, vilka uppgjorts i samband med generalplanen.

Centrala grönområden för rekreation och friluftsliv utanför centrum och Brändö har angivits med beteckningen V. I områdesreserveringarna ingår stadsdelarnas centrala stadsdelsparker, strandparker, badstränder, bostadsområdenas närrekreationsområden, lek- och temaparker, områden för odlingslotter, grönrutter samt friluftsområden. Planerna ska i tillämpliga delar basera sig på friluftsområdesplanerna, vilka uppgjorts i samband med generalplanen.

VU

Område för idrotts- och rekreationsanläggningar.
Området reserveras för idrottscentra och specialidrottsplatser. På området är byggande som betjänar idrotts- och rekreationsverksamhet tillåtet.

Antalet områdesreserveringar för idrottscentra och specialidrottsplatser (VU) i generalplanen uppgår till

sekä MT/VU merkinnällä esitetyt Haapaniemen urheilupuisto ja mahdollinen Risöfladanin Hevosurheilukeskus. Urheilukeskusten alueille voidaan rakentaa sisäliikuntatiloja, ulkokenttiä ja erilaisia suorituspaikkoja sekä liikenneväyliä ja pysäköintialueita.

VU/G **Golfkenttä.**
Alue varataan golfkentäksi. Alueella on sallittu golf-toimintaa palveleva rakentaminen.

Tärkeitä virkistys- ja ulkoilualueita ovat myös Pilvilammen, Öjbergetin, Öjenin, ja Degermossenin maa- ja metsätalousalueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta.

RA **Loma-asuntoalue.**
Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa huvilan, jonka kerrosala on enintään 50 m² sekä erillisen saunan, pinta-alaltaan enintään 25 m².

RL **Leirintäalue.**
Alueelle saadaan sijoittaa majoitusrakennuksia, huoltorakennuksia ja asuntovaunuja sekä kelluvia majoitusrakennuksia.

RP **Siirtolapuutarha-alue.**
Alueelle saa rakentaa vapaa-ajan asuntoja asemakaavan mukaan.

Loma-asuntoalueita on kaava-alueella Öjbergetillä, Patteriniemessä ja 'Gröna ön' pohjoispuolella. Leirintäalue on siirretty Vaskiluodossa Myrgrundintien itäpuolelle. Siirtolapuutarha-alueita on Vanhassa Vaasassa, Pappilanmäellä ja Korkeamäellä.

Viheryhteydet ja ulkoilureitit
Vaasan tärkeimmät viheryhteydet ovat toisaalta merenrannan suuntaisesti kulkeva viheryhteys, toisaalta kaupungin laidan reunakehällä kulkeva viheryhteys sekä näitä yhdistävät, laaksojen myötä kulkevat viheryhteydet. Tärkeitä ovat myös yhteydet Sundominlahden ympäri sekä Vaskiluodon metsään, Öjenille ja Öjbergetille. Merenrannan puistovyöhykkeen merkitystä korostavat myös usein yhteydet lähisaariin kuten Lammassaarelle, Ahvensaareen, Vaskiluotoon, Hietasaareen, Mansikkasaareen ja Variskarille. Kiinteä yhteys tulee rakentaa myös Isokarille, Ukkokarille ja Hevoskarille. Rantavyöhykkeeltä on esitetty viheryhteydet mantereelle laaksoja pitkin, minkä lisäksi Gerby-Västervikissä yhteydet kulkevat myös Isokallion selänteen kautta. Selänteiltä on varattu yhteydet laaksopainanteisiin.

oooooooo **Ulkoilureitti.**

totalt tolv stycken, av vilka nya är idrottsområdet vid avstjälpningsplatsen i Sunnanvik samt Aspnäs idrottspark och ett eventuellt hästsportcentrum vid Risöfladan, vilka har angivits med beteckningen MT/VU. På områden för idrottscentra får utrymmen för inomhusidrott, utomhusplaner och olika prestationsplatser samt trafikleder och parkeringsområden byggas.

VU/G **Golfbana.**
Området reserveras för golfbana. På området tillåts byggande som betjänar golfverksamhet.

Viktiga rekreations- och friluftsområden är också jord- och skogsbruksområdena vid Molnträsket, Öjberget, Öjen och Degermossen, på vilka det finns behov av att styra friluftslivet.

RA **Område för fritidsbostäder.**
På varje byggplats får placeras en fritidsbostad på högst 50 m² vy samt en separat bastu på högst 25 m² vy.

RL **Campingområde.**
På området får placeras logibyggnader, servicebyggnader och husvagnar samt flytande logibyggnader.

RP **Område för koloniträdgård.**
På området får byggas fritidsbostäder enligt detaljplan.

Områden för fritidsbostäder finns på planområdet på Öjberget, i Batteriudden och på 'Gröna öns' norra del. Campingområdet har förflyttats från Vasklot till Myrgrundsvägens östra sida. Områden för koloniträdgårdar har anvisats i Gamla Vasa, Prästgårdsbacken och Högbacken.

Grönförbindelser och friluftsleder
Vasas viktigaste grönförbindelser är den som går i strandens riktning, den längs stadens perifera områden samt grönförbindelserna som förenar dessa och går längs dalarna. Viktiga är också förbindelserna runt Sundomfjärden samt till Vasklotskogen, Öjen och Öjberget. Förbindelserna till de närbelägna holmarna, såsom Fårön, Abborrön, Vasklot, Sandö, Smulterö och Kråknäsgrund, lyfter fram betydelsen av parkzonen längs havsstranden. Fast förbindelse bör även byggas till Storgrund, Gubbgrund och Hästgrund. Från strandzonen har grönförbindelser till fastlandet föreslagits längs dalarna, med undantag för Gerby-Västervik, där förbindelserna går via åsen vid Storberget. Från åsarna har förbindelser reserverats till dalsänkorna.

oooooooo **Friluftsled.**

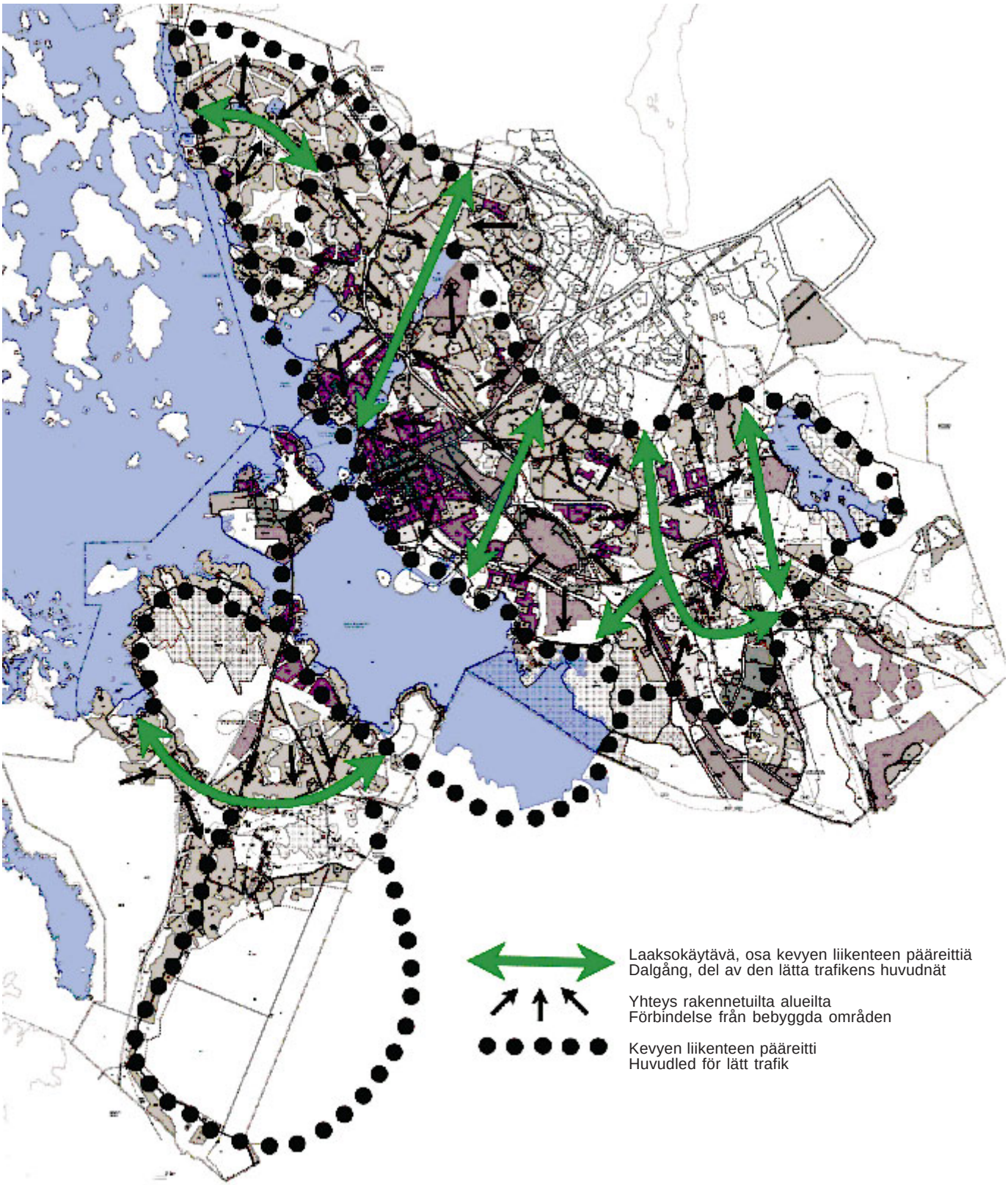

Kuva 30. Ulkoilureittikaavio.
Bild 30. Friluftsleder schematiskt visat.

Tulva-alue
Tuovilanjoen-Laihianjoen varressa Risöfladanilla jokisuiston ja lentokentän välinen alue on tulvavahingoille altista aluetta.

Tulva-alue.
Alue, jolle ei sallita rakentamista.

Tulva-alue.
Alue, jolla tulvavahingoille alttiiden rakennusosien pitää olla vähintään korkeudella 3,2 m (N 60).

Tulva-alue.
Alue, jolla tulvavahingoille alttiiden rakennusosien pitää olla vähintään korkeudella 3,0 m (N 60).

Maisemanrakennuskohteet
Yleiskaavassa on esitetty viisi erillistä maastonmuotoilukohdetta, jotka on tarkoitettu rakentamisen alta tulevien ylijäämämaiden sijoituspaikoiksi. Niillä on tarkoitus vahvistaa maisemarakenteen selänteiden vedenjakaja-alueiden maastonmuotoa. Kohdealueille tulee laatia erilliset täyttö-, istutus- ja käyttösuunnitelmat. Maastonmuotoilukohteita on esitetty lähinnä uusien rakentamisalueiden tuntumaan Höstvedellä, Purolassa, Metsäkalliolla, Alskatintien varressa Gerby-Västervikissä ja Myrgrundintien varressa Sundomin Öjenillä. Maastonmuotoilukohteet sijoittuvat yleiskaavassa niiden jälkikäytön mukaisille virkistykseen tai maa- ja metsätalouteen varatuille alueille.

Maastonmuotoilukohde.
Alue varataan maastonmuotoiluun. Alueella sallitaan erillisen suunnitelman mukaiset maantäyttö- ja muotoilutyöt. Maastonmuotoilun jälkeen alueet istutetaan ja niitä voidaan käyttää virkistysalueina tai maa- ja metsätalousalueina, joilla virkistys- ja ulkoilutoiminta ja niiden vaatima rakentaminen on sallittu.

Översvämningsområde
I området utmed Toby å - Laihela å på Risöfladan mellan floddeltat och flygfältet finns risk för översvämning.

Översvämningsområde.
Område där byggande inte är tillåtet.

Översvämningsområde.
Område där byggnadsdelar som är känsliga för översvämningsskador ska vara på minst 3,2 m höjd (N 60).

Översvämningsområde.
Område där byggnadsdelar som är känsliga för översvämningsskador ska vara på minst 3,0 m höjd (N 60).

Landskapsbyggnadsobjekt
I generalplanen presenteras fem olika objekt för terrängutformning, som är avsedda som placeringsplatser för överskottsmassor från byggandet. Avsikten är att de ska stärka landskapsstrukturens terrängformer på åsarnas vattendelarområden. För områdena ska separata fyllnads-, planterings- och användningsplaner utarbetas. Terrängutformningsobjekt föreslås främst i närheten av nya byggområden i Höstves, Bobäck, Skogsberget, invid Alskatvägen i Gerby-Västervik och invid Myrgrundsvägen i Öjen i Sundom. I generalplanen placeras terrängutformningsobjekt på områden som reserverats för rekreation eller jord- och skogsbruk.

Objekt för terrängutformning.
Området reserveras för utformning av terrängen. På området tillåts markfyllnads- och utformningsarbeten enligt en separat plan. Därefter planteras områdena och kan sedan användas som rekreationsområden eller jord- och skogsbruksområden, på vilka det är tillåtet med byggande som behövs för rekreations- och friluftsverksamhet.

Kuva 31. Merenrannan täytöillä voidaan rakentaa uusia virkistysalueita kaupunkilaisten käyttöön (Suvilahti).
Bild 31. Nya grönområden för invånarnas bruk kan byggas genom att fylla ut uppgrundade havsstränder (Sunnanvik).

3.8.2 Maa- ja metsätalousalueet

Maatalous elinkeinona on vähentynyt voimakkaasti 1970-luvun jälkeen. Ennen kuin Suomi liittyi EU:hun vuonna 1995 Vaasassa maatiloja oli 85, nykyään niitä on noin 60. Eläintilat ovat vähentyneet 1980-luvun jälkeen yli 20:stä viiteen. Osa voimassa olevien osayleiskaavojen maatilojen alueista onkin muutettu pientaloalueiksi. Yleiskaavassa maatalousalueet on osoitettu merkinnällä MT ja ne sijaitsevat pääasiassa vanhojen kyläalueiden yhteydessä. Selkeästi merkittävin maatalousalue on Söderfjärden, pinta-alaltaan n. 20 km², josta puolet kuuluu Vaasaan ja puolet Mustasaareen. Rakennetun alueen ulkopuolelle jäävät alueet on osoitettu pääosin metsätalousalueiksi. Ne alueet, joihin kohdistuu erityisesti ulkoilun ohjaamistarvetta, on osoitettu erikseen.

Maa- ja metsätalousalueiksi on varattu laajat asemakaavoituksen ulkopuolelle jäävät, pääosin rakentamattomat alueet. Niiden pääkäyttö on maa- tai metsätalous. Pääosalla maa- ja metsätalousalueista on tarvetta ulkoilun ohjaamiseen ja osalla on myös säilytettäviä ympäristöarvoja, jotka tulee ottaa alueiden hoidossa ja metsänkäsittelyssä huomioon metsälain, luonnonsuojelulain tai vesilain säännösten mukaisesti.

M

Maa- ja metsätalousvaltainen alue.
Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueelle voidaan rakentaa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alue on pääosin metsää.

Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) on varattu ensisijassa metsätalousalueita Alskatintien varren, Pilvilammen, Höstveden ja Kantenin selänteillä sekä Pukinjärven ja Tuovilanjoen laaksoissa.

MT

Maatalousalue.
Alue on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alueelle voidaan rakentaa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alue on pääosin peltoa tai perinteen mukaista niittyä.

Maatalousalueeksi (MT) on varattu ensisijaisesti laaksojen peltoalueita Pitkäojan ja Nevatien varressa Gerbyssä, Länsiniityn alueella Bölessä, Vanhan Vaasan ja Matalaselän laaksoissa, Vähänkyröntien varressa Höstvedellä, Ådranin laaksossa ja Söderfjärdenillä Sundomissa.

3.8.2 Jord- och skogsbruksområden

Jordbruket som näringsgren har kraftigt minskat sedan 1970-talet. Sedan år 1995, då Finland blev medlem i EU, har antalet jordbrukslägenheter i Vasa minskat från 85 till ca 60. Antalet husdjursgårdar har sedan 1980-talet minskat från över 20 till fem. En del av de områden som enligt gällande delgeneralplaner är reserverade för jordbrukslägenheter har nu ändrats till område för småhus. I generalplanen har jordbruksområden märkts med MT och dessa befinner sig i huvudsak i anslutning till gamla byområden. Det mest betydelsefulla jordbruksområdet är Söderfjärden, som är ca 20 km² stort, varav hälften hör till Vasa och hälften till Korsholm. De områden som befinner sig utanför bebyggda områden är reserverade i huvudsak som skogsbruksområden. De områden där friluftslivet bör styras har markerats.

Som jord- och skogsbruksområden har reserverats vidsträckta och främst obebyggda områden som lämnas utanför detaljplanläggningen. Områdena är huvudsakligen avsedda för jord- och skogsbruk. I största delen av jord- och skogsbruksområdena finns ett behov av styrning av friluftslivet, och i en del områden finns även miljövärden som skall bevaras och som skall beaktas i skötseln av områdena och vid behandling av skogar i enlighet med bestämmelserna i skogslagen, naturvårdslagen eller vattenlagen.

M

Jord- och skogsbruksdominerat område.
Området har huvudsakligen reserverats för idkandet av jord- och skogsbruk. På området får uppföras byggnader och konstruktioner avsedda för jord- och skogsbruk. Området är huvudsakligen skog.

Som jord- och skogsbruksdominerat område (M) har i första hand reserverats skogsbruksområden på åsarna längs Alskatvägen, vid Molnträsket, i Höstves och Kanten samt i dalarna vid Infjärden och Toby å.

MT

Jordbruksområde.
Området är avsett för jordbruk. På området får uppföras byggnader och konstruktioner avsedda för jord- och skogsbruk. Området är huvudsakligen åkerområde eller traditionellt ängsområde.

Som jordbruksområde (MT) har i första hand reserverats åkerområden i dalarna invid Långdiket och Mossvägen i Gerby, Västerängens område i Böle, i dalområdena i Gamla Vasa och Grundfjärden, utmed Lillkyrovägen i Höstves, i Ådrans dalgång och på Söderfjärden i Sundom.

MU

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.
Alue varataan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja ulkoiluun. Alueelle voidaan rakentaa maa- tai metsätalouskäyttöön ja ulkoiluun tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alue on osa tai se täydentää seudun virkistys- ja vapaa-ajanverkostoa, mistä johtuen alueen metsää on käsiteltävä sen erityisluonteen edellyttämällä tavalla (metsälaki 6§).

Yleiskaavassa on osoitettu Pilvilammen, Öjbergetin, Öjenin ja Degermossenin retkeilyalueisiin liittyen laajoja metsäalueita maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on merkittävää ulkoilun ohjaamistarvetta. Ulkoilun ohjaamisen tulee perustua alueille laadittuihin osayleiskaavoihin tai retkeilyaluesuunnitelmiin.

MP

Puutarha- ja kasvihuonealue.
Alue varataan puutarha- ja kasvihuoneviljelyn harjoittamiseen. Alueelle saa rakentaa puutarha- ja kasvihuoneviljelyyn tarkoitettuja rakennuksia ja rakenteita sekä kaupunginpuutarhan toimintaa palvelevia toimisto- ja varastorakennuksia sekä näytepuutarhoja ja -puistoja.

3.8.3 Rakennettu ympäristö ja kulttuuriperintö

Yleiskaavatyön pohjaksi on tehty Vaasan kulttuuriympäristöselvitys, joka vielä viimeistellään erilliseksi raportiksi. Selvitys pyrkii tuomaan esiin Vaasan kaupungin rakennetun ympäristön ajallista kerroksellisuutta, sen mittakaavallista ja tilallista kehittymistä ja omaleimaisuutta. Sen avulla on saatu tietopohja ympäristön arvottamiselle ja määräysten antamiselle yleiskaavassa. Selvitys perustuu lähinnä olemassa olevaan inventointi-aineistoon. Vaasassa on vuoden 1987 jälkeen laadittu useita rakennusinventointeja, joissa on inventoitu kaikkiaan n. 1000 kohdetta. Työ jatkuu edelleen mm. Sundomin, ranta-alueiden ja saariston osalta. Yleiskaavassa on esitetty 106 suojelukohdetta. Selvityksessä esitetään kootusti valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat alueet sekä rakennushistoriallisesti merkittävät kohteet. Työssä on selvitetty kaupunkirakenteen kehitystä ja rakennettujen alueiden kaupunkikuvallisia ominaispiirteitä.

MU

Jord- och skogsbruksdominerat område med särskilt behov av att styra friluftslivet.
Området är reserverat för idakndet av jord- och skogsbruk och friluftsliv. På området får uppföras byggnader och konstruktioner avsedda för jord- och skogsbruk samt friluftsliv. Området utgör en del av eller kompletterar regionens rekreations- och fritidsnätverk, varför skogen i området ska behandlas på det sätt som områdets särskilda karaktär förutsätter (skogslagen 6 §).

I generalplanen har omfattande skogsområden i anslutning till friluftsområdena vid Molnträsket, Öjberget, Öjen och Degermossen anvisats som jord- och skogsbruksområden med betydande behov av styrning av friluftslivet. Styrningen av friluftslivet bör basera sig på delgeneralplaner eller friluftsområdesplaner som utarbetats för områdena.

MP

Område för trädgårdsodling och växthus.
Området reserveras för idkandet av trädgårds- och växthusodling. På området får uppföras byggnader och konstruktioner avsedda för trädgårds- och växthusodling samt kontors- och lagerbyggnader och visningsträdgårdar och -parker, vilka tjänar stadsträdgårdens verksamhet.

3.8.3 Den bebyggda miljön och kulturarvet

Som grund för generalplanearbetet har en kulturmiljöutredning gjorts för Vasa, och den skall ännu sammanställas till en separat rapport. Utredningen strävar efter att lyfta fram de tidsmässiga skiktningarna, den dimensionella och rumsliga utvecklingen samt särprägeln i den bebyggda miljön i Vasa stad. Med hjälp av den har man skaffat kunskap för att kunna fastställa miljöns värden och ange generalplanbestämmelserna. Utredningen baserar sig närmast på befintligt inventeringsmaterial. Sedan år 1987 har flera byggnadsinventeringar gjorts i Vasa, i vilka sammanlagt ca 1000 byggnader har inventerats. Arbetet fortsätter ännu bl.a. i Sundom, på strandområdena och i skärgården. I generalplanen presenteras 106 skyddsobjekt. Utredningen presenterar områden som är värdefulla på nationell, regional och lokal nivå samt byggnadshistoriskt betydelsefulla objekt. I arbetet har man utrett stadsstrukturens utveckling och de stadsbildsmässiga särdragen i de bebyggda områdena.

Vaasa on merenrantakaupunki, jonka ominaislaatu liittyy vahvasti luonnon tarjoamiin lähtökohtiin. Jääkauden muovaama maisema saaristoineen ja maankohoamisilmiöineen tuo kaupungille ”paikan henkeä”. Luonnon antamaan kehykseen kytkeytyvä kaupunkirakentaminen on läpi vuosisatojen etsinyt kunkin ajan synteesiä luonnon ja ihmisten välillä. Kaupunkia määrittää toisaalta Vanha Vaasa ja sen yli tuhatvuotinen historia, toisaalta uusi Vaasa, vuoden 1852 kaupunkipalon jälkeen kokonaan uudelle paikalleen rakennettu empirekaupunki. Kaupungin suhteellisen pieni maa-ala, merenrantasijainti ja keskustan historiallinen, yhden aikakauden tuottama asemakaavarakenne antaa kaupunkikuvalle vahvan oman leiman ja kaupunkimaisen mittakaavan. Keskustan ympärille kiertyvät eri aikakausien kerrostumat antavat kaupungille kulttuurista ulottuvuutta ja moni-ilmeisyyttä. Nykyisellään Vaasa on alueensa työssäkäynnin, kaupan, asumisen, opiskelun ja kulttuuripalvelujen keskus. Taloudelliset resurssit ja tuotantoelämä ovat keskittyneet kaupunkiin. Tämä on tarjonnut edellytykset kaupunkikuvan erilaistumiseen ja monimuotoisuuteen.

Rakennetun ympäristön analyysinä käytetään seuraavassa tila-aika-analyysimenetelmää. Se yhdistää historian taustan ja fyysiset ominaisuudet. Analyysimenetelmä keskittyy rakennetun ympäristön ja

Vasa är en havsstad vars särprägel härrör från den starka kopplingen till de utgångspunkter som naturen erbjuder. Det av istiden formade landskapet, med sin skärgården och landhöjningsfenomen ger staden dess ”genius loci”. Stadsbyggnationen, som utgår från den ram som naturen ger, har genom århundraden för varje tidsperiod sökt syntesen mellan människan och naturen. Staden karaktäriseras av å ena sidan Gamla Vasa och dess över tusenåriga historia, å andra sidan det nya Vasa, en empirestad som efter branden 1852 helt och hållet byggdes upp på en ny plats. Stadens förhållandevis ringa landareal, läget vid havet och centrums historiska detaljplanstruktur, som i stort sett skapades under en enda tidsperiod, ger stadsbilden dess starka särprägel och urbana proportioner. Kring centrum finns skiktningar från olika tidsperioder som ger staden dess mångfasetterade utseende och en kulturell dimension. Idag är Vasa ett regioncentrum för arbetsplatser, handel, boende, studier och kulturservice. De ekonomiska resurserna och produktionslivet är koncentrerade till staden. Det här har skapat förutsättningar för en differentierad och heterogen stadsbild.

I analysen av den bebyggda miljön används i det följande en tids- och rumsmetod. Metoden förenar den historiska kontexten med de fysiska egenskaperna. Analysmetoden koncentrerar sig på den kon-

Kuva 32. Vanha Vaasa vuosi ennen kaupungin paloa 1851.
Bild 32. Av Gamla Vasa ett år innan branden 1851.

kulttuuriperinnön jatkuvan muutoksen tilassa olevaan prosessiin. Tätä prosessia voidaan tutkia tilallisten ja ajallisten elementtien sekä niitä yhdistävien tekijöiden kartoittamisella. Näiden tekijöiden kautta pyritään ohjaamaan alueiden säilyttämis- ja muutosprosesseja eri kaavatasoilla.

Kaupungin kasvun ja kehittämisen edellyttämä uudisrakentaminen toteutetaan siten, että turvataan rakennetun ympäristön arvon säilyminen ja palauttaminen. Yleiskaavoituksessa kiinnitetään huomiota erityisesti miljöökokonaisuuksiin sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin.

tinuerliga, pågående förändringsprocessen som påverkar den bebyggda miljön och kulturarvet. Processen kan undersökas med hjälp av en kartläggning av de rumsliga och tidsmässiga elementen och de faktorer som förenar dessa. Med dessa faktorer strävar man efter att på olika plannivåer styra bevarande- och förändringsprocesserna i områdena.

Det nybyggande som krävs för att staden skall kunna växa och utvecklas förverkligas så att bevarandet och återställandet av den bebyggda miljöns värden säkerställs. Generalplanen fäster sapeciellt stor vikt vid miljöhelheter samt vid nationellt och regionalt värdefulla objekt.

Kuva 33. Setterbergin laatima asemakaava vuodelta 1856.
Bild 33. Setterbergs stadsplan över Vasa från år 1856.

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ANALYYSI

2000-

Taso 1 Makro	Globaalitalous Taloudellinen nousukausi Kaupunkiseutujen kilpailu Ilmastonmuutos	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Fyysinen rakenne yli kuntarajojen	Rakenteen hajautuminen	Lisääntynyt autoistuminen
Energiateollisuuden kehitys	Airport Park	Laaja uudisrakentaminen
Urbaanin keskustan kehittäminen	Kävelykeskusta	Laatutason korostaminen
Laatukäytävän kehittäminen	Runsorin yritysalue Kivihaan liikealue Lentologistiikka-alue	Mittakaavan muutos liikerakentamisessa
Täydennys-/ muutosalueet	Kasarmialue Purola	Suojelu + uudisrakentaminen
Uudet alueet	Maisemarakenteeseen perustuva kaupunkirakenne	Tyyppipientalot Materiaalinen kokonaisidea
Rakennussuojelukysymykset	8. ja 9. kaup.osa Palosaari	Ajallinen ja tyylillinen kerroksellisuus

1980-1999

Taso 1 Makro	Tietoyhteiskunnan kehittyminen Teollisuusalueiden muutospaineet 90- luvun alun lama Liittyminen EU:hun	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Voimakas kaavoitetun alueen laajentuminen Täydennys- ja hajarakentaminen	Kyläalueiden tiivistyminen poikkeusluparakentamisella	"Uusvanhat" talotyypit
Keskustan kerrostalorakentaminen	Tiivistyvä rakenne	Kaupunkikuvan eheytyminen
Yliopistoalue ja puuvillatehtaan muutos	Suljettu katutila	Modernismi
Uudet pientaloalueet: Gerby Västervik Pukinjärvi Teeriniemi	Luontoperustainen kortteli- ja kaupunkirakenne Lähiötyyppinen asuntoalue lähialuepalveluineen	Tyyppitalorakentaminen Monipuolinen rakennustyyppivalikoima
Moottoritien jatkaminen Yhdystien rakentaminen	Kaupunkirakennetta sekä yhdistävä että erottava vaikutus	Tierakenteet Meluaidat

ANALYSEN AV DEN BEBYGGDA MILJÖN

2000-

Nivå 1 Makro	Globalekonomi Ekonomiskt uppsving Tävling mellan stadsregionerna Klimatförändring	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Fysisk struktur över kommungränserna	Splittring av stadsstrukturen	Ökad bilism
Energiindustrins utveckling	Airport Park	Vidsträkt nybyggnation
Utveckling av den urbana stadskärnan	Promenadcentrum	Betoning av kvalitetsnivån
Utveckling av kvalitetskorridoren	Runsor företagsområde Stenhaga affärsområde Flyglogistikområdet	Ändring i skalan av affärsbygge
Kompletterings- / förändringsområden	Kasernområdet Bobäck	Skydd + nybyggande
Nya områden	Stadsstruktur som bygger på landskapsstrukturen	Typsmåhus Helhetssyn på materialen
Byggnadsskyddsfrågor	8. och 9. stadsdelen Brändö	Tids- och stilsmässiga skiktningar

1980-1999

Nivå 1 Makro	Utveckling av informationssamhället Ändringstryck på industriområden Lågkonjunkturen i början av 90-talet Medlem i EU	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Kraftig utvidgning av planlagt område Kompletterings- och utspritt byggande	Förtätning av byområden med undantagslovsbyggande	"Nygamla" hustyper
Höghusbyggande i centrum	Tätare stadsstruktur	Enhetligare stadsbild
Universitetsområdet och ändring av bomullsfabriken	Stängt gaturum	Modernism
Nya småhusområden: Gerby Västervik Infjärden Ormäs	Kvarters- och stadsstruktur som grundat sig på naturens grundstruktur Förortsliknande bostadsområde med närservice	Typhusbyggande Mångsidigt utbud av hustyper
Motorvägen förlängs Förbindelsevägen byggs	Både en förenande och åtskiljande inverkan på stadsstrukturen	Vägkonstruktioner Bullerskydd

1945-1979

Taso 1 Makro	Sodanjälkeinen kasvuoptimismi Kaupungin väestön kasvu Kaupunkialueen rajojen muutoksia	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Kaupunkikuvan muutos; kerroksellisuus Erik Kråkströmin asemakaavat	Avoin katutila Mittakaavan muutos	Funktionalismi Puukaupunki ja kivikaupunki "päällekkäin"
Sundom ja Gerby-Västervik liitettiin Vaasaan	Maaseutumainen kyläasutus Myrgrundin silta 1978	Ruotsinkielisen kylän liitos Vaasaan
Liike- ja teollisuus-rakentaminen	Strömbergin teollisuusalue Klemettilän teollisuusalue Suomen Pankki 1954 Pohjolan Talo Keskuskortteli 1963	Korkeatasoinen "valkoinen" liike- ja teollisuus-arkkitehtuuri
Uudet pientaloalueet	Asevelikylä Hietalahden lahjoitus-pientaloalue Pappilanmäki Ristinummen pientaloalueet	Puiset, 1-1½ -kerroksiset tyyppipientalot Suljettu katutila Puutarhat
70-luvun lähiörakentaminen: Ristinummi, Suvilahti, Isolahti	Avoin kaupunki- ja katutila, luonnon elementtien korostaminen, monipuoliset lähipalvelut	Elementtirakenta-minen, koulut, päiväkodit, lähikaupat, liikuntapaikat
Inrastruktuurin kehitys	Moottoritien rakentaminen	Urbaani sisääntulo kaupunkiin

1945-1979

Nivå 1 Makro	Efterkrigstidens tillväxtoptimism Stadens befolkningsökning Förändringar i stadsarealen	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Förändring i stads-bilden; skiktningar Erik Kråkströms stadsplaner	Öppet gaturum Föränding i skalan	Funktionalism Trästad och stenstad "på varandra"
Sundom och Gerby-Västervik fogas till Vasa	Landsbygdslik bybebyggelse Myrgrundsbron 1978	En svenskspråkig by fogas till Vasa
Affärs- och industribyggande	Strömberg industriområde Klemetsö industriområde Finlands bank 1954 Nordens hus Centrumkvarteret 1963	Högklassig "vit" affärs- och industri-arkitektur
Nya småhusområden	Vapenbrödrabyn Sandvikens donationssmåhus-område Prästgårdsbacken Korsnästågets småhusområde	1-1½ vånings typsmåhus i trä Slutet gaturum Trädgårdar
70-talets förortsbyggande: Korsnäståget, Sunnanvik, Storviken	Öppet stads- och gaturum, betonande av natur-elementen, mångsidig service	Elementbyggande skolor, daghem, närbutiker, idrottsplatser
Utveckling av infrastrukturen	Motorvägen byggs	Urban infart till staden

1930-1945

Taso 1 Makro	Sodan aika Rakentaminen kohtuullisen vähäistä	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Kerroksellinen kaupunkialueen laajentuminen	Strömbergin teolli-suusalue sotakor-vausten perusteella Klemettilän liikerakentaminen	Funktionalismin alku
	Asuntoalueet laajenivat Palosaarella, Kustaalaan, Kotirannalle ja Purolaan	Tyylillisesti moni--puoliset pientalot Rakennustapa muuttui hirsi-rakentamisesta runkorakentamiseen
	Lentokentän 1. vaihe rakennettiin 1935	

1930-1945

Nivå 1 Makro	Krigstiden Föhållandevis liten byggnadsverksamhet	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Utvidgning av det skiktande stadsområde	Strömbergs industri-område pga krigsskadeståndet Klemetsö affärsbyggande	Början av funktionalismen
	Bostadsområden utvidgas i Brändö, Gustavsro, Hemstrand och Bobäck	Mångsidiga småhus med tanke på stilen Byggnadssättet övergår från stock-byggande till stombyggande
	Flygfältets 1. del byggdes 1935	

1890-1929

Taso 1 Makro	Venäläistämiskausi Suomessa, itsenäistyminen, kansalaissota, Vaasa "jääkärien kaupunki" Sosiaaliset uudistukset	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Teollisuusalueet kehittyvät	Wärtsilän konepaja, Klemettilän teollisuusalue	Monimuotoinen rakennuskanta
Uusia asuntoalueita	Vöyrinkaupunki Vaskiluoto Palosaari	Osuuskuntamuotoista puutalorakentamista Hoitolaitoksia, koulurakennuksia
Infrastruktuurin kehitys	Rautatie satamaan 1893 Öljysatama 1903	Asemarakennukset

1890-1929

Nivå 1 Makro	Finlands förryskningstid Självständighet Inbördeskrig Vasa "jägarnas stad" Sociala reformer	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Utveckling av industriområdena:	Wärtsiläs mekaniska verkstad, Klemetsö industriområde	Mångsidigt byggnadsbestånd
	Vöråstan Vasklot Brändö	Bostadsbyggande i form av andelslag Vårdanstalter, skolbyggnader
	Järnväg till hamnen 1893 Oljehamnen 1903	Stations byggnader

1855-1889

Taso 1 Makro	Kaupungin palo 1852 ja siirto uuteen paikkaan Vanhan Vaasan rappeutuminen Teollisuuden kehitys Purjelaivakauden päättyminen	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
C. A. Setterbergin asemakaava 1855 Empireruutukaava	Puistikot, palokadut, torit, rantapuisto Vähävaraisten alue ns. Kapsäkki Tarkk'ampuja-kasarmit	Julkisten rakennusten korostunut asema Punatiili ja puiset asuinrakennukset Mittakaavallinen hierarkia Puiset tyyppi-rakennukset
Rannoille ja rautatien läheisyyteen sijoittuvat teollisuus-rakennukset Palosaaren Suntin alueen kehitys	Puuvillatehdas Höyrymylly Sokeritehdas Wärtsilän konepaja Wolffin purjelaivat	Korkeatasoinen teollisuus-arkkitehtuuri, rapattu tai tiili
Infrastruktuurin kehitys	Rautatien tulo 1882 Satama Vaskiluotoon	Asemapuistot ja rautatieasemat

1855-1889

Nivå 1 – Makro	Stadens brand 1852 och förflyttning till ny plats Gamla Vasas förfall Utveckling av industrin Slut på segelfarkosteran	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
C.A.Setterbergs stadsplan 1855 Empirerutplan	Esplanader, brandgator, torg, strandparken Kappsäcken, område för de mindre bemedlade Skarpskytte-kasernen	Offentliga byggnaders upphöjda status Rödtegel och bostadshus i trä Hierarki i enlighet med skalan Typbyggnader i trä
Industribyggnader längs med stränder-na och i närheten av järnvägen Utvecklandet av området kring Sundet i Brändö	Bomullsfabriken Ångkvarnen Sockerfabriken Wärtsiläs mekaniska verkstad Wolffs segelfartyg	Högklassig industriarkitektur, rappning eller tegel
Utvecklandet av infrastrukturen	Järnvägen 1882 Vasklot hamn	Stationsparker och järnvägsstationer

1700-1852

Taso 1 Makro	Merenkulun ja kaupan kehittyminen Vaasan läänin perustaminen 1775 Isoviha ja Pikkuviha	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Vaasa Pohjanmaan tärkein kaupan ja käsityöläisyyden keskus	Ruutukaavan kehittyminen; Marian kirkko, kellotapuli, raatihuone ja triviaalikoulu	Matala puurakentaminen Kaupungin tulliaita
Hovioikeuden ja kirjaston perustaminen	Carl Fredrik Adlercrantzin Hovioikeudentalon suunnitelma 1775	Kustavilainen tyyli; 4-kertainen lehmuspuistikko
Maankohoamisilmiö, satamien siirrot	Vanha satama, Palosaaren satama; tieyhteys satamaan	

1700-1852

Nivå 1 Makro	Utveckling av sjöfarten och handeln Grundandet av Vasa län 1775 Stora och lilla ofreden	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Vasa är Österbottens viktigaste handels- och hantverks-centrum	Utveckling av rutplanen; St. Maria kyrka, klockstapeln, rådshuset och trivialskolan	Lågt byggande i trä Stadens tullstaket
Hovrätten och biblioteket grundas	Hovrättshuset 1775, planerad av Carl Fredrik Adlercrantz	Gustaviansk stil 4-radig lindesplanad
Landhöjnings-fenomenet, hamnarna flyttas	Gamla hamnen, Brändö hamn, vägförbindelse till hamnen	

1600-luku

Taso 1 Makro	Merkantilistinen kauppapolitiikka Keskitetty hallintojärjestelmä Kaupunkien perustaminen	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Vaasa perustettiin 1606	Ruutukaava kaupungissa, ympärillä maaseutumainen kylärakenne	Kaupungeilla esteettinen status

1600-talet

Nivå 1 Makro	Merkantilistisk handelspolitik Centraliserat styrelsesystem Grundandet av städer	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Vasa grundades 1606	Rutplan i staden, runt staden landsbygdslik bystruktur	Städerna hade en estetisk status

1200-1500

Taso 1 Makro	Pohjanmaa kehittyy hallinnolliseksi maakunnaksi Siteet Ruotsiin vahvistuvat	
Taso 2 Kaupunki	**Taso 3 Osa-alue**	**Taso 4 Detalji**
Norrbottenin suurlääni 1370-luvulla	Korsholman linna 1367	Muinaisjäännökset

1200-1500

Nivå 1 Makro	Österbotten utvecklas till administrativ landskommun Kontakterna till Sverige blir starkare	
Nivå 2 Staden	**Nivå 3 Delområde**	**Nivå 4 Detalj**
Norrbottens storlän på 1370-talet	Korsholms slott 1367	Fornlämningar

Muinaisjäännökset
Kiinteät muinaisjäännökset ovat ihmisen toiminnasta syntyneitä rakenteita, kuten asuin-, pyynti- ja työpaikkoja, jotka kertovat alueen varhaisimmasta asutuksesta ja/tai historiasta. Kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolailla (295/63), jonka mukaan niiden kaivaminen, peittäminen tai muu niihin kajoaminen ilman lupaa on kielletty.

Muinaisjäännöksiä sijaitsee myös veden alla. Vedenalaisia muinaisjäännöksiä ovat sellaiset veneiden ja laivojen hylyt ja hylyn osat, joiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan, sekä muut vanhat ihmisen tekemät vedenalaiset rakenteet.

Yleiskaavaan on merkitty sen tekemisen aikana tiedossa olleet rekisteröidyt kiinteät muinaisjäännökset, joita suunnittelualueella on 20.

Ajankohtaiset tiedot muinaisjäännöksistä tulee tarkistaa museoviranomaisilta, Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä tai alueen maakuntamuseolta.

SM

Muinaismuistoalue.
Muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueella tulee noudattaa muinaismuistolakia. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon ja maakuntamuseoon lausuntoa varten.

sm

Muinaismuistolailla rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen alue.
Muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännösalue. Kohteen ympäristön kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty muinaismuistolain nojalla. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon lausuntoa varten.

M 4

Muinaismuistokohde.
Muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen ympäristön kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty muinaismuistolain nojalla. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon lausuntoa varten.

1. DJUPKÄRRSBACKEN, Sundom, Översundom, asumuksen pohja varhaiselta rautakaudelta.
2. VÄSTERSVÄGEN, Sundom, Översundom, ns. Rakkakuoppa kivikossa.

Fornlämningar
Fasta fornlämningar är konstruktioner, såsom bonings-, fångst- och arbetsplatser, som vittnar om områdets tidigaste bosättning och historia och som uppkommit genom den verksamhet som bedrivits av människor som levt på platsen. De fasta fornlämningarna är fredade med stöd av lagen om fornminnen (295/63), enligt vilken utgrävning, täckning och ändring av området eller andra åtgärder är förbjudna.

Fornlämningar finns också under vatten. Fornlämningar under vatten är sådana båt- och skeppsvrak och vrakdelar som kan antas ha legat under vatten i över hundra år, samt andra gamla konstruktioner under vatten som gjorts av människan.

I generalplanen har sådana fasta fornlämningar tagits med som var kända och registrerade när generalplanen uppgjordes. På planeringsområdet finns 20 fasta fornlämningar.

Aktuella uppgifter om fornlämningar ska granskas hos museimyndigheterna, i Museiverkets register över fornlämningar eller på områdets landskapsmuseum.

SM

Fornminnesområde.
Fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen. På området ska lagen om fornminnen iakttas. Markanvändningsplanerna för området skall skickas till Museiverket och landskapsmuseet för utlåtande.

sm

Område med fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen.
Område med fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen. Utgrävning, täckning och ändring av området eller andra åtgärder är förbjudna med stöd av lagen om fornminnen. Markanvändningsplanerna för området skall skickas till Museiverket för utlåtande.

M 4

Fornminnesobjekt.
Fast fornlämning som fredats med stöd av lagen om fornminnen. Utgrävning, täckning och ändring av området eller andra åtgärder är förbjudna med stöd av lagen om fornminnen. Markanvändningsplanerna för området skall skickas till Museiverket för utlåtande.

1. DJUPKÄRRSBACKEN, Sundom, Översundom, bostadsgrund från tidig järnålder.
2. VÄSTERSVÄGEN, Sundom, Översundom, grop i klapper.

3. SUNDOM-ÖJEN, Yttersundom, Öjen, kolme kompassiruusua kalliolla.
4. VÄSTERVIK-MORISBERG, Västervik, kompassiruusu kalliolla.
5. SUNDOM-ÖJBERGET, Sundom, kivikautinen asuinpaikka.
6. KORSHOLMAN LINNANVALLIT.
7. KYAN 1, Laajametsä, luonnonkiviaita.
8. KYAN 2, Laajametsä, luonnonkiviaita.
9. HATTNÖTBACKEN, Runsor, luonnonkiviaita.
10. PATTERINIEMI, Suvilahti, tykkipatterivarustukset.
11. VANHA VAASA.
12. MAJAKKAKIVI, Risö.
13. KUNINKAANLÄHDE, Runsor, luonnonlähde.
14. KVARNBACKEN, Kråklund, asutuksen jäänteitä 1600-luvulta lähtien.
15. PIKITEHDAS, Pitkämäki.
16. SVARTÖ, Sundom, laivatelakka.
17. HOVIOIKEUDENMETSÄ.
18. VANHAN VAASAN KANAALI.
19. ISOLAHTI, vanha louhos.
20. SUNDOMIN HYLKY.

Lisäksi on merkitty kohteita ilman numeroa, jotka ovat tulleet ilmi uusimmissa inventoinneissa, mutta joita ei ole vielä rekisteröity.

ma1 **Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.**
Alue pidetään valtakunnallisesti maisemalliset arvot turvaavassa käytössä. Alueella oleva rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta säilytetään. Alueella rakennettaessa tai aluetta muilla tavoin muutettaessa huolehditaan sen erityisten arvojen säilyttämisestä.

ma2 **Maakunnallisesti arvokas maisema-alue.**
Alue pidetään maakunnallisesti maisemalliset arvot turvaavassa käytössä. Alueella oleva rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta säilytetään. Alueella rakennettaessa tai aluetta muilla tavoin muutettaessa huolehditaan sen erityisten arvojen säilyttämisestä. Alueen rajaukset ja maankäyttöperiaatteet määritellään tarkemmilla suunnitelmilla.

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Söderfjärden ja Vanha Vaasa. Vanhan Vaasan maisema-alue on inventoitu osana yleiskaavatyötä. Maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Norra Grundfjärden ja Vanha Vaasa.

3. SUNDOM-ÖJEN, Yttersundom, Öjen, tre kompassrosor i berg.
4. VÄSTERVIK-MORISBERG, Västervik, kompassros i berg.
5. SUNDOM-ÖJBERGET, Sundom, boplats från stenåldern.
6. KORSHOLMS SLOTTSVALLAR.
7. KYAN 1, Långskogen, stengärsgård.
8. KYAN 2, Långskogen, stengärsgård.
9. HATTNÖTBACKEN, Runsor, stengärsgård.
10. BATTERIUDDEN, Sunnanvik, kanonbatteriutrustning.
11. GAMLA VASA.
12. FYRSTEN, Risö.
13. SURBRUNNEN, Runsor, naturkälla.
14. KVARNBACKEN, Kråklund, boplats från 1600-talet.
15. BECKFABRIK, Långbacken.
16. SVARTÖ, Sundom, skeppsdocka.
17. HOVRÄTTSSKOGEN.
18. GAMLA VASA KANAL.
19. STORVIKEN, gammalt stenbrott.
20. SUNDOMS VRAK.

Dessutom har sådana objekt märkts ut utan nummer som kommit fram i de senaste inventeringarna, men som ännu inte har blivit registrerade.

ma1 **Nationellt värdefullt landskapsområde.**
Området bör användas så att dess landskapsmässiga värden på nationell nivå tryggas. Områdets arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd bör bevaras. När området bebyggs eller på annat sätt ändras bör man vinnlägga sig om att områdets särskilda värden bevaras.

ma2 **För landskapet värdefullt landskapsområde.**
Området bör användas så att dess för landskapet viktiga landskapsmässiga värden tryggas. Områdets arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd bör bevaras. När området bebyggs eller ändras på annat sätt bör man vinnlägga sig om att områdets särskilda värden bevaras. Avgränsningen av området och principerna för markanvändningen fastställs med preciserande planer.

Nationellt värdefulla landskapsområden är Söderfjärden och Gamla Vasa. Gamla Vasa området har inventerats som en del av generalplanearbetet. För landskapet värdefulla landskapsområden är Norra Grundfjärden och Gamla Vasa.

sk1

Kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti arvokas alue.
Rakennusperintöä vaalitaan pitämällä alue tarkoituksenmukaisessa käytössä. Alueella oleva rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta säilytetään. Alueelle rakennettaessa tai aluetta muilla tavoin muutettaessa huolehditaan sen erityisten arvojen säilymisestä. Alueella tulee hakea MRL:n 128 ja 127 §:n mukainen maisematyölupa ja rakennuksen purkulupa.

sk2

Kulttuuriympäristön kannalta maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas alue.
Rakennusperintöä vaalitaan pitämällä alue tarkoituksenmukaisessa käytössä. Alueella oleva rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta säilytetään. Alueelle rakennettaessa tai aluetta muilla tavoin muutettaessa huolehditaan sen erityisten arvojen säilymisestä. Alueen rajaukset ja maankäyttöperiaatteet määritellään tarkemmilla suunnitelmilla.

Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on piirretty seuraavalla sivulla olevaan karttaan.

2

Suojelukohde.
Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita tulee hoitaa ja käyttää siten, että niiden arvo säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman lupaa. Suojelukohteet on kuvattu yleiskaavaselostuksessa.

Yleiskaavassa on esitetty rakennusinventointien pohjalta 106 suojelukohdetta.

sk1

Nationellt värdefullt kulturmiljöområde.
Byggnadsarvet värnas genom att området hålls i ändamålsenlig användning. Områdets arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd bör bevaras. När området bebyggs eller på annat sätt ändras bör man vinnlägga sig om att områdets särskilda värden bevaras. På området ska ansökas om tillstånd för miljöåtgärder och rivningslov för byggnad enligt 128 och 127 § i markanvändnings- och bygglagen.

sk2

För landskapet eller lokalt värdefullt kulturmiljöområde.
Byggnadsarvet värnas genom att området hålls i ändamålsenlig användning. Områdets arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd bör bevaras. När området bebyggs eller på annat sätt ändras bör man vinnlägga sig om att områdets särskilda värden bevaras. Avgränsningen av området och principerna för markanvändningen fastställs med detaljerade planer.

Nationellt, regionalt och lokalt värdefulla kulturmiljöområden är utritade på kartan på följande sida.

2

Skyddsobjekt.
Arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefulla objekt skall skötas och användas så att deras värde bevaras. Byggnader får inte rivas utan tillstånd. Skyddsobjekten finns beskrivna i generalplanebeskrivningen.

I generalplanen har på basen av byggnadsinventeringar anvisats 106 skyddsobjekt.

Kuva 34. A.W. Stenforsin 1907 suunnittelema Kipinätalo on edustavimpia jugendtaloja Vaasassa (Hovioikeudenpuistikko 5).
Bild 34. En av de mest representativa jugendbyggnaderna i Vasa är Kipinähuset ritad av A.W. Stenfors 1907 (Hovrättsesplanaden 5).

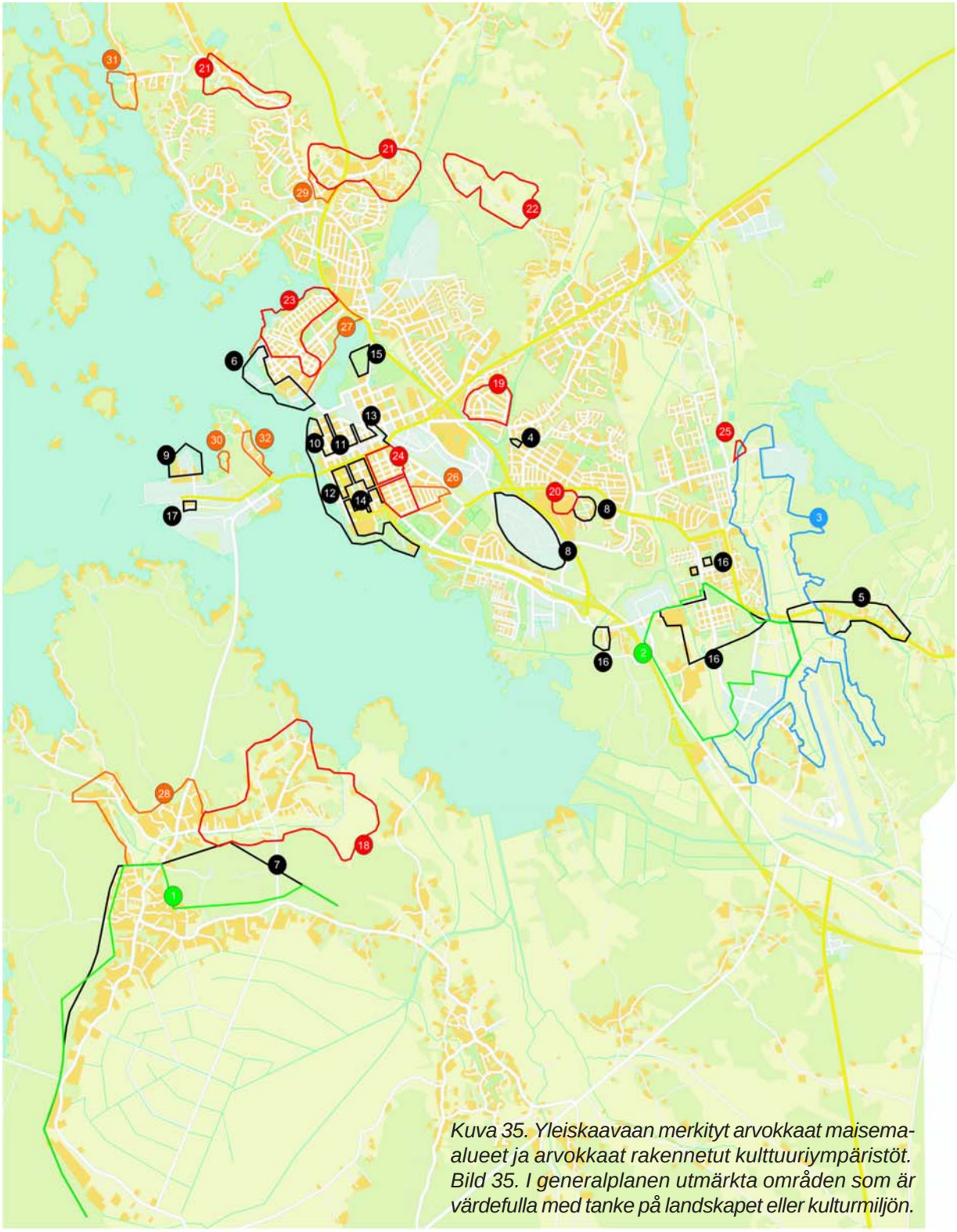

Kuva 35. Yleiskaavaan merkityt arvokkaat maisema-alueet ja arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt.
Bild 35. I generalplanen utmärkta områden som är värdefulla med tanke på landskapet eller kulturmiljön.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet / Nationellt värdefulla landskapsområden:

1. Söderfjärden
2. Vanha Vaasa / Gamla Vasa

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet / För landskapet värdefulla landskapsområden:

3. Norra Grundfjärden

Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Ympäristöministeriö 2009) / Nationellt värdefulla bebyggda kulturmiljöer (Miljöministeriet 2009)

4. Huutoniemen kirkko / Roparnäs kyrka
5. Höstveden raitti / Höstves bygata
6. Palosaaren historiallinen satama- ja tehdasympäristö / Brändö historiska hamn- och industrimiljö
7. Söderfjärdenin viljely- ja kylämaisema / Söderfjärdens odlings- och bylandskap
8. Strömbergin teollisuus- ja asuinalue / Strömbergs industri- och bostadsområde
9. Suomen Sokerin tehdas asuinalueineen / Finska Sockers fabrik med bostadsområde
10. Vaasan Höyrymylly / Vasa ångkvarn
11. Vaasan keskuspuistikot ja palokadut / Esplanaderna och brandgatorna i Vasa centrum
12. Rantapuistovyöhyke julkisine rakennuksineen / Strandparkzonen med sina offentliga byggnader
13. Vaasan rautatieasema / Vasa järnvägsstation
14. Vaasan tarkkampujakasarmit / Vasa skarpskyttekaserner
15. Vaasan vanha hautausmaa / Vasa gamla begravningsplats
16. Vanha Vaasa ja Mustasaaren kirkko / Gamla Vasa och Korsholms kyrka
17. Vaskiluodon rautatieasema / Vasklots järnvägsstation

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Vaasan rannikkoseudun seutukaava 1995) / För landskapet värdefulla bebyggda kulturmiljöer (Regionplan för Vasa kustregion 1995)

18. Östergränden ja / och Näset
19. Asevelikylä / Vapenbrödrabyn
20. Huutoniemen sairaala / Roparnäs sjukhus
21. Västervikin ja Gerbyn kulttuurimaisemat / Kulturlandskap i Västervik och Gerby
22. Västerängen
23. Palosaaren Vikinga / Vikinga, Brändö
24. Kapsäkki / Kappsäcken
25. Vanhan Vaasan hautausmaa / Gamla Vasa begravningsplats

Paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt / Lokalt värdefulla bebyggda kulturmiljöer:

26. Hietalahden omakotitaloalue / Sandvikens egnahemshusområde
27. Koko Palosaari (ei vain Vikinga) / Hela Brändö (inte enbart Vikinga)
28. Sundomin kyläasutus / Sundom bybosättning
29. Pienkylä / Lillby
30. Kuulahden huvila-alue / Månvikens villaområde
31. Strömsö
32. Niemeläntien rantavyöhyke / Uddnäsvägens strandzon

Vanha Vaasa

Vanha Vaasa muodostaa kaupungin lähes täydellisesti hävittäneestä palosta vuonna 1852 ja myöhemmästä jälleenrakentamisesta huolimatta valtakunnallisesti merkittävän ja yhtenäisen aluekokonaisuuden. Säilyneiden kaupunkirakenteellisten elementtien (katuverkko, julkiset tilat ja ympäröivä maisemarakenne) kautta voidaan hahmottaa kustavilaisen ajan hävinnyt kaupunkirakenne. Kaikkien näiden säilyneiden rakennusten ja ympäristökokonaisuuksien voidaan katsoa olevan valtakunnallisesti arvokkaita.

MERKITTÄVIMMÄT SUOJELUKOHTEET:

1 Hovioikeus/Mustasaaren kirkko sekä siihen liittyvä puistoakseli ja kirkkopiha ulkorakennuksineen
2 Falanderin talo
3 Päävartio
4 Vanhan Vaasan sairaala
5 Hagan pappila
6 Säilynyt katu- ja korttelirakenne
7 Vanhan Vaasan lainajyvämakasiini
8 Kruununtila/Mustasaaren maatalouskoulu
9 Palosaaren Sunti/Vanhan Vaasan ulkosatama makasiinirakennuksineen
10 Alkulan tila
11 Vanhan Vaasan asemarakennukset ympäristöineen, huolimatta myöhäisemmästä toteutusajanjaksostaan.
12 Pyhän Marian kirkon rauniot
13 Patteriniemi
14 Vanhan Vaasan vallit
108 Antell

Gamla Vasa

Trots att staden Vasa utplånades nästan helt i en brand år 1852 och senare återuppbyggdes, utgör Gamla Vasa i dag en enhetlig områdeshelhet av riksomfattande betydelse. Genom de bevarade stadsstrukturella elementen (gatunätet, de offentliga rummen och den omgivande landskapsstrukturen) kan man ana en svunnen stadsstruktur som representerar den gustavianska stilen. Alla bevarade byggnader och miljöhelheter från den aktuella tidsperioden kan anses som nationellt värdefulla.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:

1 Hovrätten/Korsholms kyrka med sin parkaxel och kyrkgård med uthusbyggnader
2 Falanderska huset
3 Högvakten
4 Gamla Vasa sjukhus
5 Haga prästgård
6 Bevarad gatu- och kvartersstruktur
7 Spannmålslånemagasinet i Gamla Vasa
8 Kronolägenhet/Korsholms lantbruksskolor
9 Brändö Sund/Gamla Vasa yttre hamn med magasinsbyggnad
10 Alkula gård
11 Gamla Vasa stationsbyggnader med omgivning, trots en senare byggtidpunkt.
12 St:a Maria Kyrka
13 Batteriudden
14 Gamla Vasa vallar
108 Antell

Kuva 36. Hovioikeus / Mustasaaren kirkko.
Bild 36. Hovrätten / Korsholms kyrka.

Setterbergin Vaasa 1855-1890

Alueiden ja rakennusten arvo perustuu sekä Vaasassa käytettyyn poikkeukselliseen empirekaavamalliin, joka on kestänyt hyvin myöhempiin kaupunkimalleihin nojaavan uudisrakentamisen, että Setterbergin voimakkaaseen henkilökohtaiseen panokseen kaupungin kaavoittajana, julkisten ulkotilojen luojana ja rakennussuunnittelijana.

MERKITTÄVÄT SUOJELUKOHTEET:

15 Alkuperäisen asemakaavan mukaiset puistikot, palokadut, julkiset torit ja puistot sekä koko rantapuistovyöhyke sekä niihin ajallisesti tai kaupunkikuvallisesti liittyvät rakennukset.
16 Kapsäkki
17 Vaasan rata ja siihen liittyvä rakennuskanta osana kaupunkikuvaa
18 Vaasan kasarmialue rakennuksineen
19 Vaasan Puuvilla Oy:n alue (Finlayson) Palosaarella

Setterbergs Vasa 1855-1890

Områdenas och byggnadernas värde baserar sig dels på en i Vasa använd ovanlig empiremodell som bra har tålt nybyggande som skett enligt senare stadsplanemodeller, samt dels på Setterbergs starka personliga inflytande i egenskap av stadens planläggare, skapare av offentliga uterum och byggnadsplanerare.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:

15 I enlighet med den ursprungliga stadsplanen befintliga esplanader, brandgator, offentliga torg och parker, parkområdet längs stranden samt byggnader som tids- eller stadsbildsmäsigt hör ihop med dessa.
16 Kappsäcken
17 Vasa banan och byggnadsbeståndet i anslutning till den som en del av stadsbilden
18 Kasernområdet med byggnader
19 Vasa Bommull Ab:s område (Finlayson) i Brändö

Kuva 37. Entinen komentajan asuinrakennus. Valmistunut vuonna 1881. (Kasarmintori).
Bild 37. Tidigare bostadshus för kommendören. Färdigställdes år 1881. (Kaserntorget).

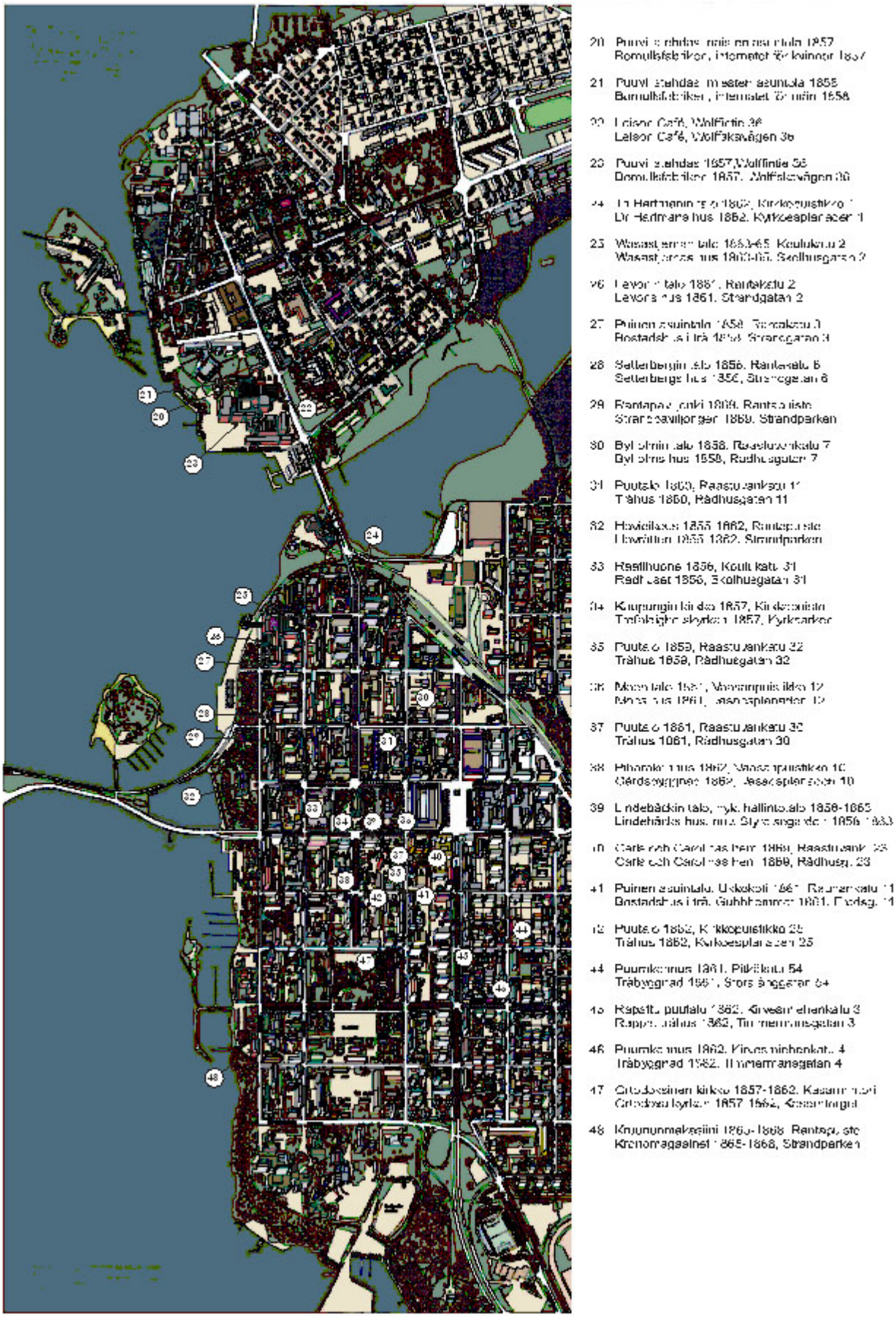

Kuva 38. Setterbergin suunnittelemat vielä jäljellä olevat rakennukset.
Bild 38. De av Setterberg planerade byggnader som fortfarande finns kvar.

Stenforsin kausi 1890 - 1920

A.W. Stenfors vaikutti merkittävästi Vaasan kaupunkikuvan kehittymiseen vuosisadan vaihteessa, jolloin perinteinen matala puurakentaminen väistyi keskusta-alueella uuden rakennusjärjestyksen salliman tehokkaamman kivirakentamisen tieltä.

Sosiaalipainotteista asuntorakentamista työväenasuntoineen edustaa Vaasassa yhtenäisimmillään Vöyrinkaupungin kaupunginosa. Kaupunginosa heijastaa keskikaupungin ajallisesti vanhempaa ja suurelta osin hävinnyttä palokatuihin tukeutuvaa puutalorakentamista.

Vuosisadan vaihteen merkittävät sosiaaliset uudistukset heijastuivat julkisen rakentamisen määrään ja laatuun. Koululaitoksen kehittyminen sekä panostukset terveydenhuoltoon synnyttivät uudentyyppistä rakentamista.

MERKITTÄVIMMÄT SUOJELUKOHTEET:

49 Kaupunginsairaalan tiilirakennukset, Hietalahdenk. 2-4
50 Kunnallissairaala, Klemetsöhemmet ja Boijesbacken, Klemettilä
51 Ruotsalainen tyttölyseo, Kirkkopuistikko 12
52 Vaasan korkeakoulu, Raastuvankatu 31
53 Kauppapuistikon ala-aste, Kauppapuistikko 22
54 Palosaaren kansakoulu, Wolffintie 25
55 Tyttölyseo, Kirkkopuistikko 27
56 Lennart Backmannin talo, Rantakatu 3, osana rantapuistovyöhykettä
57 A. Schaumanin talo, Rantakatu 4, osana rantapuistovyöhykettä
58 Viktor Ekin talo, Rantakatu 4, osana rantapuistovyöhykettä
59 Vesiylioikeus osana rantapuistovyöhykettä
60 Piispasen talo, Rantakatu 21, osana rantapuistovyöhykettä
61 Bragen kotiseutumuseo, osana rantapuistovyöhykettä
62 Myntin talo, Koulukatu 18
63 Kipinä, Hovioikeudenpuistikko 5
64 Tikanojan taidekoti, Koulukatu 24
65 As. Oy Vaasanpuistikko 4, Vaasanpuistikko 4
67 Poliisilaitos, Raastuvankatu 30, osana korttelikokonaisuutta
68 Vesitorni, Raastuvankatu 30, osana korttelikokonaisuutta
69 Waasan-Osake-Pankki, Raastuvankatu 24
70 Vasaborg, Raastuvankatu 21
71 C.J. Hartmanin talo, Kauppapuistikko 12
72 Commerce, Alatori, osana torialuetta
73 Kauppahalli, Vaasanpuistikko 18
74 Kirvesmiehenkatu 2
75 Kosken talo, Pitkäkatu 66
76 Waasan Villatavaratehdas, Asemakatu 10
77 Onkilahden suomalainen kansakoulu, Vuorikatu 7, osana Vöyrinkaupungin aluetta
78 Onkilahden konepaja, osana Vöyrinkaupungin aluetta
79 Palosaaren kirkko, Kapteeninkatu 18
80 Suomen Sokeri Oy, Vaskiluoto
81 Vaskiluodon huvila ja vapaa-ajanalueet
107 Prästudden

Stenfors period 1890 - 1920

A.W. Stenfors har på ett anmärkningsvärt sätt påverkat stadsbildens utveckling i Vasa vid sekelskiftet, då det traditionella byggnadssättet med låga träbyggnader i centrumområdet fick ge vika för ett effektivare byggande i sten, vilket i och med en ny byggnadsordning var möjligt.

Bostadsbyggande som betonade sociala faktorer resulterade i arbetarbostäder som mest enhetligt i Vasa finns bevarat i Vöråstan. Stadsdelen avspeglar ett tidsmässigt äldre och till stora delar svunnet trähusbyggande.

Betydande sociala reformer vid sekelskiftet avspeglades i mängden och kvaliteten på offentligt byggande. I och med att skolväsendet utvecklades och satsningar gjordes inom hälsovården skapades en ny typ av byggande.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:

49 Stadssjukhusets tegelbyggnader, Sandviksgatan 2-4
50 Kommunalsjukhuset, Klemetsöhemmet och Boijesbacken, Klemetsö
51 Svenska Flicklyceet, Kyrkoesplanaden 12
52 Vasa högskola, Rådhusgatan 31
53 Handelsesplanadens lågstadium, Handelsespl. 22
54 Finska folkskolan i Brändö, Wolffskavägen 25
55 Finska flicklyceet, Kyrkoesplanaden 27
56 Lennart Backmans hus, Strandg. 3, ingår i strandparkzonen
57 A. Schaumans hus, Strandgatan 4, ingår i strandparkzonen
58 Viktor Eks hus, Strandgatan 4,ingår i strandparkzonen
59 Vattenöverdomstolen, ingår i strandparkzonen
60 Piispanens hus, Strandgatan 21, ingår i strandparkzonen
61 Bragegårdens friluftsmuseum ingår i strandparkzonen
62 Mynttis hus, Skolhusgatan 18
63 Kipinä, Hovrättsesplanaden 5
64 Tikanojas konsthem, Skolhusgatan 24
65 Bostads Ab Vasaesplananden 4, Vasaesplananden 4
67 Polisinrättningen, Rådhusgatan 30, del av kvarteret
68 Vattentornet, Rådhusgatan 30, del av kvartershelhet
69 Wasa Aktiebank, Rådhusgatan 24
70 Wasaborg, Rådhusgatan 21
71 C.J. Hartmans hus, Handelsesplanaden 12
72 Commerce, Nedre torget, del av torgområde
73 Saluhallen, Vasaespl. 18
74 Timmermansgatan 2
75 Koskis hus, Storalång 66
76 Wasa Yllevarufabrik, Stationsgatan 10
77 Metvikens finska folkskola, Berggatan 7, del av Vöråstan
78 Metvikens Mekaniska verkstad, del av Vöråstan
79 Brändö kyrka, Kaptensg 18
80 Finska Socker Ab, Vasklot
81 Villa- och rekreationsområden i Vasklot
107 Prästudden

1920-luvun klassismi

Vuosien 1920-1930 välille ajoitetun klassisistisen kauden rakennuskanta on Vaasassa melko vähäistä ja valtakunnallisesti merkittävät yksittäiset kohteet liittyvät pääosin aiempiin aluekokonaisuuksiin.

MERKITTÄVIMMÄT SUOJELUKOHTEET:

82 Hietalahden omakotialue, korttelit 9-13 ja 14
83 Suomen Sokerin työväenasunnot, osana teollisuusaluetta
84 Palosaaren kirjasto ja tori
85 Unitas, osana torialuetta
86 Vaasan Puuvilla Oy:n konttorirakennus, osana teollisuusaluetta

Talonpoikaisrakentaminen

Vaasaa ympäröivä maaseutualue on pinta-alaltaan suhteellisen pieni ja alueella sijaitsevat kyläyhteisöt rakentamistavaltaan ja tilamuodostukseltaan melko pirstoutuneita. Alueella sijaitsee muutamia rakennustavaltaan ehjiä pihapiirejä, kuten Runsorin Storgårds ja Höstveden Finne, mutta niillä ei ole yksittäisinä kohteina laajempaa valtakunnallista merkitystä. Miljööarvoiltaan merkittävän poikkeuksen Vaasaa ympäröivästä maaseuturakentamisesta tekee kuitenkin Sundomin Söderfjärdenin alue, joka on rakentunut peltoviljelyyn vallatun selkeästi hahmotettavan, halkaisijaltaan 5-6 km laajan meteoriittikraaterin ympärille. Alueen rakentamisessa ja muussa hyödyntämisessä ilmenee kauniilla ja omaperäisellä tavalla talonpoikaisrakentajien kyky käyttää hyväkseen luonnonympäristön tarjoamia topografisia ja mikroilmastollisia erityispiirteitä. Söderfjärdenin muodostamaa kulttuurimaisemaa sekä alueella säilynyttä alkuperäistä rakennuskantaa, johon kuuluvat mm. peltoaukean ladot, vuodelta 1926 peräisin oleva pumppuasema, Arholmintien varressa oleva Mamsellimylly sekä osa alueen maalaistaloista pihapiireineen, voidaan tämän johdosta perustellusti

1920-talets klassicism

Byggnadsbeståndet i Vasa som hör till den klassicistiska perioden åren 1920-1930 är rätt litet, och enskilda objekt av riksomfattande betydelse hör huvudsakligen ihop med tidigare områdeshelheter.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:

82 Sandvikens egnahemshusområde, kvarteren 9-13, 14
83 Finska Sockers arbetarbostäder, del av industriområde
84 Brändö bibliotek och torg
85 Unitas, del av torgområde
86 Vasa Bomull Ab:s kontorsbyggnad, del av industriområde

Allmogearkitekturen

Landsbygdsområdet som omger Vasa är arealmässigt relativt litet och bysamhällena i området är i fråga om byggnadssätt och lägenhetsutformning tämligen splittrade. I området finns enstaka gårdsgrupper med enhetligt byggsätt, såsom Storgårds i Runsor och Finnes gård i Höstves, men som enskilda objekt har de inte ansetts vara av större riksomfattande betydelse. När det gäller miljövärden utgör dock Söderfjärden i Sundom ett betydelsefullt undantag från landsbygdsbyggnationen som omger Vasa. Området är ett åkerodlingsområde som byggts upp kring tydligt synlig meteoritkrater med en diameter på 5-6 km. I byggandet och i övrig exploatering av området framträder allmogebyggarnas förmåga att på ett vackert och originellt sätt utnyttja topografiska särdrag och särdrag i mikroklimatet som naturmiljön erbjuder. Kulturlandskapet som Söderfjärden bildar samt det bevarade ursprungliga byggnadsbeståndet på området, som t.ex. ladorna på åkrarna, pumpstationen från år 1926, Mamsellkvarnen invid Arholmsvägen samt en del av områdets bondgårdar med kringbyggda gårdsområden, kan därför på goda grunder anses vara en nationellt värdefull miljöhelhet.

Kuva 39. Östergränden, Sundom.
Bild 39. Östergränden, Sundom.

pitää valtakunnallisesti arvokkaana miljöökokonaisuutena. ‘Akavabacken’ Sundomin keskustassa taas on esimerkki kyläasutuksen onnistuneesta täydennysrakentamisesta. Osa Gerbyn Lillbystä edustaa vanhinta rakentamista Vaasassa.

MERKITTÄVIMMÄT SUOJELUKOHTEET:
87 Storgårds
88 Finne
89 Söderfjärden
91 Mamsellimylly
92 “Akavabacken”
93 Lillby

Funktionalismi sekä jälleenrakennuskauden arkkitehtuuri ja modernismi

Vuosien 1928-1939 funktionalistisen kauden sekä vuosien 1939-1960 välisen jälleenrakennuskauden merkittävä rakennuskanta on Vaasassa melko niukkaa, mutta varsinkin jälleenrakennuskauden osalta rakentamisessa on muodostettu tietoisesti selkeitä aluekokonaisuuksia, joiden arvo perustuu pitkälti säilyneeseen yhtenäiseen ja harkittuun rakennustapaan.

MERKITTÄVIMMÄT SUOJELUKOHTEET:
94 Valkolinna
95 Askon talo osana torialuetta
96 SOK
97 ABB Strömbergin tehdasalue
98 ABB Strömbergin työväen asuntoalue ‘Neekerikylä’
99 KOPin talo
100 Lassila Tikanojan liiketalo
101 Suomen Pankki
102 Asevelikylä
103 Hietalahden omakotialue
104 Vaasan Saton kortteli ja Malmönkadun kerrostalot Hietalahdessa
105 Aarno Ruusuvuoren 1963 suunnittelema Huutoniemen kirkko
106 Simo ja Käpy Paavilaisen suunnittelema Vaasan yliopistoalue
109 Radioasema

’Akavabacken’ i centrum av Sundom åter är exempel på hur man på ett lyckat sätt har genomfört kompletteringsbyggande i byn. En del av Lillby i Gerby representerar det äldsta byggandet i Vasa.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:
87 Storgårds
88 Finne
89 Söderfjärden
91 Mamsellkvarnen
92 “Akavabacken”
93 Lillby

Funktionalismen, återuppbyggnadstidens arkitektur och modernismen

Det finns tämligen få byggnader av betydelse i Vasa från den funktionalistiska perioden åren 1928-1936 samt från återuppbyggnadstiden åren 1939-60, men i synnerhet när det gäller återuppbyggnadstidens byggande märks en medveten strävan mot tydliga områdeshelheter, där värdet består av ett enhetligt och genomtänkt byggsätt som i stor utsträckning bevarats.

DE MEST BETYDELSEFULLA SKYDDSOBJEKTEN:
94 Valkolinna
95 Asko-huset, del av torgområde
96 SOK
97 ABB Strömbergs fabriksområde
98 ABB Strömbergs arbetarbostadsområde ‘Negerbyn’
99 KOP-huset
100 Lassila Tikanojas affärshus
101 Finlands Bank
102 Vapenbrödrabyn
103 Sandvikens egnahemhusområde
104 Vaasan Sato kvarteret och höghusen på Malmögatan i Sandviken
105 Roparnäs kyrka planerad av Aarno Ruusuvuori 1963
106 Vasa universitetsområde planerat av Simo och Käpy Paavilainen
109 Radiostation

Kuva 40. Yliopistoalue.
Bild 40. Universitetsområdet.

3.9 Kunnallistekniikka

3.9.1 Vesihuolto

Raakavesi pumpataan Kyrönjoesta Pilvilampeen. Pilvilammesta vesi johdetaan noin 0,6 km:n matka Pilvilammen vesilaitokselle, jossa tapahtuu varsinainen vedenpuhdistus.

Pilvilammen vesilaitoksella valmistettu talousvesimäärä oli 5,23 milj. m³ vuonna 2006. Vuonna 1974 määrä oli huipussaan 7,73 milj. m³, josta on vedensäästötoimien kautta tultu yli 30 % alaspäin.

Puhdistettu talousvesi johdetaan osittain Klemettilän kaupunginosassa sijaitsevan alavesisäiliön kautta ja osittain suoraan vesijohtoverkostoon, joka kattaa koko kaupunkialueen. Kaupungin keskustassa sijaitseva vanha vesitorni vuodelta 1915 on edelleen käytössä, mutta sillä ei ole pienen kokonsa vuoksi enää merkitystä vesivarastona. Vaasan kaupungin vesijohtoverkosta on yhteydet Mustasaaren, Vähänkyrön, Laihian ja Maalahden verkostoihin. Vesijohtoverkoston pituus on 553 km ja liittymisprosentti verkostoon on 99,3 %.

Viemäriverkosto kattaa haja-asutusalueita lukuun ottamatta koko Vaasan kaupungin alueen. Kaikki jätevedet puhdistetaan Palosaaren kaupunginosassa sijaitsevassa Påttin jätevedenpuhdistamossa. Påttin puhdistamoon johdetaan Vaasan kaupungin jätevesien lisäksi noin 4000 asukkaan jätevedet Mustasaaren kunnan Sepänkylän, Singsbyn-Karperön, Tuovilan, Vikbyn ja Sulvan alueilta. Vaasan ja Mustasaaren kuntien alueilta peräisin olevat sako- ja umpikaivolietteet otetaan vastaan Stormossen jätteenkäsittelylaitoksessa Mustasaaressa. Viemäriverkoston pituus on 656 km ja liittymisprosentti verkostoon on 94,8 %. Haja-asutuksen viemäröintiä laajennetaan Västervikissä ja Sundomissa siten, että pääosa niistä on viemäröity vuoteen 2014 mennessä, jolloin astuvat voimaan uudet tiukemmat määräykset haja-asutusalueiden viemäröinnistä. Yleiskaavassa on osoitettu merkinnällä ET Pilvilammen vesilaitoksen alue.

3.9.2 Energiahuolto

Vaskiluodon kivihiilivoimalaitos tuottaa sähköä sekä kaukolämpöä Vaasaan ja Sepänkylään. Vaasan rakennuskannasta 80 % lämmitetään kaukolämmöllä. Maalämpö on nousemassa tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi lämmitysmuodoksi ja esim. Suvilahden alueella on meneillään hanke, jossa meren pohjalietteestä tulee pääosa asuntoalueen energiatarpeesta. Yleiskaavassa on osoitettu 110 kV:n sähkönsiirtojohdot sekä merkinnällä ET muuntamoalueet ja sähköasemat.

3.9 Kommunalteknik

3.9.1 Vattenförsörjning

Råvattnet pumpas från Kyro älv till Molnträsket, varifrån vattnet leds ca 0,6 km till Molnträskets vattenverk, där den egentliga vattenreningen sker.

År 2006 framställdes 5,23 milj. m³ hushållsvatten vid Molnträskets vattenverk. År 1974 var volymen som störst och uppgick till 7,73 milj. m³. Sedan dess har siffran sjunkit med över 30 % på grund av vattensparåtgärder.

Det renade hushållsvattnet leds dels via lågvattenreservoaren i stadsdelen Klemetsö, dels direkt till vattenledningsnätet, som täcker hela stadsområdet. Det gamla vattentornet från år 1915 i stadens centrum är fortfarande i bruk, men på grund av dess ringa storlek har det inte längre någon betydelse som vattenreserv. Från Vasa stads vattenledningsnät finns anslutningar till Korsholms, Lillkyros, Laihelas och Malax ledningsnät. Vattenledningsnätets längd är totalt 553 km och anslutningsprocenten till nätet är 99,3 %.

Avloppsledningsnätet täcker, med undantag för glesbygdsområdena, hela Vasa stads område. Allt avloppsvatten renas vid Påttska reningsverket som finns i stadsdelen Brändö. Dit leds förutom Vasa stads avloppsvatten även cirka 400 invånares avloppsvatten från områden i Korsholm dvs. Smedsby, Singsby-Karperö, Toby, Vikby och Solf. Slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar på Vasa stads och Korsholms kommuns områden transporteras till Stormossens avfallsbehandlingsanläggning i Korsholm. Avloppsledningsnätets längd är totalt 656 km och anslutningsprocenten till ledningsnätet är 94,8 %. Avloppsledningarna i glesbygdsområdena i Västervik och Sundom utvidgas så att största delen har avlopp senast 2014, då nya strängare bestämmelser om avloppshanteringen på glesbygdsområden träder i kraft. Området vid Molnträskets vattenverk har i generalplanen angetts med beteckningen ET.

3.9.2 Energiförsörjning

Stenkolskraftverket i Vasklot producerar elektricitet samt fjärrvärme åt Vasa och Smedsby. Av Vasas byggnadsbestånd uppvärms 80 % med fjärrvärme. Jordvärme kommer i framtiden att bli en allt viktigare uppvärmningsform och t.ex. i Sunnanvik pågår ett projekt där huvuddelen av bostadsområdets energibehov täcks med havets bottensediment som energikälla. I generalplanen anvisas 110 kV:s elöverföringsledningar samt med beteckningen ET transformatorstationsområden och elunderstationer.

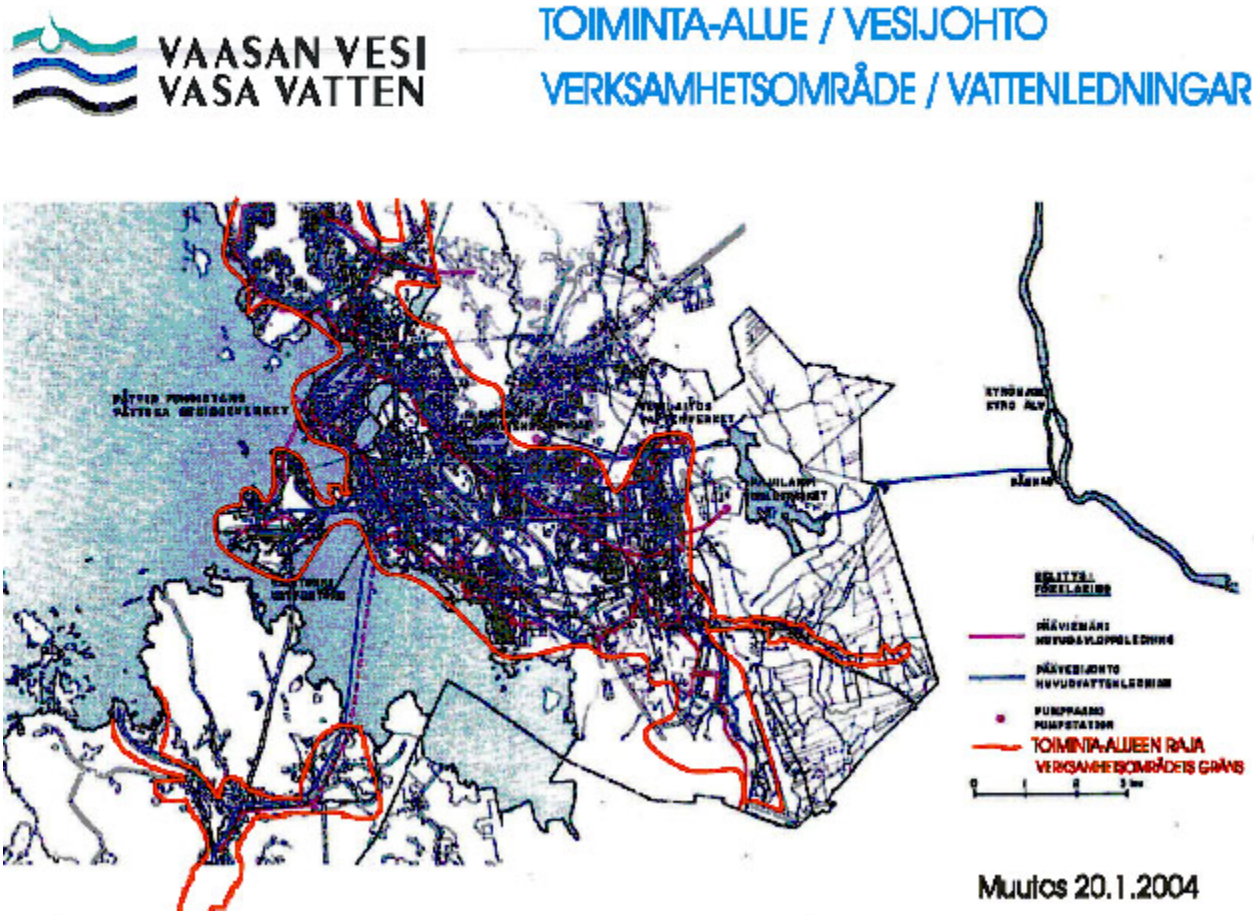

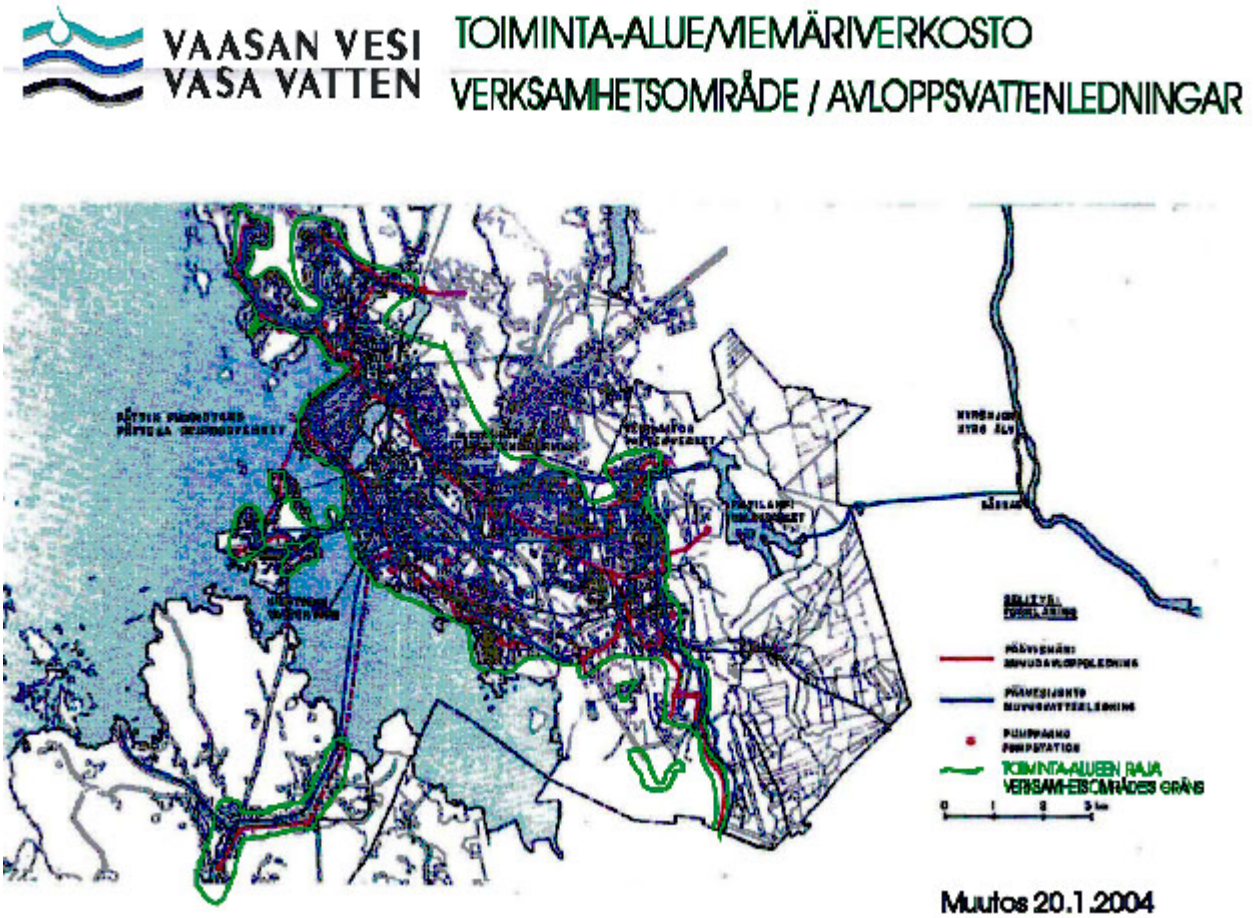

Kuva 41. Vesi- ja viemäriverkostot.
Bild 41. Vatten- och avloppsvattenledningar.

3.9.3 Jätehuolto

Vaasan seudulla jätehuollosta vastaa Stormossen, jonka toimialueeseen kuuluvat Vaasa, Mustasaari, Isokyrö, Maalahti, Vähäkyrö, Vöyri-Maksamaa ja Korsnäs. Jätekeskus sijaitsee Mustasaaren Koivulahdessa.

Stormossen käsittelee päivittäin keskimäärin 170 tonnia keittiö- ja biojätettä ja 70 tonnia puhdistamoiden raakalietettä. Jätekeskuksen alueella sijaitsevan mekaanisen ja biologisen käsittelyn laitoksen tehtävänä on jalostaa nämä jätteet energiaksi. Stormossenilla on 12 hyötykäyttöasemaa, jonne kotitaloudet voivat viedä hyötykäyttöön sopivaa jätettä, ongelmajätettä sekä karkeajätettä. Alueen kahdeksassa kunnassa on 120 ekopistettä.

3.9.3 Avfallshantering

Stormossen tar hand om avfallshanteringen i Vasaregionen, dvs. Vasa, Korsholm, Storkyro, Lillkyro, Vörå-Maxmo, Malax och Korsnäs. Avfallscentralen ligger i Kvevlax, Korsholm.

Stormossen behandlar dagligen i genomsnitt 170 ton köks- och bioavfall och 70 ton reningsverksslam. Avfallscentralens mekaniska och biologiska behandlingsanläggning har som uppgift att förädla avfallet till energi. Stormossen har 12 återvinningsstationer dit hushåll och företag kan föra problemavfall, återvinnbart avfall och grovavfall. Det finns totalt 120 ekopunkter i områdets 8 kommuner.

3.9.4 Erityisalueet

Erityisalueina on osoitettu pelastuslaitoksen harjoittelu- ja ampumarata-alue Kivijärvellä (ER) sekä voimalaitoksen tuhkansijoitusalue Runsorissa (EL). Sen pohjoispuolelle on osoitettu vaihtoehtoisena käyttötarkoituksena moottoriurheilualue (E/mo). Vaskiluodon voimala on osoitettu energiahuollon alueena (EN) ja muuntaja-alueet merkinnällä ET. Kaavassa on lisäksi kolme kiviainesten ottoaluetta (EO).

3.9.4 Specialområden

Som specialområden har anvisats räddningsverkets skjutbane- och övningsområde i Stenträsket (ER), samt ett deponeringsområdet för kraftverksaska i Runsor (EL). Norr om detta område har som alternativt användningsändamål anvisats ett område för motorsport (E/mo). Vasklots kraftverk har anvisats som område för energiförsörjning (EN) och transformatorområden med beteckningen ET. I planen finns dessutom tre täktområden (EO).

ET **Yhdyskuntateknisen huollon alue.**
Alue varataan yhdyskuntateknistä huoltoa palveleville laitoksille ja rakennelmille.

E/mo **Moottoriurheilualue.**

EN **Energiahuollon alue.**

EO **Maa-ainesten ottoalue.**
Maa-ainesten ottoalue, joka ottamisen päätyttyä muuttuu maa- ja metsätalousalueeksi ja vesialueeksi.

EL **Tuhkan sijoitusalue.**

ER **Pelastuslaitoksen alue.**

EH **Hautausmaa-alue.**

EV **Suojaviheralue.**

ET **Område för samhällsteknisk försörjning.**
Området reserveras för anläggningar och konstruktioner avsedda för samhällsteknisk försörjning.

E/mo **Område för motorsport.**

EN **Område för energiförsörjning.**

EO **Täktområde.**
Täktområde som efter användningen slut ändras till jord- och skogsbruksområde och vattenområd.

EL **Placeringsområde för aska.**

ER **Räddningsverkets område.**

EH **Område för begravningsplats.**

EV **Skyddsgrönområde.**

4. YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

Peruslähtökohtana vaikutusten arvioinnissa on maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus ja niiden yleiskaavalle asettamat tavoitteet, periaatteet ja sisältövaatimukset. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvityksiin vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

4. GENERALPLANENS KONSEKVENSER

Utgångspunkten i konsekvensbedömningen är markanvändnings- och bygglagen och markanvändnings- och byggförordningen samt de mål, principer och krav som i dem ställs på generalplanens innehåll. Enligt markanvändnings- och bygglagen bör en generalplan basera sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. När en plan utarbetas skall miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna av planens förverkligande och av de undersökta alternativen utredas i nödvändig omfattning. Konsekvensutredningarna skall omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

Vid utredningen av konsekvenserna av planen beaktas planens uppgift och syfte, tidigare gjorda utredningar samt de omständigheter som inverkar på utredningarna. Utredningarna ska innehålla tillräckliga uppgifter för att det ska vara möjligt att bedöma vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser som genomförandet av planen har för

- människors levnadsförhållanden och livsmiljö,
- jord- och berggrunden, vattnet, luften och klimatet,
- växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna,
- region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin och trafiken,
- stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön.

Kuva 42. Rannat ja talvella myös jäät ovat tärkeitä virkistysalueita (Suvilahti).
Bild 42. Stränderna och på vintern även isarna utgör viktiga rekreationsområden (Sunnanvik).

4.1 Yleiskaavan yleinen sisällön arviointi

Yleiskaavan sisältövaatimusten huomioon ottaminen
Vaasan yleiskaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen yleiskaavan tarkoituksen ja sisältövaatimuksen. Yleiskaava on yleispiirteinen suunnitelma yhdyskuntarakenteen ja maankäytön ohjaamiseen sekä toimintojen yhteen sovittamiseen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on myös varmistettava, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kohtuullisuusharkinnassa on pyritty ottamaan huomioon aluevarausten kokonaisvaikutus ja on pysytty kohtuullisuuden rajan sisäpuolella. Tasavertaisuutta on vaikeata saavuttaa mutta kohtuutonta haittaa yleiskaava ei aiheuta.

Yleiskaava on maakuntakaavaehdotuksen mukainen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin.
1. toimiva aluerakenne
2. eheä yhdyskuntarakenne, elinympäristön laatu
3. kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö, luonnonvarat
4. toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
5. luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet (maankohoamisrannikko).

Yleiskaava edistää aluerakenteen tasapainoista kehittämistä hyödyntämällä olemassa olevia rakenteita ja alueiden omia vahvuuksia. Kaavaehdotus luo myös edellytyksiä kyläverkostojen kehittämiselle.

Yleiskaava luo edellytyksiä eheytyvälle yhdyskuntarakenteelle hyödyntämällä ja eheyttämällä jo olemassa olevia yhdyskuntarakenteita. Palvelut ja työpaikat on sijoitettu siten, että ne ovat hyvin saavutettavissa ja elinkeinotoimintojen aluevaraus on riittävä. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen tukee yhdyskuntarakennetta ja joukkoliikenteen kehittämismahdollisuuksiin on kiinnitetty huomiota. Yleiskaava parantaa pyöräilyn ja jalankulun edellytyksiä ja ihmisten terveydelle aiheuttavia haittoja on pyritty poistamaan ja ennalta ehkäisemään.

4.1 Utvärdering av generalplanens innehåll

Beaktandet av kraven på generalplanens innehåll
Generalplanen för Vasa uppfyller det syftet med en generalplan och de krav på dess innehåll som avses i markanvändnings- och bygglagen. En generalplan är en översiktlig plan för styrning av samhällsstrukturen och markanvändningen samt för samordnande av funktionerna. I generalplanen anges principerna för den eftersträvade utvecklingen och anvisas nödvändiga områden till grund för den detaljerade planläggningen och annan planering samt byggande och annan markanvändning.

När en generalplan utarbetas skall, enligt markanvändnings- och bygglagen, även säkerställas att markägare eller andra rättsinnehavare inte orsakas oskäliga olägenheter. I skälighetsprövningen har strävan varit att beakta de totala konsekvenserna av områdesreserveringarna, och det har varit möjligt att hålla sig inom gränsen för skälighet. Det är svårt att uppnå jämbördighet, men generalplanen medför inte några oskäliga olägenheter.

Generalplanen är enligt landskapsplaneförslaget.

Beaktandet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen
De riksomfattande målen för områdesanvändningen har grupperats i följande enheter:
1. fungerande regionstruktur,
2. enhetlig samhällsstruktur, kvalitet på livsmiljön,
3. kultur- och naturarv, rekreation, naturresurser,
4. fungerande förbindelsenät och energiförsörjning,
5. helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer (landhöjningskusten).

Generalplanen främjar en balanserad utveckling av regionstrukturen genom att de befintliga strukturerna och områdenas egna starka sidor utnyttjas. Planförslaget skapar även förutsättningar för att utveckla bynätverken.

Generalplanen skapar förutsättningar för en enhetligare samhällsstruktur genom att de redan befintliga samhällsstrukturerna utnyttjas och förenhetligas. Servicen och arbetsplatserna har placerats så att de är lättillgängliga och så att områdesreserveringen för näringsverksamheterna är tillräcklig. Placeringen av storenheter inom detaljhandeln stöder samhällsstrukturen och möjligheterna att utveckla kollektivtrafiken har uppmärksammats. Generalplanen förbättrar förutsättningarna för att cykla och promenera. Ett av generalplanens syften har varit att avhjälpa och förebygga sådana faktorer som orsakar men för människornas hälsa.

Yleiskaavassa on säilytetty kansallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja arvokas rakennusperintö samoin kuin arvokkaat luonnonalueet ja niiden monimuotoisuus. Kaavassa on riittävästi virkistysalueita ja niiden saavutettavuuteen on kiinnitetty huomiota.

Yleiskaava luo hyviä edellytyksiä eri liikennemuotojen liikennejärjestelmien kehittämiselle. Ensisijaisesti kehitetään olemassa olevia verkostoja. Sataman ja lentoaseman kehittämismahdollisuudet on turvattu. Kaava myös pyrkii vähentämään liikennetarpeita ja parantamaan liikenneturvallisuutta.

Valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita on edistetty säilyttämällä luonto- ja kulttuuriympäristön erityisiä aluekokonaisuuksia ja ohjaamalla niiden hoitoa suojelumerkinnöillä ja suunnittelusuosituksilla sekä sijoittamalla uudet rakentamisalueet siten, että arvokkaiden luonnonalueiden elinolosuhteet voivat pääosin säilyä. Vaasan kaupunki sijaitsee maankohoamisrannikolla. Maankohoamisrannikko on otettu erityisesti huomioon Eteläisen kaupunginselän rannoilla. Rakentamisen varatut alueet on sijoitettu siten, että turvataan maankohoamisrannikolle ominainen luonnon kehityskulku.

I generalplanen har bevarats nationellt, regionalt och lokalt sett värdefulla kulturmiljöer och värdefull byggtradition liksom värdefulla naturområden och mångfalden i fråga om dem. Planen innehåller rekreationsområden i tillräcklig omfattning och deras tillgängligheten har uppmärksammats.

Generalplanen skapar goda förutsättningar för att utveckla trafiksystem för olika trafikformer. I första hand utvecklas de befintliga nätverken. Möjligheterna att utveckla hamnen och flygplatsen har tryggats. I planen eftersträvas även en minskning av trafikbehoven och en förbättring av trafiksäkerheten.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen har främjats genom att särskilda områdeshelheter i natur- och kulturmiljön har bevarats och genom att skötseln av dem har styrts genom skyddsbeteckningar och planeringsrekommendationer. Dessutom har nya byggnadsområden placerats så att värdefulla naturområden i huvudsak kan bevaras. Vasa stad är belägen på en landhöjningskust. Landhöjningskusten har beaktats i synnerhet på Södra Stadsfjärdens stränder. De områden som har reserverats för byggande har placerats så att de tryggar den utvecklingsgång i naturen som är karakteristisk för en landhöjningskust.

Kuva 43. Kaupungin rannat ovat tärkeitä virkistysalueita asukkaille.
Bild 43. Stadens stränder är viktiga rekreationsområden för invånarna.

4.2 Ympäristövaikutukset

Vaikutukset luonnonympäristöön
Vaasan yleiskaavan luontovaikutuksia on arvioitu kolmelta eri näkökannalta: maisemarakenteen, luontotyyppien ja virkistyskäytön kannalta. Tavoitteena on ollut selvittää kuinka hyvin yleiskaava noudattaa maisemarakenteen peruspiirteitä ja turvaa alueen arvokkaat luontotyypit sekä asukkaiden virkistysmahdollisuudet. Yleiskaavan luontovaikutuksia arvioitiin työryhmässä, joissa kaupunkisuunnittelun lisäksi olivat edustettuina Vaasan kaupungin ympäristötoimi ja Länsi-Suomen ympäristökeskus. Yhteen kokoukseen osallistui myös Vaasan ympäristöseura.

Yleiskaavan rinnalla ja sen pohjaksi on valmistettu Vaasan viheraluejärjestelmä 2030, joka sitoutuu maisemarakenteen ja pyrkii siten turvaamaan luonnon säilymisen monimuotoisena, terveenä ja tuottokykyisenä. Viheraluejärjestelmä on kaupungin erilaisten viheralueiden, virkistysalueiden, puistojen ja ulkoilureittien muodostama kokonaisuus, johon sisältyvät retkeilyalueet, ulkoilualueet, lähipuistot/kaupunginosapuistot, merenrantapuistot, maa- ja metsätalousalueet sekä viherreitit.

Maisemarakennetarkastelussa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, miten hyvin yleiskaavassa on otettu huomioon maiseman perusrakennetta ylläpitävät vedenjakajat ja laaksonpohjat. Lisäksi on arvioitu tarvittavia maiseman kehittämistoimenpiteitä näille alueille. Arviointi suoritettiin vertaamalla maisemarakennekarttaa ja yleiskaavaehdotusta toisiinsa.

Pääosin maisemarakenne ja sen toimintakyky on yleiskaavassa turvattu. Maisemarakenteen osoittamat maiseman äärialueet, kuten selänteiden lakiosat, laaksopainanteet ja vesistöt, on yleiskaavassa hyvin otettu huomioon.

Luontotyyppitarkastelussa on vastaavasti kiinnitetty huomiota siihen, kuinka hyvin yleiskaava turvaa arvokkaiden luontotyyppien säilymisen tulevaisuudessa. Erityistä huomiota on kiinnitetty EU-direktiivilajien elinolojen säilymiseen. Arvioinnin pohjaksi koottiin eri lähteistä tietoja arvokkaista luontotyypeistä kaupungin alueella. Arvokkaiden luontotyyppien löytämisen indikaattorina on lisäksi käytetty arviointia varten laaditun lintuatlaksen lintutietoutta.

Vaasan alueella on kattava suojeluverkosto niin Natura 2000-verkoston kuin Vaasan kaupungin luonnonsuojelualueiden ansiosta. Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita on Vaasassa Sundominlahdella, Söderfjärdenillä, Öjenillä ja Vaasan saariston alueella. Vaasan kaupungin omia laajoja rakentamisen

4.2 Miljökonsekvenser

Konsekvenser för den naturliga miljön
De konsekvenser som Vasa generalplan har för naturen har bedömts från tre olika perspektiv: landskapsstrukturen, naturtyperna och rekreationen. Syftet har varit att utreda hur väl generalplanen beaktar landskapsstrukturens grundläggande drag, säkrar områdets värdefulla naturtyper samt invånarnas rekreationsmöjligheter. Generalplanens miljökonsekvenser för naturen har bedömts av en arbetsgrupp, som bestått av representanter för stadsplaneringen men även för Vasa stads miljöväsende och för Västra Finlands miljöcentral. I ett möte deltog även Vasa miljöförening.

Vid sidan av generalplanen och som grund för den har Vasas grönområdesstruktur 2030 uppgjorts. Den bygger på landskapsstrukturen och strävar efter att trygga bevarandet av naturen så att den förblir mångfaldig, sund och produktiv. Grönområdesstrukturen är en helhet som bildas av stadens olika grönområden, friluftsområden, parker och friluftsleder och i den delas grönområden upp i friluftsområden, rekreationsområden, närparker/stadsdelsparker, havsstrandsparker, jord- och skogsbruksområden och grönrutter.

Vid bedömning av generalplanens konsekvenser på landskapsstrukturen har särskild vikt fästs vid hur de vattendelare och dalbottnar som uppehåller landskapets grundstruktur har beaktats i generalplanen. Vidare har nödvändiga åtgärder för att utveckla landskapet inom dessa områden föreslagits. Bedömningen gjordes så att landskapsstrukturkartan och generalplaneförslaget jämfördes med varandra.

I generalplanen har landskapsstrukturen och dess funktionsduglighet i huvudsak tryggats. Landskapsstrukturens gränsområden dvs åsarnas krön, dalgångarna och vattendragen, har beaktats väl i generalplanen.

Vid bedömning av generalplanens konsekvenser på naturtyperna har beaktats hur väl generalplanen tryggar värdefulla naturtypers framtid. Särskild uppmärksamhet har fästs vid att bevara levnadsförhållandena för de arter som nämns i EU-direktiven. Som grund för bedömningen har uppgifter från olika källor samlats in om värdefulla naturtyper inom stadens område. I syfte att finna värdefulla naturtyper har som indikator använts även uppgifterna om fågelbeståndet i den fågelatlas som utarbetats med tanke på konsekvensbedömningen.

Inom Vasas område finns det ett heltäckande skyddsnätverk både som bildas av områden inom

ulkopuolelle jätettäviä alueita ovat Pilvilampi, Storberget, Öjen, Risö, Öjberget sekä Västervikin pohjoisosa. Översundom, Yttersundom sekä Höstvesi ovat myös laajoja alueita, jotka jäävät kaavassa rakentamisen ulkopuolelle. Pienempiä suojelualueita löytyy Vikeniltä, Haukinevalta, Liisanlehdosta ja Vanhan Vaasan alueelta. Nämä alueet turvaavat osaltaan luonnon monimuotoisuutta ja arvokkaaksi luokiteltuja elinympäristöjä. Kaupungin viheralueet jättävät kaupunkirakenteen sisälle pienempiä luonnonalueita, jotka toimivat eläimistön suoja-alueina sekä ekologisina käytävinä.

Yleiskaavassa osoitetaan rakentamiseen jonkin verran nykyisiä luonnonalueita, mutta arvokkaat luontotyypit on järjestelmällisesti jätetty rakentamisen ulkopuolelle.

såväl nätverket Natura 2000 som Vasa stads naturskyddsområden. De områden som hör till nätverket Natura 2000 finns i Vasa vid Sundomfjärden, Söderfjärden, Öjen och i Vasa skärgård. De av Vasa stads egna vidsträckta områden som lämnas utanför byggandet är Molnträsket, Storberget, Öjen, Risö, Öjberget och den norra delen av Västervik. Även Översundom, Yttersundom och Höstves är stora områden som i planen inte omfattas av byggandet. Mindre skyddsområden finns vid Viken, Holmsslätorna, Liselund och Gamla Vasas område. Dessa områden bidrar till att säkerställa naturens mångfald och livsmiljöer som klassificerats som värdefulla. Stadens grönområden bildar inom stadsstrukturen mindre naturområden, som fungerar som skyddade områden för djurlivet och som ekologiska korridorer.

I generalplanen anvisas i någon mån nuvarande naturområden för byggandet, men värdefulla naturtyper har systematiskt lämnats utanför byggandet.

Kuva 44. Vaasan yleiskaavan pohjatietona on kerätty tietoa kaupungin luonnosta. Kaupungin pesimälinnusto on kartoitettu vuosien 2005-2008 aikana. Linnustoselvitysten yhteydessä on kerätty paikkatietoa myös alueen arvokkaista luontotyypeistä. Kuvassa kallioinen metsäalue Melaniemessä.
Bild 44. För generalplanen har information om stadens natur insamlats. Stadens häckande fåglar har kartlagts åren 2005-2008. I samband med fågelutredningarna har även information om områdets värdefulla naturtyper samlats in. På bilden ett bergigt skogsområde i Melmo.

Virkistysaluetarkastelussa on puolestaan kiinnitetty erityistä huomiota virkistys- ja viheralueiden sijaintiin ja saavutettavuuteen.Viheraluejärjestelmän luokituksen mukaisen saavutettavuuden pohjalta on arvioitu virkistysalueiden soveltuvuus tarkoitukseensa, alueiden riittävyys sekä etäisyys asutuksesta ja esitetty puutekohteille korjausehdotukset. Lisäksi on arvioitu virkistys- ja viheralueita yhdistävien kevyen liikenteen reittien ja väylien tarve. Arviointi suoritettiin etäisyys- ja puuteanalyysin avulla sekä hyödyntämällä asukaskyselyiden tuloksia.

Retkeilyalueet ovat kooltaan vähintään 150 ha ja niiden tulee olla saavutettavissa 5 km:n etäisyydellä. Yleiskaavassa on esitetty viisi retkeilyaluetta: Öjberget, Öjen, Risö, Pilvilampi ja Västervikin pohjoisosan retkeilyalue. Etäisyys- ja puuteanalyysi osoittaa, että nämä alueet kattavat koko kaupungin tarpeen.

Ulkoilualueet ovat kooltaan vähintään 10 ha ja niiden tulee olla asukkaiden saavutettavissa 1 km:n etäisyydellä. Yleiskaavaan on varattu virkistysalueita Öjenin retkeilyalueen ja Sundomin kivilouhoksen ympäriltä, Vaskiluodon metsästä, Gerbyn Storbergetiltä ja Metsäkallion Kemiran takaa sekä kuudesta kaupunkirakennetta jäsentävästä laaksosta. Etäisyys- ja puuteanalyysi osoittaa, että nämä alueet kattavat suurimman osan tarpeesta, mutta osia Höstvedestä, Sundomin eteläosasta ja kantakaupungista jäävät em. 1 km:n säteen ulkopuolelle. Rannan viheralueet, Öjberget ja Söderfjärden sekä Pilvilampi korvaavat tämän puutteen.

Kaupunginosapuistot ovat kooltaan vähintään 1 ha ja niiden tulee olla asukkaiden saavutettavissa 0,5 km:n etäisyydellä. Lähipuistot/kaupunginosapuistot ovat rakennetun alueen sisällä sijaitsevia julkisia puistoja. Etäisyys- ja puuteanalyysi osoittaa, että yleiskaavan kaupunginosapuistoista muodostuu verkosto, joka pääosin tyydyttävästi kattaa eri kaupunginosien tarvetta. Puutteita löytyy lähinnä Västervikissä. Merenrantapuistot ovat tärkeitä paitsi keskustan asukkaille myös koko kaupungin identiteetille. Lisäksi Vaasan viheraluejärjestelmässä 2030 on esitetty toimenpiteitä rakentamisen ulkopuolelle jäävien viheralueiden vahvistamisesta ja monipuolistamisesta.

Vid bedömning av generalplanens konsekvenser på förekomsten av rekreationsområden har särskild uppmärksamhet fästs vid rekreationsområdenas placering och tillgänglighet. Med utgångspunkt i tillgänglighet enligt klassificeringen har bedömningar gjorts om hur väl rekreationsområdena lämpar sig för sitt syfte samt om tillräckligheten och avståndet från bebyggelsen. Förslag till hur bristerna ska korrigeras har också lagts fram. Vidare har behovet av lättrafikleder som förenar rekreations- och grönområdena bedömts. Konsekvensbedömningen gjordes med hjälp av en avstånds- och bristanalys och genom användning av resultaten av invånarenkäter.

Friluftsområdena är till storleken minst 150 ha och skall vara tillgängliga inom ett avstånd på 5 km. I generalplanen presenteras fem friluftsområden: Öjberget, Öjen, Risö, Molnträsket och friluftsområdet norr om Västervik. Avstånds- och bristanalysen visar att dessa områden tillgodoser hela stadens behov.

Rekreationsområdena är till storleken minst 10 ha och ska vara tillgängliga för invånarna inom ett avstånd på 1 km. I generalplanen har rekreationsområden reserverats runt friluftsområdet Öjen och Sundoms stenbrott, i Vasklots skog, vid Storberget i Gerby och vid Skogsberget bakom Kemira samt längs de sex dalar som strukturerar staden. Avstånds- och bristanalysen visar att dessa områden täcker den största delen av behovet, men delar av Höstves, Sundoms södra del och stadskärnan blir utanför det nämnda avståndet på 1 km. Genom grönområdena vid stranden, Öjberget, Söderfjärden och Molnträsket rättas denna brist till.

Stadsdelsparkerna är till storleken minst 1 ha och skall vara tillgängliga för invånarna inom ett avstånd på 0,5 km. Närparker/stadsdelsparkerna är offentliga parker som är belägna inom ett bebyggt område. Avstånds- och bristanalysen visar att generalplanens stadsdelsparker bildar ett nätverk som i huvudsak på ett tillfredsställande sätt tillgodoser behovet i de olika stadsdelarna. Brister förekommer främst i Västervik. Havsstrandsparkerna är viktiga för invånarna i centrum och även med tanke på hela stadens identitet. Vidare har i Vasas grönområdesstruktur 2030, presenterats åtgärder för att stärka och göra mångsidigare de grönområden som inte omfattas av byggandet.

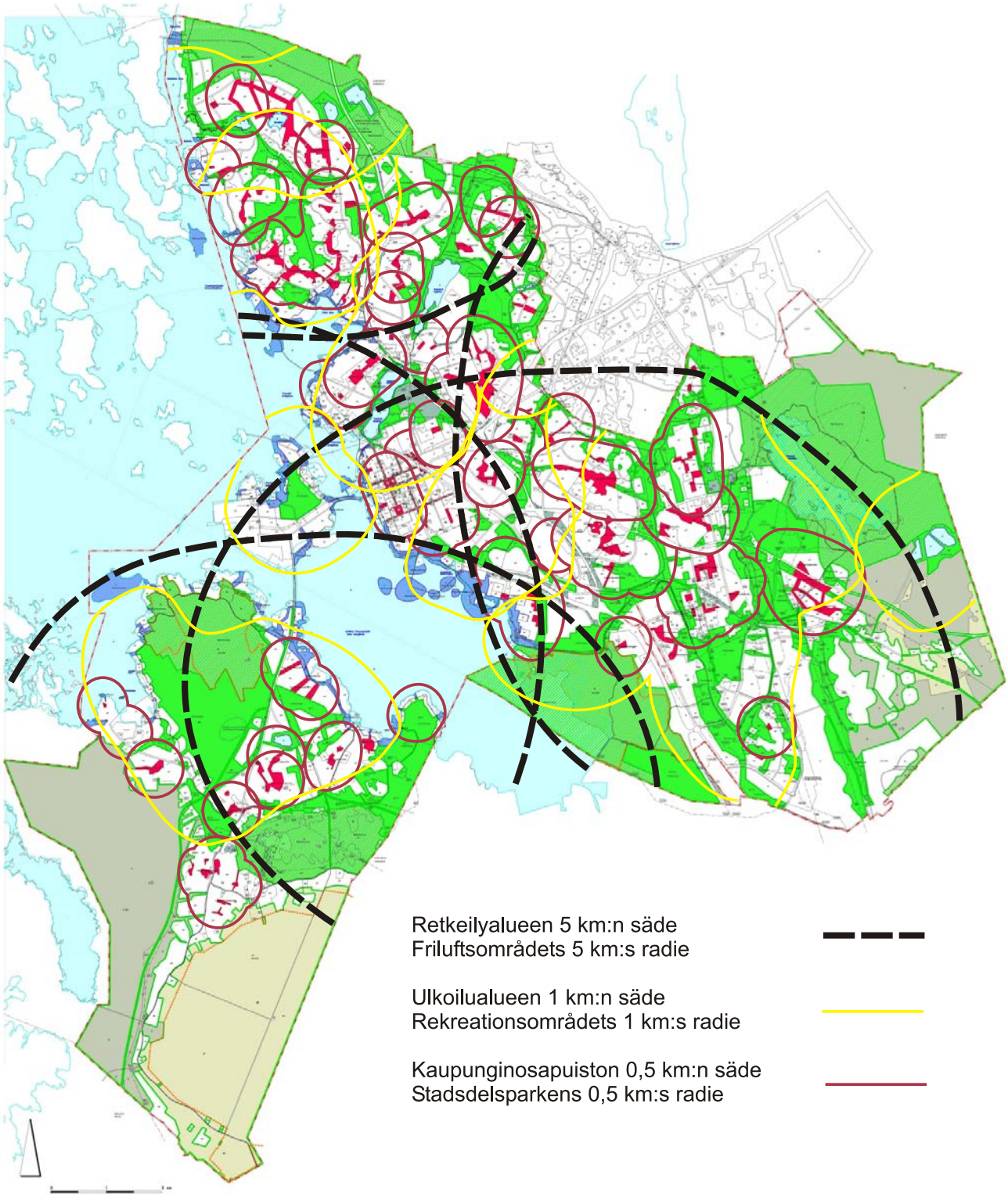

Kuva 45. Saavutettavuuskaavio.
Bild 45. Tillgängligheten visad schematiskt.

Maaperään, veteen ja ilmaan johtuvat päästöt eivät lisäänny yleiskaavan maankäyttöratkaisujen johdosta. Alueelle ei ole osoitettu sellaista uutta raskasta teollisuutta tai muuta toimintaa, joka aiheuttaisi maaperän, pohja- tai pintaveden tai ilman pilaantumista. Autoistuminen yhdessä uusien tieyhteyksien kanssa lisää jonkin verran pakokaasu- ja melupäästöjä sekä energian kulutusta. Teknisen kehityksen ansioista päästömäärät eivät kuitenkaan kasva liikenteen kasvun suhteessa ja liikenteen sujuvuuden parantaminen vähentää liikenteen päästöjä. Toisaalta liikenteen sujuvuus voi myös lisätä liikennettä. Liikenteen ympäristövaikutukset kohdistuvat pääväylien välittömään läheisyyteen. Yleiskaavassa lisätään kevyen liikenteen väyliä, mikä myös mahdollistaa päästöjä aiheuttamattoman liikenteen lisäämistä. Talousjätteiden määrä lisääntyy jonkin verran asukkaiden määrän kasvaessa. Luonnonvaroihin yleiskaava vaikuttaa lievästi negatiivisesti varaamalla rakentamiseen ja muuhun käyttöön aiempia maa- ja metsätalousalueita.

Vaikutukset kaupunkirakenteeseen
Kaupunkirakenteen laajentumisalueita tarvitaan pohjoisessa, idässä ja etelässä siitä huolimatta, että olemassa oleva kaupunkirakenne on onnistuneesti täydennetty ja tiivistetty. Voimakkaan väestö- ja asumisväljyyden kasvun takia tarvitaan uusia asuntoalueita. Yleiskaavassa esitettyä keskustan työpaikka-aluetta ja laatukäytävää tukevat seuraavat uudet asuntoalueet: ravirata, Klemettilä, rautatiealue, Huutoniemen sairaala-alue, Böle, Mustikkamaa ja Höstvesi. Lisäksi täydennetään keskustan ja laatukäytävän lähellä olevia asuntoalueita. Vähemmän työpaikka-alueita tukevia asuntoalueita on Gerby-Västervikissä ja Sundomissa, mistä kuitenkin on hyvät liikenneyhteydet keskustaan ja laatukäytävän työpaikka-alueille. Näille alueille on myös suunniteltu pienempiä työpaikka-alueita. Lentokentän itäpuolelle on osoitettu uusi laaja teollisuusalue. Tämä mahdollistaa lähempänä keskustaa olevien pienempien teollisuusalueiden maankäytön muuttamisen.

Vaikutukset maisema- ja kaupunkikuvaan
Yleiskaavassa esitetty kaupunkirakenne sitoutuu selänteisiin jättäen laaksot kaupunkirakennetta jäsentäväksi viheralueiksi. Laaksoille on laadittu erilliset kehittämissuunnitelmat, joissa esitetään mm. periaatteet siitä, miten laaksot voidaan pitää avoimina kaupunkitiloina.

Yleiskaavassa kaupunkikuvasta, maisemasta ja kulttuuriympäristön säilymisestä on huolehdittu nostamalla kulttuurihistorialliset kohteet ja rakennusperinnön, kulttuuriympäristön, kaupunkikuvan ja maiseman kannalta arvokkaat alueet esille kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä.

Utsläppen i jordmånen, vattnet och luften ökar inte till följd av markanvändningslösningarna i generalplanen. För området har inte anvisats någon sådan ny tung industri eller annan verksamhet som medför att jordmånen, grund- eller ytvattnet eller luften förorenas. Den tilltagande bilismen tillsammans med nya vägförbindelser ökar i någon mån avgas- och bullerutsläppen samt energiförbrukningen. Tack vare den tekniska utvecklingen ökar utsläppsmängderna dock inte i relation till ökningen av trafiken, och förbättrandet av smidigheten i trafiken minskar utsläppen. Å andra sidan kan en ökad smidighet av trafiken leda till ökad trafik. Miljökonsekvenserna av trafiken hänför sig till huvudledernas omedelbara närhet. I generalplanen blir antalet leder för lätt trafik fler, vilket även möjliggör en ökning av sådan trafik som inte medför några utsläpp. Mängden hushållsavfall växer i någon mån i och med att antalet invånare ökar. Generalplanen inverkar i någon mån negativt på naturtillgångarna i och med att tidigare jord- och skogsbruksområden reserveras för byggande och andra syften.

Konsekvenser för stadsstrukturen
Utvidgningsområden för stadsstrukturen behövs i norr, öster och söder trots att den befintliga stadsstrukturen har kompletterats och förtätats på ett lyckat sätt. Till följd av den kraftiga befolkningstillväxten och den ökade boenderymligheten behövs nya bostadsområden. Följande nya bostadsområden stöder området för arbetsplatser i centrum och kvalitetskorridoren: travbanan, Klemetsö, området vid järnvägen, Roparnäs sjukhusområde, Böle, Blåbärslandet och Höstves. Dessutom kompletteras de bostadsområden som finns i närheten av centrum och kvalitetskorridoren. Sådana bostadsområden som i mindre grad stöder områdena för arbetsplatser finns i Gerby-Västervik och i Sundom. Från dem är dock trafikförbindelserna goda till centrum och till kvalitetskorridoren. I dessa områden har mindre områden för arbetsplatser anvisats. På östra sidan av flygplatsen har ett nytt industriområde reserverats. Detta möjliggör ändringar av markanvändningen när det gäller mindre industriområden som är belägna närmare centrum.

Konsekvenser för landskaps- och stadsbilden
Den stadsstruktur som presenteras i generalplanen är förbunden till åsarna och lämnar dalarna som grönområden som strukturerar staden. För dalarna har det gjorts upp separata utvecklingsplaner, som innehåller bl.a. principer om hur dalarna kan förbli öppna stadsutrymmen.

I generalplanen har bevarandet av stadsbilden, landskapet och kulturmiljön skötts genom att kulturhistoriska objekt och värdefulla områden med hänsyn till byggnadsarvet, kulturmiljön, stadsbilden och landskapet har lyfts fram genom planbeteckningar och planbestämmelser.

Maisemallisten arvojen säilymisestä on huolehdittu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden alueiden kohdalla maisema-aluevarauksilla (ma), alueiden arvoa korostavilla merkinnöillä sekä käyttö- ja hoitomääräyksillä. Paikallisesti arvokkaat peltoviljelyalueet sisältyvät viheraluejärjestelmän laaksopainanteiden ulkoilualueisiin.

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita on Vaasan kaupungin alueella kaksi. Söderfjärdenin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue säilyy kokonaisuudessaan. Vanhan Vaasan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle osoitetaan uutta rakentamista, jonka sijainti, luonne ja määrä on tutkittu erillisselvityksillä. Näiden lisäksi alueella on yksi maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Norra Grundfjärden, jonka rajausta on yleiskaavassa tarkennettu. Alueen pohjoisosan halki kulkeva Vanhan Vähänkyröntien ja Uuden Vähänkyröntien yhdistävä tie on linjattu maastoon sopivaksi.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriperintöön

Yleiskaavan rinnalla ja sen pohjaksi on tehty Vaasan kaupungin kulttuuriympäristöselvitys. Kulttuuriympäristöselvitys pyrkii tuomaan esille kaupungin ympäristön ajallista kerroksellisuutta, sen mittakaavallista ja tilallista kehittymistä sekä omaleimaisuutta. Tavoitteena on koota riittävä tietopohja ympäristön arvottamiselle ja yleiskaavan määräysten antamiselle.

Yleiskaavan vaikutuksia rakennettuun ympäristöön on arvioitu työryhmässä, jossa kaupunkisuunnittelun lisäksi olivat edustettuina Museovirasto, Pohjanmaan museo, Länsi-Suomen ympäristökeskus, Pohjanmaan liitto, Vaasan talotoimi ja rakennusvalvonta.

Merkittävimmät muutokset rakennetussa ympäristössä tapahtuvat maankäytön muutosalueilla. Nämä muutosalueet ovat Vaskiluodon leirintäalue, ravirata, rautatiealue, Huutoniemen sairaala-alue sekä Klemettilän teollisuus- ja varastoalueet, joiden nykyinen toiminta väistyy asuntoalueen tieltä. Nämä muutokset edistävät kaupunkirakenteen tiivistymistä ja kaupunkikuvan paranemista. Kaupunkikuvassa tapahtuu huomattavia muutoksia myös täydennysrakentamisalueilla, joista merkittävin on Sundom.

Yleiskaavassa on otettu huomioon valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt sekä muinaisjäännökset. Kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä korostetaan alueen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä sekä kulttuuriympäristöjen kokonaisuuksien, erityispiirteiden ja ajallisen kerroksellisuuden huomioon ottamista.

Bevarandet av landskapsmässiga värden har i fråga om nationellt och regionalt sett värdefulla områden skötts genom reserveringar av landskapsområden (ma), beteckningar som framhäver områdenas värde samt genom användnings- och skötselbestämmelser. Sådana odlingsområden som är värdefulla i lokalt hänseende ingår i de rekreationsområden i dalgångarna som ingår i grönområdessystemet.

Inom Vasa stads område finns det två nationellt värdefulla landskapsområden. Söderfjärdens nationellt värdefulla landskapsområde bevaras i sin helhet. Till Gamla Vasas nationellt värdefulla landskapsområde anvisas nytt byggande, vars placering, karaktär och omfattning har undersökts genom särskilda utredningar. Förutom dessa finns det på området ett för landskapet värdefullt landskapsområde, Norra Grundfjärden, vars gränser har preciserats i generalplanen. Sträckningen för den väg som går genom norra delen av området och som förenar den gamla Lillkyrovägen med den nya Lillkyrovägen har anpassats till terrängen.

Konsekvenser för den bebyggda miljön och kulturarvet

Vid sidan av generalplanen och som grund för den har det gjorts en kulturmiljöutredning för Vasa stad. Syftet med kulturmiljöutredningen är att föra fram stadsmiljöns tidsmässiga skiktning, dess utveckling vad gäller skala och rum samt dess särprägel. Målet är att samla ihop ett tillräckligt kunskapsunderlag för en bedömning av miljön och för utfärdandet av generalplanbestämmelser.

Generalplanens konsekvenser på den bebyggda miljön har bedömts i en arbetsgrupp, i vilken ingått representanter för stadsplaneringen men även för Museiverket, Österbottens museum, Västra Finlands miljöcentral, Österbottens förbund, Vasa hussektor och byggnadstillsynen.

De mest betydande förändringarna i den bebyggda miljön sker inom markanvändningens ändringsområden. Dessa områden är Vasklots camping, travbanan, området vid järnvägen, Roparnäs sjukhusområde samt Klemetsö industri- och lagerområden. Den nuvarande verksamheten inom dessa områden lämnar plats för bostadsområden. Ändringarna främjar en förtätning av stadsstrukturen och en förbättring av stadsbilden. I stadsbilden sker betydande förändringar även inom områdena för kompletteringsbyggande, av vilka det mest betydande är Sundom.

I generalplanen har beaktats nationellt, regionalt eller lokalt värdefulla byggda kulturmiljöer samt fornlämningar. Genom planbeteckningar och -bestämmelser poängteras bevarandet av ett områdes kulturhistoriska värden samt beaktandet av kulturmiljöernas helheter, särdrag och tidsmässiga skiktning.

Museoviraston ehdotuksen (2008) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on yleiskaavassa hyvin huomioitu. Uusi Vähänkyröntie ja yhteys rautatien ali Runsoriin vähentää liikennettä Höstveden raitin alueella, mikä yhtenäistää aluetta. Sama koskee Söderfjärdenin viljely- ja kylämaisemaa, missä läpikulkuliikenne vähenee Sundomin ohikulkutien ja Myrgrundet-moottoritieyhteyden toteutuessa. Esitetty lisärakentaminen Eteläisellä Kaupunginselällä muuttaa rantapuistovyöhykkeen luonnetta.

Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on myös huomioitu yleiskaavassa. Östergrändenin ja Näsetin alueen läpi kulkeva uusi tieyhteys Myrgrundetistä moottoritielle lisää liikennettä alueella, mutta vähentää liikennettä Sundomin keskustassa. Tie on myös linjattu maastoon sopivaksi. Huutoniemen sairaala-alueen luonne muuttuu käyttötarkoituksen muuttuessa pääosin asuinkäyttöön. Myös Västervikin ja Gerbyn kulttuurimaisemat, Västerängen ja Vanhan satama-alueiden luonne muuttuu lisärakentamisen myötä.

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden alueiden lisäksi on yleiskaavaan merkitty myös paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Näistä eniten muuttuvat Pienkylä, mihin on osoitettu täydennysrakentamista, sekä Niemeläntien rantavyöhyke, jonka luonne muuttuu Niemeläntien toiselle puolelle suunniteltujen kerrostalojen toteutuessa.

I generalplanen har sådana kulturmiljöer som i Museiverkets förslag (2008) är nationellt värdefulla tagits väl i beaktande. Den nya Lillkyrovägen och förbindelsen under järnvägen till Runsor minskar trafiken vid området vid Höstves bygata, vilket gör området mer enhetligt. Detsamma gäller Söderfjärdens odlings- och bylandskap, där genomfartstrafiken minskar i och med att Sundoms omfartsväg och Myrgrundet-motorvägsförbindelsen byggs. Det föreslagna tilläggsbyggandet vid Södra Stadsfjärden ändrar strandparkzonens karaktär.

I generalplanen har även beaktats för landskapet värdefulla kulturmiljöer. Den nya vägförbindelsen som går genom Östergränd och Näset från Myrgrundet till motorvägen ökar trafiken i området, men minskar trafiken i Sundoms centrum. Vägens sträckning har också anpassats till terrängen. Karaktären hos Roparnäs sjukhusområde ändras i och med att användningssyftet ändras så att området i huvudsak är avsett för boende. Även Västerviks och Gerbys kulturlandskap, Västerängen och områdena vid Gamla hamnen ändras till följd av tilläggsbyggandet.

Förutom dessa nationellt och för landskapet värdefulla områden har i generalplanen även märkts ut sådana kulturmiljöer som är värdefulla i lokalt hänseende. Av dessa förändras mest Lillby, för vilken har anvisats kompletteringsbyggande, samt Uddnäsvägens strandzon, vars karaktär ändras om de höghus som planeras på andra sidan av Uddnäsvägen byggs.

Kuva 46. Vanhan Vaasan valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta kuvattuna Korsholman linnanvalleilta etelään.
Bild 46. Gamla Vasas nationellt värdefulla landskapsområde fotograferad söderut från Korsholms vallar.

Mikäli maankäytön toimenpiteet koskevat muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä on museoviranomaisille, Museovirastolle tai Vaasan maakuntamuseolle varattava hyvissä ajoin etukäteen mahdollisuus lausunnon antamiseen. Vedenalaisista muinaisjäännöksistä Museovirastolla ei ole kattavaa tietoa, mutta oletettuja sijaintipaikkoja ovat vanhat asutus- ja vesiliikennealueet, mm. vanhojen väylien ja satamien lähialueet. Muinaismuistolain mukaan yleistä rakennushanketta tai kaavoitusta suunniteltaessa on otettava hyvissä ajoin selvää siitä, tuleeko hanke koskemaan muinaisjäännöksiä. Ennen vesialueille suunniteltujen täyttöalueiden toteuttamista tulee inventointien avulla varmistaa, etteivät vesirakennustyöt koske vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Om markanvändningsåtgärderna gäller en fast fornlämning som fredats enligt lagen om fornminnen ska museimyndigheterna, Museiverket eller Vasa landskapsmuseum beredas tillfälle att i god tid på förhand ge ett utlåtande. Om fornlämningar under vatten har Museiverket inga täckande uppgifter, men förmodade platser är gamla bosättnings- och vattentrafikområden, bl.a. gamla farleder och närområden till hamnar. Enligt lagen om fornlämningar ska vid planering av allmänt byggprojekt eller planläggning en utredning i god tid införskaffas därom, huruvida fornlämningar berörs av projektet. Innan genomförande av utfyllnadsområden som planerats på vattenområden ska genom inventeringar säkerställas att inte vattenbyggnadsarbetet gäller fornlämningar under vatten.

4.3 Sosiaaliset vaikutukset

Sosiaalisten vaikutusten arviointi on prosessi, jossa ennalta arvioidaan yleiskaavan toteuttamisesta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen.

Asuin- ja elinympäristö on kokonaisuus, joka koostuu fyysisestä, toiminnallisesta, taloudellisesta ja sosiaalisesta ympäristöstä. Alueen fyysiset ja toiminnalliset rakenteet voidaan suunnitella, mutta alueen sosiaaliset ulottuvuudet muodostuvat asukkaiden luomasta arvomaailmasta ja kokemuksista.

Yleiskaavaprosessin aikana järjestettiin lukuisia yleisötilaisuuksia, nettikysely sekä lapsille ja nuorille suunnattu valokuvauskilpailu. Näiden tilaisuuksien kautta saatu tieto on vaikuttanut yleiskaavan sisältöön.

4.3 Sociala konsekvenser

Bedömningen av de sociala konsekvenserna är en process där man på förhand uppskattar de direkta och indirekta konsekvenserna av generalplanen för människornas levnadsförhållanden, välbefinnande och trivsel.

Boende- och livsmiljön är en helhet som bildas av den fysiska, funktionella, ekonomiska och sociala miljön. Områdets fysiska och funktionella strukturer kan planeras, men områdets sociala dimensioner formas av invånarnas värderingar och erfarenheter.

Under generalplaneprocessen ordnades ett stort antal offentliga tillställningar, en nätenkät samt en fotografitävling för barn och unga. Den information som erhölls genom dessa evenemang påverkade generalplanens innehåll.

Kuva 47. Asukkaita vaikuttamassa yleiskaavan sisältöön.
Bild 47. Invånare påverkar generalplanens innehåll.

Vaasan yleiskaavan sosiaalisia vaikutuksia tarkasteltiin työryhmässä, jossa kaupunkisuunnittelun lisäksi sosiaali- ja terveysvirasto, kasvatus- ja opetusvirasto, liikunta ja vapaa-aikavirasto, kiinteistö- ja vihertoimi, kulttuuritoimi sekä tekninen toimi olivat edustettuina. Sosiaalisten vaikutukset jaettiin kolmeen ryhmään ja niitä arvioitiin alla olevien kysymysten avulla. Osa kysymyksistä koski koko Vaasan aluetta ja osa tiettyä asuinaluetta.

1. Alueen sosiaaliseen luonteeseen kohdistuvat vaikutukset

- Muuttuuko kaupungin identiteetti ja imago, miten?
- Onko väestölliset muutokset ja niiden vaikutukset huomioitu?
- Edistääkö kaavan toteuttaminen nykyisten sosiaalisten ongelmien poistamista?
- Muuttuuko asuinalueen sosiaalinen luonne, miten?
- Onko hyvinvointi jakaantunut tasapuolisesti?
- Onko kiinnitetty huomiota asuinalueiden ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin?
- Tukeeko yleiskaava kyläalueita?

2. Alueen toiminnallisuuteen kohdistuvat vaikutukset

- Onko lähipalvelujen säilymisen edellytykset turvattu?
- Ovatko alueen lähipalvelut riittävät myös täydennysrakentamisen jälkeen?
- Onko muiden merkittävien palvelujen saatavuus ja saavutettavuus riittävä?
- Onko palvelujen saatavuus tasa-arvoinen?
- Onko elinkeinoelämän toimintaedellytykset turvattu?
- Onko työpaikkojen sijainti hyvä?
- Tukeeko yleiskaava joukkoliikenteen edellytyksiä?
- Onko kevyen liikenteen verkosto kattava?
- Pääseekö kaikilta asuinalueilta esteettömästi virkistysalueille?
- Onko virkistysalueiden meluntorjunnasta huolehdittu?
- Onko asuntoalueen elinkaaren eri vaiheet / asukkaiden eri elämänvaiheet huomioitu?
- Noudattaako yleiskaava kestävän kehityksen periaatteita?

3. Koettuun ympäristöön (elämyksellisyyteen) kohdistuvat vaikutukset

- Onko täydennysrakentamisen suunnittelun yhteydessä kiinnitetty huomiota elinympäristön hyvään laatuun?
- Ovatko asumiselle varatut alueet riittävät ja monipuolisia vaihtoehtoja tarjoavat?

De sociala konsekvenserna av generalplanen för Vasa granskades i en arbetsgrupp, som bestod av representanter för stadsplaneringen men även för social- och hälsovårdsverket, verket för fostran och utbildning, fritidsverket, fastighets- och grönsektorn, kulturväsendet och tekniska sektorn. De sociala konsekvenserna delades in i tre grupper och utvärderades med hjälp av frågorna nedan. En del av frågorna gällde hela Vasas område och en del mindre bostadsområden.

1. Konsekvenser som gäller områdets sociala karaktär

- Ändras stadens identitet och image, hur?
- Har de förändringar som gäller befolkningen och konsekvenserna av dem beaktats?
- Främjar planen avhjälpandet av de nuvarande sociala problemen?
- Förändras bostadsområdets sociala karaktär, hur?
- Är välbefinnandet jämnt fördelat?
- Har bostadsområdenas specifika karaktär och särdrag beaktats?
- Stöder generalplanen byområdena?

2. Konsekvenser som gäller områdets funktionalitet

- Har förutsättningarna för bevarande av närservicen tryggats?
- Är närservicen i området tillräcklig även efter kompletteringsbyggandet?
- Är tillgången på och tillgängligheten av annan betydande service tillräcklig?
- Är tillgången på service jämbördig?
- Är näringslivets verksamhetsförutsättningar tryggade?
- Är arbetsplatsernas läge gynnsamt?
- Stöder generalplanen kollektivtrafikens förutsättningar?
- Är nätet för den lätta trafiken täckande?
- Är det möjligt att obehindrat ta sig från alla bostadsområden till rekreationsområdena?
- Har rekreationsområdenas bullerbekämpning ordnats?
- Har de olika skedena i bostadsområdets livscykel / invånarnas olika livsfaser beaktats?
- Följer generalplanen principerna för en hållbar utveckling?

3. Konsekvenser i fråga om den upplevda miljön (upplevelser)

- Har en god kvalitet på livsmiljön beaktats i planeringen av kompletteringsbyggandet?
- Är de områden som har reserverats för boende tillräckliga och erbjuder de mångsidiga alternativ?

- Onko osoitettu riittävästi alueita virkistyskäyttöön?
- Onko asuntoalueilla riittävästi luontokokemuksia, elämyksiä ja rauhaa?
- Tarjoaako osoitettu maankäyttöratkaisu edellytykset hyötyliikunnalle?
- Onko asuinalueilla läpikulkuliikennettä tai raskasta liikennettä?
- Sijaitsevatko onnettomuusvaaraa tai merkittäviä ympäristöhäiriöitä aiheuttavat laitokset riittävän etäällä asutuksesta?
- Onko huomioitu paikallisesti tärkeät paikat ja niiden merkitys eri ihmisryhmille?
- Edistääkö kaavan toteuttaminen elinympäristön virikkeisyyttä sekä asukkaiden kulttuurisia toimintaedellytyksiä?

Kysymysten saatujen vastausten perusteella on tehty arvioinnit elinympäristön, liikenteen, sosiaalisen pääoman ja kulttuurin osalta.

- Har det anvisats tillräckligt många områden för rekreation?
- Erbjuder bostadsområdena naturupplevelser, upplevelser och lugn i tillräcklig mån?
- Ger den föreslagna markanvändningslösningen förutsättningar för vardagsmotion?
- Finns det på bostadsområdena genomfartstrafik eller tung trafik?
- Är anläggningar som medför risk för olyckor eller betydande miljöskador på ett tillräckligt långt avstånd från bosättningen?
- Har platser som är viktiga i lokalt hänseende och deras betydelse för olika grupper av människor beaktats?
- Främjar planen impulserna i livsmiljön och invånarnas kulturella verksamhetsförutsättningar?

Utifrån svaren på frågorna har bedömningar gjorts när det gäller livsmiljön, trafiken, det sociala kapitalet och kulturen.

Kuva 48. Leikkipuistot ovat tärkeitä asuntoalueiden viihtyisyyden kannalta. Vaasan kaupunki käyttää leikkipuistonormina 1 leikkipuisto 1000 asukasta kohti. (Onkilahden puisto).
Bild 48. Lekparker spelar en viktig roll med tanke på bostadområdenas trivsel. Vasa stad har en lekparksnorm på 1 lekpark per 1000 invånare. (Metviksparken).

Elinympäristö
Yhdyskuntasuunnittelulla tulisi luoda mahdollisuudet erilaisille elämäntavoille ja yleiskaavan tärkeänä tavoitteena tulisi olla sosiaalisen eriytymisen estäminen ja asukkaiden sosiaalinen sekoittuneisuus. Korkeatasoinen kaupunkikuva, monipuoliset kulttuuriympäristöt, -maisemat ja virkistysalueet sekä toimivat palvelut nostavat kaupungin imagoa, elinympäristön laatua ja houkuttelevuutta. Asukkaiden sosiaalisesta juurtuneisuudesta tulisi myös huolehtia, sillä juurtuminen ja kotiseudun kokeminen kiinnittävät asukkaat paremmin omaan asuinalueeseensa.

Ympäristön laatu ja viihtyisyys ovat tärkeitä. Hyvän asuinalueen ja elinympäristön elementtejä ovat mm. väljyys, sopivan kokoiset asuinaluekokonaisuudet, eri elämänvaiheisiin sopiva asumistapa, monipuolinen talotyyppi- ja hallintamuotojakauma, hyvä ja eri väestöryhmien tarpeita vastaava palvelutaso, turvallisuus sekä joukkoliikenteen sujuvuus. Julkinen liikenne on osa palveluverkkoa ja liikkumismahdollisuudet ja asukkaiden palveluiden saavutettavuus ovat tärkeitä osatekijöitä asukkaiden sosiaalisessa ympäristössä.

Yleiskaavan pitää korostaa täydennysrakentamisen tärkeyttä ja toisaalta uusien asumisalueiden hidasta, vaiheittaista rakentamista. Kasvu olisi hajautettava samanaikaisesti eri puolille kaupunkia palvelukysynnän ja ikärakenteen kehityksen tasaamiseksi.

Yleiskaavaehdotuksessa korostetaan täydennysrakentamista ja uusi asuntorakentaminen tukeutuu jo olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Tiivistyvä yhdyskuntarakentaminen mahdollistaa palvelujen säilyttämisen ja luomisen eri kaupunginosissa. Yleiskaavassa on pyritty sijoittamaan uudet asuinalueet lähelle työpaikka-alueita ja uusia työpaikka-alueita lähelle asuinalueita. Yleiskaavaehdotus turvaa myös kulttuurimaisema-alueiden säilymisen edellytyksiä ja parantaa virkistysalueiden laatua. Arjen turvallisuutta lisäävät mm. tiivistyvän yhdyskuntarakenteen tuoma lisääntynyt sosiaalinen valvonta sekä sosiaalisen kanssakäymisen helpottuminen kehitettävien ja uusien kohtauspaikkojen sekä parantuvien liikenneyhteyksien ja kulkumahdollisuuksien ansioista. Yleiskaavassa on esitetty uusien rakentamiseen osoitettujen alueiden toteuttamisjärjestys, joka mahdollistaa vaiheittaista rakentamista (kuva s.96). Yleiskaava mahdollistaa myös uusien asuntoalueiden toteuttamisen pienin yksiköin, mikä puolestaan edesauttaa asukkaiden paikkaan juurtumista ja sitoutumista sekä omaleimaisen ympäristön luomista.

Livsmiljön
Genom samhällsplanering borde det skapas möjligheter för olika slags levnadssätt och viktiga mål borde vara att förhindra social segregering samt främja att invånarna blandas i social bemärkelse. En högklassig stadsbild, mångsidiga kulturmiljöer och kulturlandskap, rekreationsområden och en fungerande service höjer stadens image samt livsmiljöns kvalitet och attraktion. Det är även nödvändigt att fästa avseende vid att invånarna rotar sig i social bemärkelse, eftersom det att känna sig rotad och uppleva att man har en hembygd förankrar invånarna i sina egna bostadsområden på ett bättre sätt.

Miljöns kvalitet och trivsamhet är viktiga faktorer. Element i ett bra bostadsområde och en god livsmiljö är bl.a. rymlighet, lämpligt stora bostadsområdeshelheter, ett boendesätt som lämpar sig för olika levnadsskeden, en mångsidig fördelning av hustyper och besittningsformer, en bra servicenivå som motsvarar de olika befolkningsgruppernas behov, säkerhet samt smidighet i fråga om kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken är en del av servicenätet, och möjligheterna att förflytta sig och tillgängligheten i fråga om servicen för invånarna är viktiga delfaktorer i invånarnas sociala miljö.

Generalplanen skall betona vikten av kompletteringsbyggande och även ett sådant byggande av bosättningsområdena som sker långsamt och stegvis. Det skulle vara nödvändigt att fördela tillväxten så att den sker samtidigt på olika håll i staden så att serviceefterfrågan och åldersstrukturutvecklingen jämnas ut.

I generalplanförslaget poängteras kompletteringsbyggande och att det nya bostadsbyggandet stöder sig på den redan befintliga samhällsstrukturen. En samhällsstruktur som förtätas allt mer, möjliggör bevarandet och skapandet av service i olika stadsdelar. I generalplanen har strävan varit att placera nya bostadsområden i närheten av områdena för arbetsplatser och nya områden för arbetsplatser i närheten av bostadsområdena. Generalplanförslaget tryggar även förutsättningarna för bevarandet av kulturlandskapsområden och bättrar rekreationsområdenas kvalitet. Tryggheten i vardagen ökas bl.a. av den tilltagande sociala övervakning som en förtätad samhällsstruktur fört med sig och av att den sociala samvaron underlättas till följd av nya mötesplatser samt tack vare bättre kommunikationer och fortskaffningsmöjligheter. I generalplanen presenteras i vilken ordning de nya områden som anvisats för byggande borde förverkligas. Ordningen möjliggör ett byggande som sker stegvis (bild s. 96). Generalplanen gör det även möjligt att bygga de nya bostadsområdena i små enheter, vilket bidrar till att

Asemakaavoituksella on yleiskaavan toteuttamisessa keskeinen merkitys alueiden ja ympäristön lopullisessa rakentumisessa ja toteutumisessa sekä sosiaalisen ympäristön muodostumisessa.

Liikenne
Vaasa on merkittävä työpaikka- ja koulutuspaikkakeskittymä sekä julkisten ja yksityisten palvelujen tarjoaja. Pendelöinti on voimakasta. Nopeutuvista yhteyksistä seuraa liikenteen määrän ja liikenneperäisten vaikutusten kasvua. Kaupungin liikenneverkoston suuri henkilö- ja tavaraliikennemäärä häiritsee kaupungin asukkaiden päivittäistä liikkumista, nostaa liikenneonnettomuusriskiä ja heikentää heidän elämänlaatuaan.

Yleiskaavan liikennejärjestelmällä kattavine kevyenliikenteen verkostoineen taataan liikenteellisesti turvallista elinympäristöä. Työpaikka-alueiden, koulujen ja palvelujen saavutettavuus paranee. Vaskiluoto jää sijaintinsa vuoksi edelleen haasteeksi, mutta yleiskaavassa rakennettavaksi osoitettu siltayhteys parantaisi tilannetta. Kevyen liikenteen verkko tulee yhtenäisemmäksi, mikä toivottavasti lisää pyöräilyn suosiota. Kevyen liikenteen verkon kehittäminen ja liikenneverkon jäsentäminen parantavat liikenneturvallisuutta. Yleiskaavaehdotus luo myös hyvät edellytykset joukkoliikenteen kehittämiselle.

Kulttuuri ja sosiaalinen pääoma
Sosiaalisen yhteisöllisyyden paikkoja ja maisemaarvoja tulisi vaalia ja mahdollistaa. Yhdyskuntarakenteen tiivistyminen mahdollistaa uusien kohtaamispaikkojen toteuttamisen ja vanhojen kehittämisen, mikä lisää sosiaalista kanssakäymistä. Kohtauspaikat voivat olla esim. kulttuuritoimintoja mahdollistavia paikkoja, kuten esiintymistiloja, näyttelytiloja tms. Lisääntyvä väestöntiheys lisää palveluiden käyttöjä ja harrastusmahdollisuuksia. Yleiskaavan mahdollistama yhdyskuntarakenteen eheyttäminen luo edellytykset kulttuurin ja sosiaalisen pääoman säilymiselle ja kehittämiselle.

främja invånarnas möjligheter att rota sig och förankra sig på platsen och till att skapa en unik miljö.

Detaljplanläggning är i genomförandet av generalplanen av central betydelse när det gäller det slutgiltiga utformandet av livsmiljön.

Trafiken
I Vasa finns en ansenlig koncentration av arbets- och utbildningsplatser och staden är en betydelsefull tillhandahållare av offentlig och privat service. Pendlandet är kraftigt. De allt snabbare förbindelserna leder till att trafikmängden och trafikkonsekvenserna ökar. Den stora person- och godstrafikmängden inom stadens trafiknät stör stadsinvånarnas dagliga framkomlighet, höjer risken för trafikolyckor och försvagar invånarnas livskvalitet.

Genom generalplanens trafiksystem med täckande nät för gång- och cykeltrafiken säkras en livsmiljö som är trygg trafikmässigt. Tillgängligheten i fråga om områden för arbetsplatser, skolor och service förbättras. Vasklot är även i fortsättningen en utmaning till följd av sitt läge, men den broförbindelse som i generalplanen anvisats skulle förbättra situationen. Nätet för gång- och cykeltrafiken blir mer enhetligt, vilket förhoppningsvis ökar cykelåkandets popularitet. Utvecklandet av nätet för gång- och cykeltrafik och strukturerandet av trafiknätet förbättrar trafiksäkerheten. Generalplanförslaget skapar även goda förutsättningar för att utveckla kollektivtrafiken.

Kulturen och det sociala kapitalet
Platser och landskapsvärden som hänför sig till social samhörighet bör värnas och möjliggöras. En förtätning av samhällsstrukturen gör det möjligt att få till stånd nya mötesplatser och att utveckla gamla, vilket ökar det sociala umgänget. Mötesplatserna kan vara sådana ställen som erbjuder möjligheter till t.ex. olika kulturella aktiviteter, såsom lokaler för framträdanden och utställningar. Den ökade befolkningstätheten ökar ävan användningen av dylik service. En förtätad samhällsstruktur som möjliggörs av generalplanen gör det möjligt att bevara och utveckla det kulturella och sociala kapitalet.

4.4 Liikenteelliset vaikutukset

Vaasan autoistumisaste on korkea ja ajoneuvoliikenteen määrä on suuri. Moottoriajoneuvoilla tehtyjen matkojen osuus on 62 % kaikista matkoista, kun kevyen liikenteen osuus on 36 % ja joukkoliikenteen ainoastaan 2 %. Yleiskaavan tavoitteena on ollut vähentää ajoneuvoliikenteen määrää ja vastaavasti lisätä kevyen ja joukkoliikenteen määrää.

Yleiskaavan liikenteelliset vaikutukset on arvioitu Vaasan ja Mustasaaren tie- ja katuverkkoselvityksen yhteydessä sekä tämän työn aikana sovittujen tie- ja katuverkon kehittämistavoitteiden mukaan.

Vaikutukset ajoneuvoliikenteeseen
Tie- ja katuverkon kehittämisen yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset ovat kahtiajakautuneet. Uusien väylien rakentaminen taajama-alueiden ulkopuolelle voi johtaa yhdyskuntarakenteen hajautumiseen ja tieliikenteen lisääntymiseen. Olemassa olevien väylien parantaminen ja uusien rakentaminen nykyisen yhdyskuntarakenteen sisällä luo taas mahdollisuuksia rakenteen eheyttämiseen ja siten liikennetarpeen vähentämiseen.

Tie- ja katuverkon jäsentely selkeytyy suunniteltujen tiehankkeiden myötä. Liikenneverkon ja maankäytön kehittämisen kytkentä toisiinsa on oleellisinta Yhdystien parantaminen yhteydessä. Se helpottaa mm. Gerbyn ja Västervikin alueiden maankäytön kehittämistä.

Liikenneverkon liikennöitävyyden kannalta vuoden 2030 kuormitukset ovat nykytilannetta suurempia. Tilannetta parantavat kuitenkin mm. Yhdystien rakentaminen kaksiajorataiseksi jolloin nykytilanteen kapasiteettiin nähden kuormittuvin kohta Onkilahdessa poistuu. Liikennemäärät suhteessa kapasiteettiin ovat suurimmat keskustassa, mutta lähes koko liikenneverkolla kuormitukset ovat alle 75% vuorokausitason laskennallisesta kapasiteetista.

Yleiskaavan toteuttaminen parantaa myös työpaikka-alueiden, koulujen, oppilaitosten ja palvelukeskittymien, kuten Palosaaren, Kivihaan ja ruutukaava-alueen saavutettavuutta. Toisaalta Vaskiluodon sataman yhteys päätieverkkoon Vaasan keskustan kautta aiheuttaa myös tulevaisuudessa ongelmia. Uusi yhteys Myrgrundintieltä moottoritielle parantaa kuitenkin tilannetta.

Haja-asutusalueiden tieverkko säilyy nykytasolla, mutta sen liikennöitävyys ei kuitenkaan ole esteenä maaseudun asumisen, perustuotannon ja muun elinkeinoelämän kehittämiselle.

4.4 Konsekvenser för trafiken

Bilismen i Vasa är betydande och mängden fordonstrafik stor. Andelen resor som görs med motorfordon utgör 62 % av alla resor, medan den lätta trafikens andel är 36 % och kollektivtrafikens endast 2 %. Generalplanens mål är att minska fordonstrafiken och i motsvarande grad öka den lätta trafiken och kollektivtrafiken.

En bedömning av generalplanens konsekvenser för trafiken har gjorts i samband med utredningen över väg- och gatunätet i Vasa och Korsholm och enligt de utvecklingsmål för gatunätet som har överenskommits medan detta arbete pågått.

Konsekvenser för fordonstrafiken
De samhällsstrukturella konsekvenserna av utvecklingen av väg- och gatunätet är av två slag. Byggande av nya leder utanför tätortsområden kan leda till en splittrad samhällsstruktur och ökad vägtrafik. Förbättringar av de befintliga lederna och byggande av nya leder inom den existerande samhällsstrukturen skapar å sin sida möjligheter att förenhetliga strukturen och leder på så sätt till ett minskat trafikbehov.

Struktureringen av väg- och gatunätet förtydligas genom de planerade vägprojekten. När det gäller kopplingen mellan utvecklingen av trafiknätet och markanvändningen är förbättringen av Förbindelsevägen det viktigaste projektet, eftersom bl.a. utvecklingen av markanvändningen på områdena i Gerby och Västervik på så sätt underlättas.

Med tanke på trafiknätets servicenivå är belastningen år 2030 större än för närvarande. Situationen förbättras dock av bl.a. anläggandet av en 2-filig körbana på Förbindelsevägen, varvid det ställe vid Metviken, som i nuläget belastas mest i förhållande till kapaciteten, avlägsnas. Trafikvolymerna i förhållande till kapaciteten är störst i centrum, men i nästan hela trafiknätet ligger belastningarna under 75 % av den kalkylerade kapaciteten per dygn.

Genomförandet av generalplanen förbättrar även tillgängligheten till arbetsplatsområdena, skolorna, läroanstalterna och servicecentren, såsom Brändö, Stenhaga och rutplaneområdet. Å andra sidan medför anslutningen från hamnen i Vasklot till huvudvägnätet via Vasa centrum även problem i framtiden. En förbindelse från Myrgrundsvägen till motorvägen förbättrar dock situationen.

Vägnätet i glesbygdsområdena bibehålls på nuvarande nivå, men trots detta utgör servicenivån inget hinder för utvecklingen av landsbygdsboendet, basproduktionen och övrigt näringsliv.

Vaikutukset kevyen liikenteeseen
Kevyen liikenteen lisäämiselle on jo tällä hetkellä runsaasti potentiaalia. Yli 70 % väestöstä asuu pyöräilyetäisyyden päässä keskustasta. Kevyen liikenteen väyläverkosto on kattava ja päivittäistavarapalvelut hyvin saavutettavissa jalan tai pyörällä. Yleiskaava mahdollistaa pyöräilyverkon yhtenäistämisen kautta pyöräilyn lisäämistä. Uusia kevyenliikenteen väyliä on tie- ja katuverkkosuunnitelmassa osoitettu lähinnä keskustaan, Sundomiin ja Västervikiin.

Tie- ja katuverkkosuunnitelmassa esitettyjen kevyen liikenteen väylien myötä verkko tulee yhtenäisemmäksi ja kattavammaksi ja asukkaiden mahdollisuudet tehdä päivittäisiä matkoja jalan tai pyörällä tulevat nykyistä paremmaksi. Pyöräilyn suosiota lisää erityisesti keskustan pyörätieverkon täydentäminen, mikä vaikuttaa myös pyöräilyn turvallisuuteen.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämisen vaikutukset ovat merkittävimmät taajama-alueilla, joissa nykyistä verkkoa täydennetään ja laajennetaan. Vaasan yleiskaavan sisältämät uudet asuinalueet, jotka sijoittuvat nykyisen kaupunkirakenteen reunaalueille, johtavat jossain määrin kasvaviin matkapituuksiin ja siten kevyen liikenteen edellytysten heikentymiseen. Neljännes uusien asuinalueiden asukkaista sijoittuu yli 5 km päähän keskustasta ja lähes puolet yli 2 km päähän nykyistä tai suunnitelluista lähi-/paikalliskeskuksista.

Konsekvenser för den lätta trafiken
Redan nu finns det en stor potential att öka den lätta trafiken. Över 70 % av befolkningen bor på cykelavstånd från centrum. Nätet av lättrafikleder är täckande och dagligvaruservicen väl tillgänglig både till fots och med cykel. Genom ett förenhetligande av cykelledsnätet möjliggör generalplanen ökat cyklande. Nya leder för lätt trafik anvisas i utredningen över väg- och gatunätet främst till centrum, Sundom och Västervik.

Tack vare de i utredningen över väg- och gatunätet föreslagna lederna för lätt trafik blir nätet enhetligare och mera täckande och invånarnas möjligheter att göra sina dagliga resor till fots eller med cykel förbättras ytterligare. Cyklandets popularitet ökar speciellt tack vare kompletteringar av cykelvägnätet i centrum, vilket också påverkar cyklisternas säkerhet.

Konsekvenserna av att utveckla förhållandena för gång och cykelåkning är störst i tätortsområden, där det befintliga nätet kompletteras och utvidgas. De nya bostadsområdena i den nuvarande stadsstrukturens randområden, som ingår i generalplanen, leder i viss utsträckning till längre resor och på så sätt till försämrade förutsättningar för den lätta trafiken. En fjärdedel av invånarna i de nya bostadsområdena bor över 5 km från centrum, och nästan hälften bor över 2 km från befintliga eller planerade när-/lokalcentra.

Kuva 49. Kaupunkisuunnittelu pyöräretkellä (Sundom).
Bild 49. Stadsplaneringen på cykelutfärd (Sundom).

Vaikutukset joukkoliikenteeseen
Joukkoliikennematkojen vähäisyys johtuu suurimmaksi osaksi korkeasta henkilöautoistumisasteesta sekä kaupungin asuntoalueiden suhteellisen lyhyistä etäisyyksistä keskustaan.

Vaasan yleiskaavassa on esitetty uusia asuinalueita kolmelle eri vyöhykkeelle. Niistä ensimmäisen vyöhykkeen asuinalueet sijaitsevat alle 3 km etäisyydellä keskustasta. Näitä ovat mm. raviradan alue, Mustikkamaa, Purola, Vaskiluoto, rautatiealue ja Klemettilä. Näillä alueilla on jo olemassa joukkoliikennepalvelut.

Seuraavalle alueelle eli 3 - 5 km:n etäisyydelle sijoittuu mm. Kivihaka, Böle, Myrgrund ja Gerbyn niemi. Näiden alueiden joukkoliikennepalvelut tukeutuvat myös nykyisiin joukkoliikenneverkkoihin. Kivihaan ja Bölen joukkoliikennepalvelut edellyttävät tosin aluksi ostoliikenneverkon laajentamista, mutta myöhemmin alueen asukasmäärät mahdollistavat varsinaisen linjaliikennöinnin. Alueen joukkoliikennepalvelujen kehittäminen edellyttääkin yhteistyötä Mustasaaren kunnan kanssa.

Yli 5 km etäisyydellä keskustasta sijaitsevat Gerby V, Norrskogen, Västervikin pohjoisalueet sekä itäiset asuin- ja teollisuusalueet. Nämä alueet ovat joukkoliikenteen järjestämisen suhteen epäedullisia, sillä niiden osalta joudutaan ostoliikenneverkostoa laajentamaan. Nykyinen joukkoliikennelinjasto voidaan osittain laajentaa em. alueille, mutta toimenpiteet lisäävät bussien matka-aikoja ja heikentävät siten palvelutasoa. Osa joukkoliikennepalveluista saadaan toteutettua erikoisvuoroilla kuten esim. koulumatkaliikenne, mutta muutoin palvelutaso tulee perustumaan palveluliikenteen kehittämiseen. Tällöin alueille liikennöidään kutsujoukkoliikenteen mukaisesti. Sama asia koskee osin myös Sundomia.

Yleiskaavassa on suunnitteilla asuinalueita myös Höstvedelle sekä pienteollisuutta lentokentän takaisille alueille. Näillä alueilla liikennöinti tulee perustumaan Vähänkyröntiehen, ja sen kautta kulkevaan kaupunkiseutuliikenteeseen. Palveluliikenteen mukainen kutsubussiliikenne täydentää joukkoliikennepalveluja. Risön ja lentokentän alueiden kehittäminen lisää kuitenkin tarpeita parantaa näiden alueiden joukkoliikennepalveluja.

Yleiskaavassa joukkoliikenteen tilannetta voitaisiin merkittävästi parantaa, jos yleiskaava olisi yhteinen kaupungin reuna-alueilla Mustasaaren kanssa. Keskustassa Matkakeskuksen toiminta parantaa osaltaan juuri tällaisten reuna-alueiden palvelutasoa, sillä Alskatintie, Singsbyntie, Vähäkyröntie, Myrgrundintie ja Latokartanontie muodostavat selviä kasvusuuntia niin asumisen kuin työpaikkojenkin suhteen.

Konsekvenser för kollektivtrafiken
Den största orsaken till att kollektivtrafikresorna är så få är att en så stor andel av befolkningen åker personbil, och även det att stadens bostadsområden ligger relativt nära centrum.

De nya bostadsområdena i generalplanen för Vasa ligger i tre olika zoner. Bostadsområdena i den första zonen finns på mindre än 3 kilometers avstånd från centrum. De är bl.a. travbaneområdet, Blåbärslandet, Bobäck, Vasklot, området vid järnvägen och Klemetsö. I dessa områden finns det redan kollektivtrafikservice.

I följande zon, dvs. på 3 - 5 kilometers avstånd, finns bl.a. Stenhaga, Böle, Myrgrund och Gerby udde. Kollektivtrafikservicen för dessa områden stöder sig på de nuvarande kollektivtrafiknäten. Kollektivtrafikservicen för Stenhaga och Böle förutsätter dock till att börja med en utvidgning av köptrafiknätet, men senare kommer invånarmängderna i området att möjliggöra egentlig linjetrafikering. Utvecklandet av kollektivtrafikservicen i området förutsätter också samarbete med Korsholms kommun.

På över 5 kilometers avstånd från centrum ligger Gerby V, Norrskogen, de norra områdena av Västervik samt de östra bostads- och industriområdena. Dessa områden är ofördelaktiga med tanke på organiseringen av kollektivtrafiken, eftersom köptrafiknätet måste utvidgas när det gäller dem. De nuvarande kollektivtrafiklinjerna kan delvis utvidgas till ovan nämnda områden, men åtgärderna ökar bussarnas restider, och försvagar därmed servicenivån. En del av kollektivtrafikservicen kan förverkligas med specialturer, exempelvis skolskjutsar, men i övrigt kommer servicenivån att vara baserad på utvecklandet av servicetrafiken, varvid trafikeringen till områdena sker i enlighet med anropskollektivtrafiken. Samma sak gäller delvis även Sundom.

Enligt generalplanen planeras bostadsområden även i Höstves och småindustri på områden bakom flygfältet. Trafikeringen på dessa områden kommer att utgå från Lillkyrovägen, som löper genom områdena, och från stadsregiontrafiken i riktning med den. Anropsbusstrafik, dvs. servicetrafiken kompletterar kollektivtrafikservicen. Utvecklandet av områdena Risön och flygfältet ökar dock behoven av förbättrad kollektivtrafikservice på dessa områden.

Kollektivtrafiksituationen kunde förbättras betydligt, om generalplanen skulle vara gemensam med Korsholms kommun i fråga om stadens randområden. I centrum kommer Resecentrum att förbättra servicenivån för dessa randområden i och med att Alskatvägen, Singsbyvägen, Lillkyrovägen, Myrgrundsvägen och Ladugårdsvägen utgör klara tillväxtriktningar i fråga om såväl boende som arbetsplatser.

Joukkoliikenteeseen kuuluva raideliikenne on mahdollista yleiskaavan perusteella lähinnä Runsorissa lentologistiikkakeskuksen rahtikuljetuksiin. Henkilöliikenne on myös mahdollista, joskin epätodennäköistä Vaasan satamasta lento-asemalle. Raideliikenneperusteinen joukkoliikenne edellyttäisi nykyistä suurempia asukastiheyksiä ja siten tehokkaampaa rakentamista radan läheisyydessä.

Spårtrafik som hör till kollektivtrafiken är möjlig utgående från generalplanen närmast i Runsor för flyglogistikcentralens frakttransporter. Persontrafik är också möjlig, om även osannolik från Vasa hamn till flygplatsen. Den spårtrafikbaserade kollektivtrafiken skulle förutsätta större invånartäthet än nu och därmed effektivare byggande i järnvägens riktning.

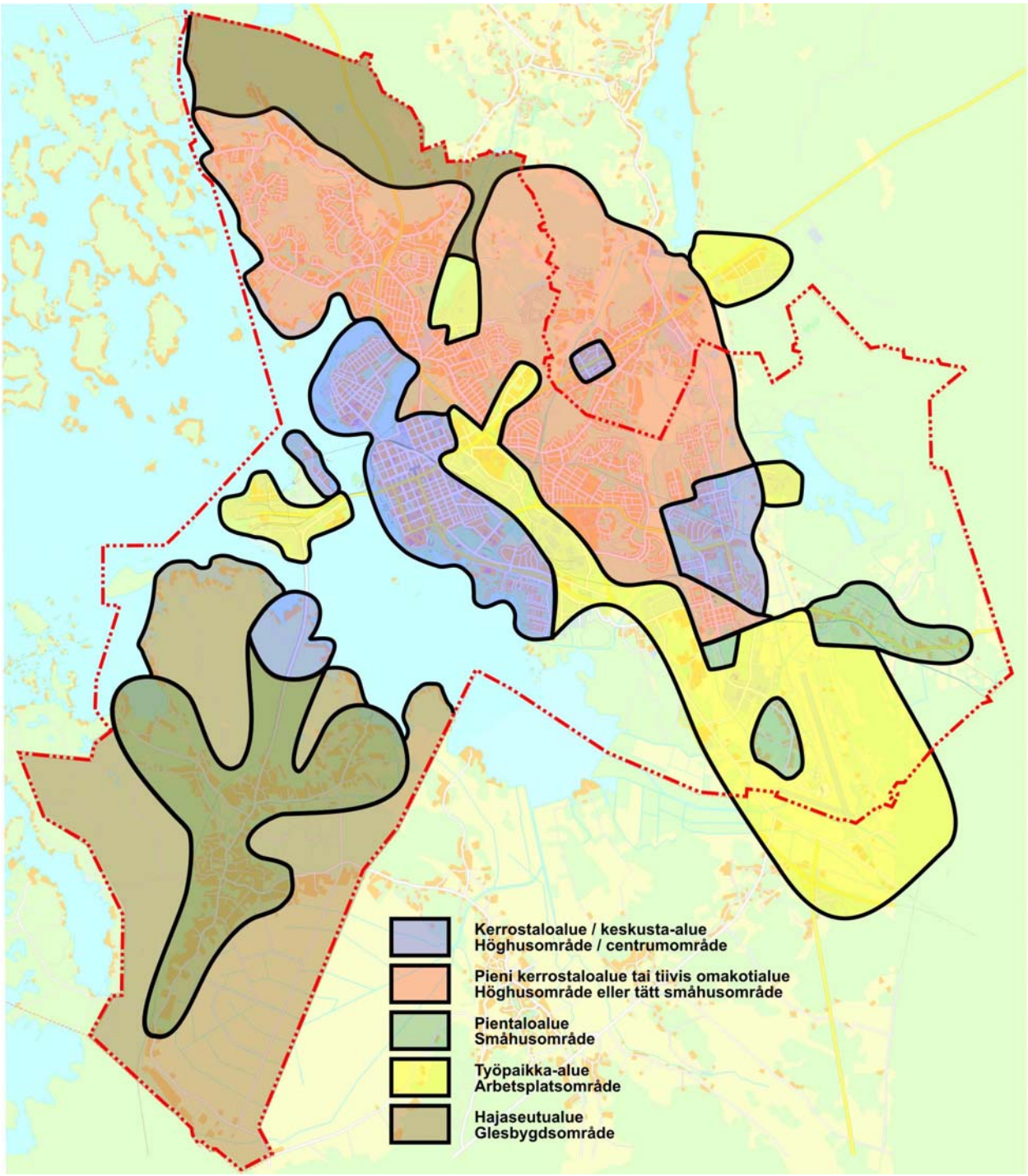

Kuva 50. Joukkoliikenteen palveluluokitus 2030.
Bild 50. Kollektivtrafikens serviceklassificering 2030.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen
Kevyen liikenteen verkon kehittäminen parantaa turvallisuutta. Suunniteltujen tie- ja katuhankkeiden toteutuminen vähentää onnettomuuksia. Liikenneturvallisuustavoitteita ei kuitenkaan saavuteta pelkillä liikenneympäristöön kohdistuvilla toimilla, vaan tarvitaan myös liikennekäyttäytymiseen vaikuttavaa kasvatus- ja valistustyötä.

Vaikutukset ympäristöön
Autoistumisen kasvu yhdessä uusien tieyhteyksien parantamisen kanssa lisää autoliikenteen pakokaasu- ja melupäästöjä sekä energiakulutusta. Liikenteen ympäristöhaitat määrittyvät suurelta osin ajoneuvoliikenteen suoritteiden perusteella.

Vuonna 2030 ajoneuvoliikenteen suoritteet ovat noin kolmanneksen suuremmat kuin nykytilanteessa. Liikenteen päästöt eivät kuitenkaan kasva samassa suhteessa teknisen kehityksen ansiosta. Asukasmäärään suhteutettuna suoritteet ovat vuonna 2030 samaa suuruusluokkaa kuin nykyään.

Ympäristövaikutukset kohdistuvat etupäässä pääväylien välittömässä läheisyydessä asuviin, mutta välillisesti myös terveys- ja päästökustannusten myötä kaikkiin suomalaisiin. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisellä on maailmanlaajuisia vaikutuksia. Yleiskaavan tavoitetilanteessa vuonna 2030 asukasta kohden laskettujen päästöjen on arvioitu olevan nykytasolla. Tämä ei täytä ilmastotavoitteiden velvoitteita (25-30% vähennys). Tavoitteiden mukaan eteneminen edellyttää aktiivista vaikuttamista ihmisten liikkumistarpeisiin ja -tapoihin.

Yleiskaavan uudet tieyhteydet eivät merkittävästi uhkaa arvokkaiden luontokohteiden tai maisemaalueiden säilymistä, eivätkä aiheuta merkittäviä pilaantumisriskejä pohjavesiin. Uudet tieyhteydet vaikuttavat jonkin verran ulkoilureitteihin ja viheryhteyksiin.

Konsekvenser för trafiksäkerheten
Utvecklingen av lättrafiknätet förbättrar säkerheten och förverkligande av de planerade väg- och gatuprojekten minskar antalet olyckor. Trafiksäkerhetsmålen uppnås emellertid inte enbart genom åtgärder som riktas mot trafikmiljön, utan det behövs även fostrings- och upplysningsarbete för att påverka trafikbeteendet.

Konsekvenser för miljön
Ökad bilism tillsammans med förbättrade nya vägförbindelser ökar avgas- och bullerutsläppen från biltrafiken samt energiförbrukningen. Miljöolägenheterna från trafiken bestäms till stor del utifrån fordonens trafikprestationer.

År 2030 är fordonens trafikprestationer ungefär en tredjedel större än i dag. Trafikutsläppen ökar emellertid inte i samma proportion tack vare den tekniska utvecklingen. Prestationerna i förhållande till invånarantalet är år 2030 av samma storleksklass som idag.

Miljökonsekvenserna drabbar i första hand dem som bor med direkt närhet till huvudlederna, men indirekt även alla finländare genom hälso- och utsläppskostnaderna. En minskning av växthusgasutsläppen från trafiken har globala verkningar. Den eftersträvade situationen i generalplanen år 2030 är att de beräknade utsläppen per invånare uppskattningsvis ligger på nuvarande nivå. Det här uppfyller inte förpliktelserna enligt klimatmålen (minskning med 25-30%). En utveckling mot målen förutsätter aktiva åtgärder för att påverka människors mobilitetsbehov och -vanor.

De nya vägförbindelserna i generalplanen utgör inte något avsevärt hot mot bevarandet av värdefulla naturobjekt eller landskapsområden och medför heller inte betydande risker för förorening av grundvattnet. De nya vägförbindelserna påverkar i viss mån friluftslederna och grönförbindelserna.

4.5 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Asuntoalueiden rakentamiskustannukset
Taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on selvitetty uusien asuinalueiden rakentamiskustannukset. Rakentamiskustannukset sisältävät maanhankintakustannukset, julkisten palvelujen rakentamiskustannukset sekä kunnallistekniikan, kuten katujen ym. kustannukset.

Erot alueiden rakentamiskustannuksissa ovat suuret. Edullisimpia ovat keskustan kerrostaloalueet ja kalliimpia kaukana keskustasta sijaitsevat pientaloalueet. Myös liikennekustannukset riippuvat pääosin uusien alueiden etäisyydestä keskustaan, palveluihin ja työpaikoille.

Yleiskaavassa osoitettujen uusien 35 000 asukkaan asuinalueiden kaupungin kokonaiskustannukset ovat yhteensä arvioilta 110 milj. •. Toisaalta kaupungille tulee tonttien myyntituloa noin 160 milj. •.

4.5 Samhällsekonomiska konsekvenser

Bostadsområdenas byggnadskostnader
Vid bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna har byggkostnaderna för de nya bostadsområdena utretts. Byggkostnaderna innehåller markförvärvskostnader, byggkostnader för den offentliga servicen och kostnader för kommunalteknik, gator o.dyl.

Skillnaderna i byggkostnaderna för områdena är stora. Förmånligast är höghusområdena i centrum och dyrast de småhusområden som är belägna långt från centrum. Även trafikkostnaderna beror i huvudsak på de nya områdenas avstånd från centrum, service och arbetsplatser.

Stadens sammanlagda kostnader för de nya bostadsområden för 35 000 invånare som anvisas i generalplanen uppgår till uppskattningsvis 110 miljoner •. Stadens försäljningsinkomster för tomterna uppgår däremot till ca 160 miljoner •.

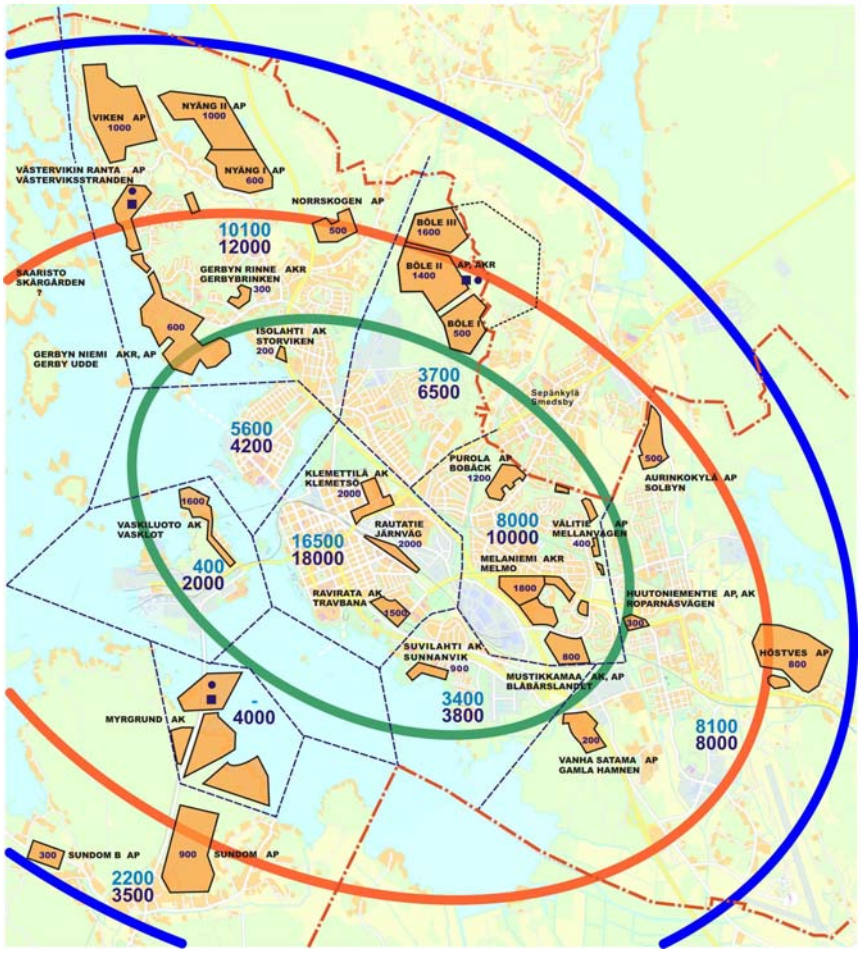

Vaasan yleiskaavan uudet asuntoalueet.
De nya bostadsområdena enligt generalplanen för Vasa.

Kuva 51. Asuinalueiden edullisuus.
Bild 51. Bostadsområdenas fördelaktighet.

YLEISKAAVAN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET (milj. €)											
GENERALPLANENS EKONOMISKA KONSEKVENSER (milj. €)											
Alue	Tiedot		Menot					Tulot	Vaikutukset		
Område	Uppgifter		Utgifter					Inkomster	Konsekvenser		
	Kerros-ala m²	Asukkaita	Maanhankinnat	Kunnallisteknikka	Kunnall. palvelut	Hinta / kerros-m²	Kulut / asukas	Myyntitulot	Nettovaikutukset	Netto / kerrosala	Netto / asukas
	Vånings-yta ,m²	Invånare	Markanskaffning	Kommunalteknik	Kommunal service	Pris / våningsyta	Utgifter / invånare	Försäljn.-inkomster	Nettokonsekvenser	Netto / våningsyta	Netto / invånare
Klemettilä	100 000	2 000		1,60		16	800	20,00	18,40	184,0	9200
KlemEtsö											
Rautatiealue	100 000	2 000		3,20		32	1600	20,00	18,40	184,0	8400
Järnvägsområdet											
Ravirata	75 000	1 500	0,00	2,40		32	1600	15,00	12,60	168,0	8400
Travbanan											
Suvilahti	30 000	800	0,00	1,50		50	1875	7,50	6,00	200,0	7500
Sunnanvik											
Vaskiluoto	80 000	1 600	0,00	1,60		20	1000	12,00	10,40	130,0	6500
Vaskilot											
Myrgrund	200 000	4 000	0,75	5,10	3,00	44	2213	30,00	21,15	105,8	5288
Huutoniementie	15 000	300	0,00	0,32		21	1067	1,50	1,18	78,7	3933
Roparnåsvägen											
Maleniemi	90 000	1 800	0,32	1,75		23	1150	9,00	6,93	77,0	3850
Malmo											
Gerbyn rinne	15 000	300	0,00	0,55		37	1833	1,50	0,95	63,3	3167
Gerbybrinken											
Isolahti	10 000	200	0,00	0,40		40	2000	1,00	0,60	60,0	3000
Storviken											
Mustikkamaa	40 000	800	0,63	3,35		100	4975	5,00	1,02	25,5	1275
Blåbärslandet											
Gerbyn niemi	30 000	600	0,46	4,00		149	7433	5,00	0,54	18,0	900
Gerby brinken											
Väliltä	20 000	400	0.20	1,70		95	4750	1,70	-0,20	-10,0	-500
Mellanvägen											
Aurinkokylä	25 000	500	0,00	2,10		84	4200	2,10	0,00	0,0	-500
Solbyn											
Vesilaitos	30 000	600	0,30	2,55		95	4750	2,50	-0,35	-11,7	-583
Vattenverket											
Purola	60 000	1 200	0,60	6,35		116	5792	6,00	-0,95	-15,8	-792
Boback											
Gerby V	10 000	200	0,00	1,20		120	6000	1,00	-0,20	-20,0	-1000
Sundom A	45 000	900	0,77	4,70		122	6078	4,50	-0,97	-21,6	-1078
Böle III	80 000	1 600	0,24	8,52	1,30	126	6288	8,00	-2,06	-25,8	-1288
Sundom B	15 000	300	0,23	1,85		139	6933	1,50	-0,58	-38,7	-1333
Nyäng I	30 000	600	0,80	3,00		127	6333	3,00	-0,80	-26,7	-1333
Höstves	40 000	800	0,24	5,60		146	7300	4,00	-1,84	-46,0	-2300
Vanha Satama	10 000	200	0,00	1,50		150	7500	1,00	-0,50	-50,0	-2500
Gamla hamn											
Böle I	25 000	500	0,00	3,40	0,40	152	7600	2,50	-1,30	-52,0	-2600
Böle II	70 000	1 400	1,21	8,35	1,30	155	7757	7,00	-3,86	-55,1	-2757
Norrskogen	25 000	500	0,53	3,40		157	7860	2,50	-1,43	-57,2	-2860
Viken	50 000	1 000	0,67	6,00	1,50	167	8370	5,00	-3,37	-67,4	-3370
Nyäng II	50 000	1 000	1,60	7,00	1,50	202	10100	5,00	-5,10	-102,0	-5100
Yhteensä	1 370 000	27 800	9,55	92,99	9,00			184,80	74,86		
Totalt											
Keskiarvo						97	4827			25	1128
Medeltal											
Nykyiset asemakaavat	380 000	7600									
Pienet kaavamuutokset											
Poikkeamiset											
Befintliga detaljplaner											
Små planändringar											
Undantagslov											
Yhteensä	1 750 00	35 000	9,55	92,99	9,00			184,80	74,86		
Totalt											

Kuva 52. Yleiskaavan kustannukset.
Bild 52. Generalplanens kostnader.

Liikenteelliset kustannukset
Liikennetaloudellisista vaikutuksista on käsitelty ajoneuvoliikenteen ajokustannuksia, jotka on laskettu liikenne-ennustemallin avulla. Ajoneuvo- ja aikasuoritteet on yksikköarvolla muutettu yhteiskuntataloudellisiksi. Suoritteiden kasvaessa myös ajokustannusten määrä kasvaa. Yksittäisistä kustannuseristä päästökustannusten määrä alenee teknisen kehityksen myötä. Kun ajokustannuksia kokonaisuudessaan suhteutetaan alueen asukasmääriin, ovat kustannukset asukasta kohti vuonna 2030 pienemmät kuin tänä päivänä.

Kostnader för trafiken
När det gäller de trafikekonomiska konsekvenserna har fordonstrafikens körkostnader, som beräknats med hjälp av trafikprognosmallen, behandlats. Fordons- och tidsprestationerna har med ett enhetsvärde omvandlats så att de är samhällsekonomiska. Vid ökade prestationer ökar även körkostnaderna. Av de enskilda kostnaderna minskar utsläppskostnaderna tack vare den tekniska utvecklingen. När körkostnaderna i sin helhet sätts i förhållande till områdets invånarantal blir kostnaderna per invånare år 2030 mindre än de är idag.

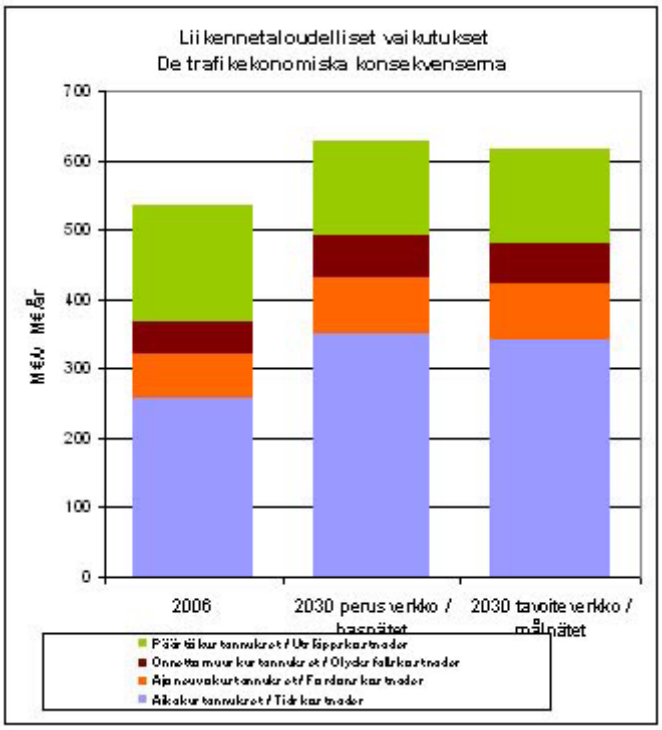

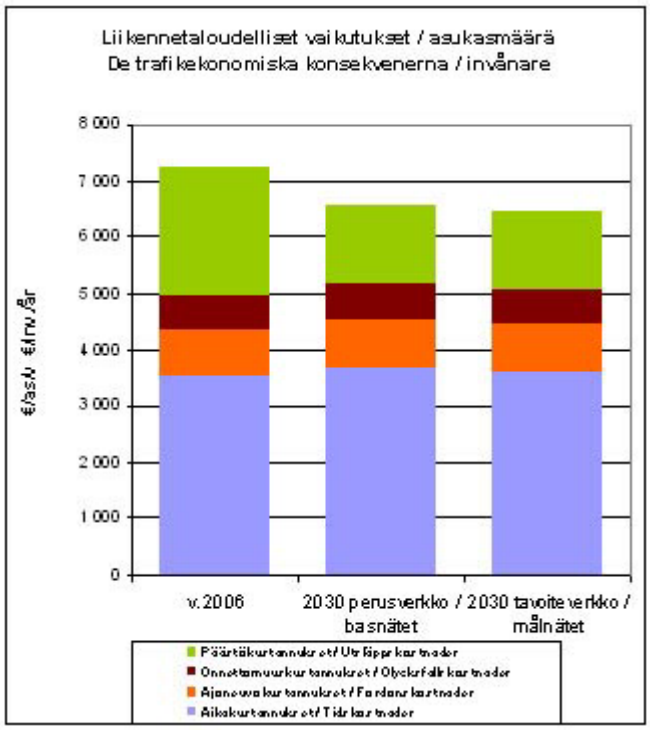

Kuva 53. Liikennetaloudelliset vaikutukset kokonaisuudessaan ja suhteessa asukasmääriin.
Bild 53. De trafikekonomiska konsekvenserna i sin helhet och i förhållande till invånarantalet.

4.6 Oikeusvaikutukset

Ohjausvaikutus muuhun suunnitteluun
Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 § 1 mom.). Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevat aikaisemmin hyväksytyt osayleiskaavat, lukuun ottamatta Öjbergetin osayleiskaavaa. Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 42 § 3 mom.). Yleiskaavan keskeiset periaatteet tulee ottaa huomioon asemakaavaa laadittaessa.

4.6 Rättsverkningar

Styreffekten för annan planering
Generalplanen skall tjäna till ledning när detaljplanen utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen (42 § 1 mom. i MBL). Generalplanen ersätter tidigare godkända delgeneralplaner för samma område, bortsett från delgeneralplanen för Öjberget. På ett detaljplaneområde gäller generalplanen inte, utom i fråga om verkan enligt 1 mom. när detaljplanen ändras (42 § 3 mom. i MBL). De centrala principerna i generalplanen ska beaktas när detaljplanen utarbetas.

Viranomaisvaikutus
Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42 § 2 mom.). Velvoite koskee kaikkia kunnan ja valtion viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä.

Rakentamisrajoitukset
Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai valtio lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (MRL 43 § 1 mom.).

Lunastus
Ympäristöministeriö voi myöntää kunnalle luvan lunastaa alue, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehykseen. (MRL 99 § 3 mom.).

Suhde muuhun lainsäädäntöön
Edellä on esitetty maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisia yleiskaavan oikeusvaikutuksia. Myös muissa laeissa on säännöksiä, jotka edellyttävät yleiskaavan huomioon ottamista niiden lakien mukaisissa menettelyissä. Näistä keskeisimpiä ovat tielait, maa-aineslaki, vesilaki, metsälaki, jätelaki, rakennussuojelulaki ja ympäristönsuojelulaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä.

Valitukset
Valitettaessa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella hyväksytystä asemakaavasta tarvitaan valituslupa silloin, kun valitus on jätetty tutkimatta tai valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä siltä osalta johon valitus kohdistuu, ei ole valituksen johdosta muutettu (MRL 188 § 5 momentti).

Valitettaessa hallinto-oikeuden ratkaisusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen suunnittelutarveratkaisusta tai poikkeamispäätöksestä edellytetään valituslupaa, jos hallinto-oikeus on jättänyt valituksen tutkimatta tai jos hallinto-oikeus ei ole muuttanut valituksen kohteena ollut viranomaisen päätöstä (MRL 190 § 2 momentti).

Myndighetspåverkan
När myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar att vidta sådana åtgärder, skall de se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av generalplanen (42 § 2 mom. i MBL). Skyldigheten gäller alla kommunala och statliga myndigheter som har uppgifter som går ut på att planera eller verkställa områdesanvändningen.

Bygginskränkningar
Tillstånd att uppföra en byggnad får inte beviljas så att genomförandet av generalplanen försvåras. Tillstånd skall dock beviljas, om förvägrande av tillstånd på grund av generalplanen skulle orsaka sökanden betydande olägenhet och kommunen eller staten inte löser in området eller betalar skälig ersättning för olägenheten (43 § 1 mom. i MBL).

Inlösning
Miljöministeriet kan bevilja kommunen tillstånd att lösa in ett område som i generalplanen har anvisats som trafikled, för bostadsbyggande eller för samhällsbyggande som ansluter sig till bostadsbyggande och som behövs för kommunens planenliga samhällsutveckling (99 § 3 mom. i MBL).

Förhållande till övrig lagstiftning
Ovan har framförts rättsverkningar av generalplanen med stöd av markanvändnings- och bygglagen (MBL). Även andra lagar innehåller bestämmelser i vilka förutsätts att generalplanen ska beaktas i förfaranden i enlighet med dessa lagar. De mest centrala av dessa lagar är väglagarna, marktäktslagen, vattenlagen, skogslagen, avfallslagen, byggnadsskyddslagen och miljöskyddslagen. Närmare bestämmelser om beaktandet av naturvårdslagen och lagen om fornminnen ingår i 197 § i markanvändnings- och bygglagen.

Besvär
Vid anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över förvaltningsdomstols beslut som gäller en godkänd detaljplan inom området för en generalplan med rättsverkningar behövs besvärstillstånd när besvären har lämnats utan prövning eller det överklagade myndighetsbeslutet inte har blivit ändrat till den del som besvären gäller (MarkByggL 188 § 5 momentet).

Vid anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över förvaltningsdomstols beslut som gäller avgörande om planeringsbehov eller undantagsbeslut förutsätts besvärstillstånd om förvaltningsdomstolen har lämnat besvären utan prövning eller om förvaltningsdomstolen inte har ändrat det myndighetsbeslut som besvären gäller (MarkByggL 190 § 2 momentet).

5. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Yleiskaava on kaupunginvaltuuston näkemys siitä, millaiseksi kaupunkia kehitetään. Aluevaraukset pohjautuvat nyt nähtävillä olevaan todennäköiseen ja toivottavaan kehitykseen vuoteen 2030 mennessä. Suurin epävarmuustekijä aluevarausten toteutumiselle aiheutuu kaupungin talouden, työpaikkojen ja väestön kehityksestä. Riittävät, pitkän aikavälin aluevaraukset antavat mahdollisuuden varautua erilaisiin kehityssuuntiin ja ennalta arvaamattomiin aluetarpeisiin. Toteuttamisen ohjaaminen siten, että yleiskaavan tavoitteet toteutuvat, on vaativa tehtävä.

Maapoliittinen ohjelma on tekeillä. Siinä tullaan määrittelemään maanhankinnan, sopimusmenettelyn ja maan luovuttamisen periaatteet.

Kaupungin asuntopoliittisessa 2007-2010 ohjelmassa on määritelty kaupungin asuntorakentamisen määrä ja asuntotyypit alueittain ja vuosittain. Vuosittain on varauduttu noin 500 asunnon tuottamiseen. Niistä puolet on omakoti- ja rivitaloissa ja puolet

5. GENERALPLANENS FÖRVERKLIGANDE

Generalplanen är stadsfullmäktiges syn på hur staden skall utvecklas. Områdesreserveringarna baserar sig på den utveckling som kan ses i dag och som är trolig och önskvärd fram till år 2030. Den största osäkerhetsfaktorn när det gäller förverkligandet av områdesreserveringarna är stadens utveckling i fråga om ekonomi, arbetsplatser och befolkning. Tillräckliga och långsiktiga områdesreserveringar möjliggör olika utvecklingsriktningar och oförutsedda områdesbehov. Att styra förverkligandet så att målen i generalplanen förverkligas är en krävande uppgift.

Ett markpolitiskt program är under arbete. I det bestäms principer för jordförvärv, avtalsförfarande och marköverlåtelse.

I stadens bostadspolitiska program 2007-2010 har man fastställt mängden bostadsbyggande och bostadstyperna områdes- och årsvis. Det finns beredskap för att årligen bygga cirka 500 bostäder. Av dessa är hälften egnahems- och radhus och hälften

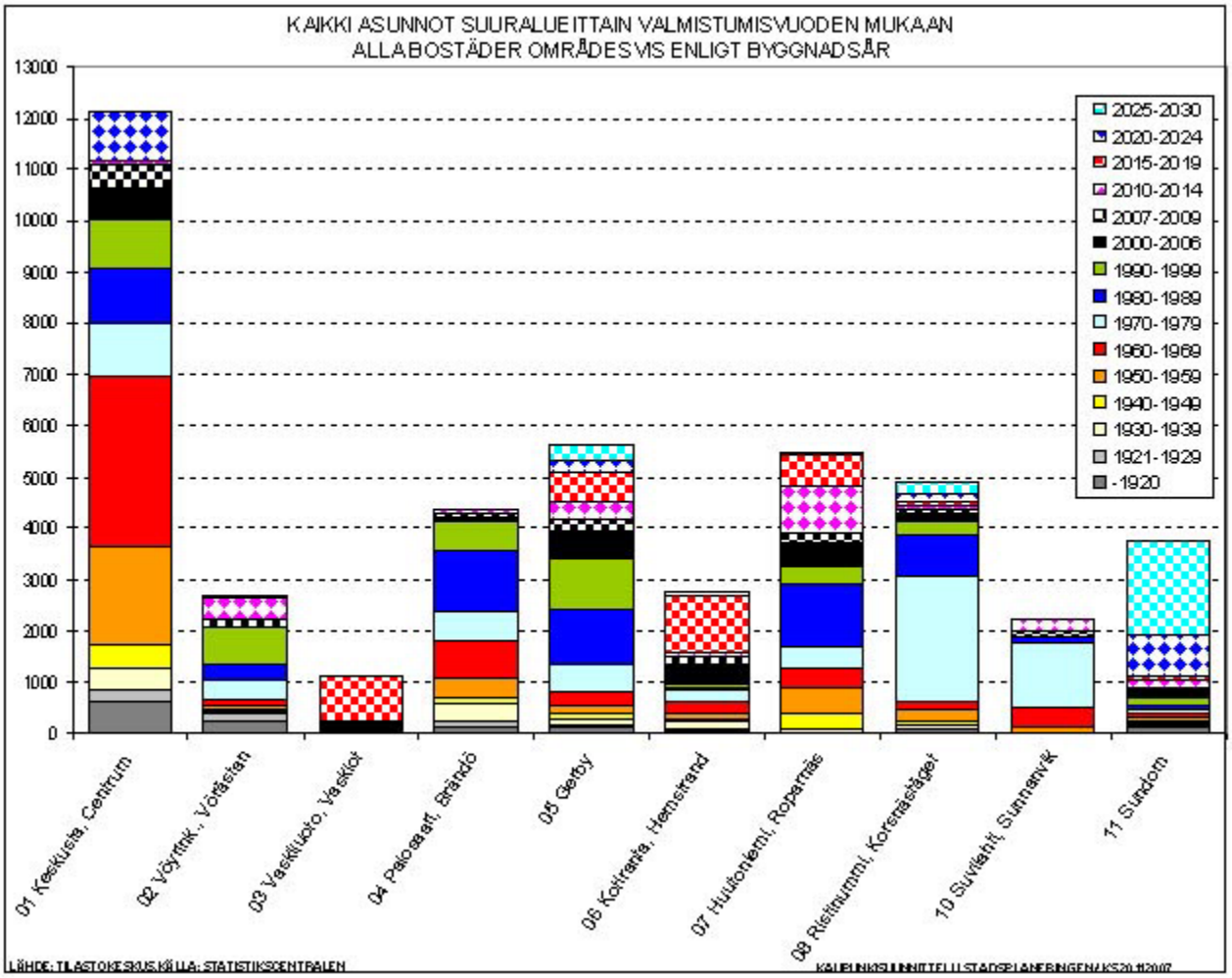

kerrostaloissa. Asuntopoliittista ohjelmaa tullaan päivittämään ja siinä määritellään jatkossakin asuntorakentamisen määrä, laatu ja sijainti.

Yleiskaavan uudet asuntoalueet on jaettu siten, että viimeisenä toteutuvat kaupunkirakenteellisesti ja taloudellisesti huonoimmat alueet. Toisaalta vuoden 2030 jälkeen on mahdollista osoittaa vielä uusia asuinalueita lähinnä Sundomiin ja Höstvedelle. Vaasanseudun kuntarakenteessa mahdollisesti tapahtuvat muutokset edellyttävät yleiskaavan tarkistamista ja uusien asuntoalueiden osoittamista laajemmalle alueelle, jotta Vaasanseudun palvelurakenne voidaan turvata.

Vaasan elinkeinopoliittisessa ohjelmassa määritellään ne konkreettiset hankkeet ja toimenpiteet, joilla edelleen parannetaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Viheraluejärjestelmää tarkennetaan laatimalla tarkempia suunnitelmia retkeily- ja ulkoilupuistoista sekä kaupunginosa- ja rantapuistoista.

Laadittavat ympäristöpoliittinen ohjelma, kulttuuripoliittinen ohjelma, arkkitehtuuripoliittinen ohjelma ja viheralueohjelma tarkentavat osaltaan yleiskaavaa.

Yleiskaavan sisältö tarkentuu laadittavissa asemakaavoissa, tie- ja katusuunnitelmissa ja muissa tarkemmissa suunnitelmissa.

våningshus. Det bostadspolitiska programmet kommer att uppdateras och i det bestäms även i fortsättningen bostadsbyggandets volym, kvalitet och placering.

Generalplanens nya bostadsområden har delats upp så att områden, som med tanke på stadsstrukturen och ekonomiskt är minst lämpliga, bebyggs sist. Och andra sidan är det möjligt att efter år 2030 reservera nya bostadsområden främst i Sundom och Höstves. Eventuella ändringar som sker i Vasaregionens kommunstruktur förutsätter en justering av generalplanen och anvisande av nya bostadsområden inom ett större område, så att servicestrukturen i Vasaregionen kan säkerställas.

I Vasas näringspolitiska program fastställs de konkreta projekt och åtgärder med vilka näringslivets verksamhetsbetingelser fortsättningsvis förbättras.

Grönområdesstrukturen preciseras genom att mer detaljerade planer för frilufts- och rekreationsområden samt för stadsdels- och strandparkerna uppgörs.

Det miljöpolitiska program, kulturpolitiska program, arkitekturpolitiska program, och det grönområdesprogram som bör uppgöras, preciserar alla för sin del generalplanen.

Generalplanens innehåll preciseras i detaljplaner, väg- och gatuplaner och andra mer detaljerade planer.

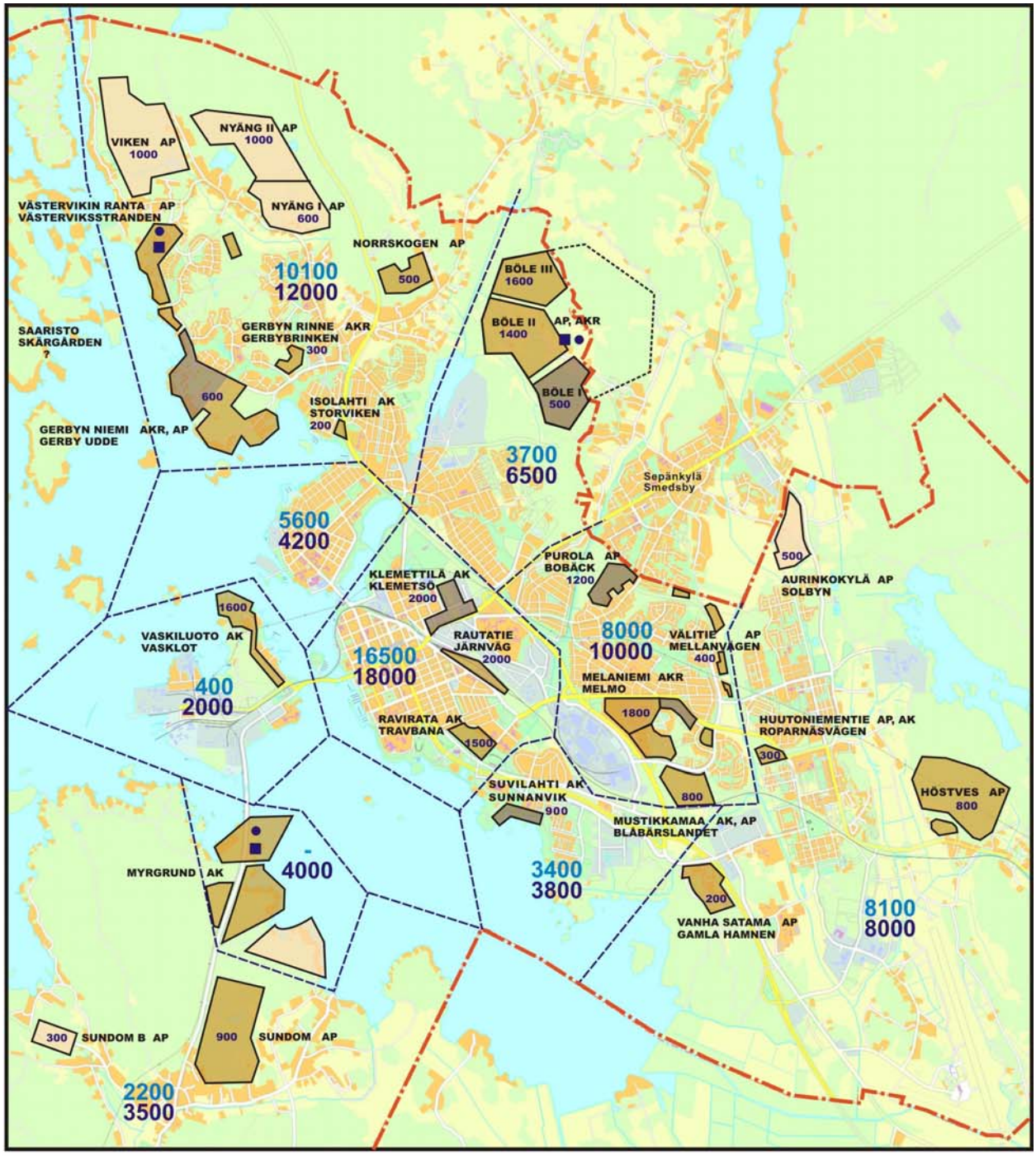

UUDET ASUNTOALUEET
NYA BOSTADSOMRÅDEN

VAASAN KAUPUNKISUUNNITTELU
VASA STADSPLANERING

ASUKKAITA INVÅNARE	2008 2030	58000 72000
UUDET PALVELUT NY SERVICE	●	ALAKOULU ÅK 1-6
	■	ELINTARVIKE LIVSMEDEL
ASEMAKAAVA DETALJPLAN		→ 2010
		→ 2020
		→ 2030

Kuva 54. Uudet asuntoalueet ja toteutumisjärjestys.
Bild 54. Nya bostadsområden samt den ordning de förverkligas i.

6. TILASTOLOMAKE

6. STATISTIKBLANKETT

Tunnus / Beteckning	P-ALA / AREAL (ha)	P-ALA / AREAL %	P-ALA / AREAL %
AK	467,84	13.71	2.96
AP	2788,13	81.72	17.62
AM	155,69	4.56	0.98
A Yhteensä / Sammanlagt	**3411,66**	**100.00**	**21.57**
C	99,80	20.69	0.63
KM	74,97	15.54	0.47
P	206,04	42.71	1.30
P1	101,59	21.06	0.64
K Yhteensä / Sammanlagt	**482,40**	**100.00**	**3.05**
PY	270,51	100.00	1.71
Y Yhteensä / Sammanlagt	**270,51**	**100.00**	**1.71**
TP	128,95	21.87	0.82
T	347,54	58.94	2.20
TY	93,95	15.93	0.59
T/kem	19,26	3.27	0.12
T Yhteensä / Sammanlagt	**589,70**	**100.00**	**3.73**
VP	113,11	6.14	0.72
V	1548,37	84.08	9.79
VU	56,25	3.05	0.36
VU/G	123,73	6.72	0.78
V Yhteensä / Sammanlagt	**1841,46**	**100.00**	**11.64**
RA	9,91	41.20	0.06
RL	7,82	32.53	0.05
RP	6,32	26.28	0.04
R Yhteensä / Sammanlagt	**24,05**	**100.00**	**0.15**
LT	232,46	34.40	1.47
LH	8,59	1.27	0.05
LR	42,47	6.28	0.27
LL	235,41	34.84	1.49
LS	50,36	7.45	0.32
LV	100,01	14.80	0.63
LP	5,16	0.76	0.03
LP/ma	1,27	0.19	0.01
L Yhteensä / Sammanlagt	**675,73**	**100.00**	**4.27**
ET	71,02	21.31	0.45
E/mo	7,22	2.17	0.05
EN	22,41	6.73	0.14
EO	43,27	12.99	0.27
EL	16,61	4.98	0.10
ER	80,18	24.06	0.51
EH	37,90	11.38	0.24
EV	54,60	16.39	0.35
E Yhteensä / Sammanlagt	**333,21**	**100.00**	**2.11**
SL	1010,62	99.51	6.39
SM	4,97	0.49	0.03
S Yhteensä / Sammanlagt	**1015,59**	**100.00**	**6.42**
M	2210,27	43.54	13.97
MT	1705,36	33.59	10.78
MP	4,61	0.09	0.03
MU	1156,22	22.78	7.31
M Yhteensä / Sammanlagt	**5076,46**	**100.00**	**32.09**
W	2099,26	100.00	13.27
W Yhteensä / Sammanlagt	**2099,26**	**100.00**	**13.27**
Kadut, tiet / Gator, vägar	**435,24**		
Kaava-alue yhteensä / Planområdet totalt	**15255,27**	**100.00**	**100.00**

7. OHEISAINEISTO

- Pohjanmaan maakuntakaavaehdotus, Pohjanmaan liitto, 2008
- Yleiskaavan I osaraportti 1976
- Yleiskaavan II osaraportti 1976
- Osayleiskaavat 1965-2003
- Vaasanseudun aluerakennesuunnitelma 2030 (VASU) 2001
- Vaasanseudun liikennejärjestelmän kehittäminen (VASELI) 2001
- Vaasan ja Mustasaaren tie- ja katuverkkoselvitys 2007
- Kaupallisten ja logististen palvelujen sijoittuminen Vaasanseudulla, Pohjanmaan liitto, 2003
- Vaasan alueen kaupan palveluverkkoselvitys 2007 + täydennys 2010
- Ympäristön tila Länsi-Suomessa, Länsi-Suomen ympäristökeskus, 2007
- Vaasan kaupungin strategia ja visio 2007
- Vaasan kaupunki, elinkeinopoliittinen ohjelma 2020
- Rakennusperinneselvitys 1985 ja 2000
- Vaasan laatukäytävä 2007
- Viheralueiden hoitosuunnitelma 1990
- Hietalahden-Purolan laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2007
- Onkilahden-Pukinjärven laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2007
- Vanhan Vaasan laaksojen maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2008
- Vanhan Vaasan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen inventointi 2008
- Vaasan yleiskaavaluonnoksen (20.6.2006) luontovaikutusten arviointi, 2007
- Matalaselän laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2009
- Vaasan yleiskaavan Natura-arviointi 2009 + täydennys 2010
- Liisanlehdon, Kuninkaankartanon ja Risön alueen tie- ja katujärjestelyt 2009
- Luonto- ja kulttuuriympäristöselvitykset

Tekeillä:
- Vaasan luontoatlas
- Vaasan kaupungin metsäsuunnitelma 2010-2019
- Pitkänojan laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma
- Ådranin laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma
- Kulttuuriympäristöselvitys
- Esiselvitys ilmastonmuutoksen huomioimiseksi Vaasan yleiskaavassa
- Vaasan satamatien pääsuuntaselvitys
- Vaasan sataman kehittämissuunnitelma
- Vaasan seudun vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma

7. KOMPLETTERANDE MATERIAL

- Förslag till Österbottens landskapsplan, Österbottens förbund, 2008
- Generalplanens delrapport 1976
- Generalplanens delrapport II 1976
- Delgeneralplaner 1965-2003
- Samhällsstrukturplan för Vasaregionen 2030 (VASU) 2001
- Utveckling av Vasaregionens trafiksystem (VASELI) 2001
- Utredning av väg- och gatunätet i Vasa och Korsholm 2007
- Lokalisering av kommersiella och logistiska tjänster i Vasaregionen, Österbottens förbund, 2003
- Vaasan alueen kaupan palveluverkkoselvitys 2007 + komplettering 2010
- Miljöns tillstånd i Västra Finland, Västra Finlands miljöcentral, 2007
- Vasa stadsstrategier och vision 2007
- Vasa stad, näringspolitiskt program 2020
- Värdefulla byggnader 1985 och 2000
- Vaasan laatukäytävä 2007
- Skötseln av grönområden 1990
- Hietalahden-Purolan laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2007
- Onkilahden-Pukinjärven laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2007
- Vanhan Vaasan laaksojen maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelmat 2008
- Inventering av Gamla Vasas nationellt värdefulla landskapsområde 2008
- Vaasan yleiskaavaluonnoksen (20.6.2006) luontovaikutusten arviointi 2007
- Matalaselän laakson maisemaselvitys ja ulkoilualuesuunnitelma 2009
- Naturabedömning 2009 av Vasas generalplan + komplettering 2010
- Väg- och gatuarrangemang 2009 för området Liselund, Kungsgården och Risö
- Natur- och kulturmiljöinventeringar

Under arbete:
- Vasa naturatlas
- Vasa stads skogsbruksplan 2010-2019
- Landskapsutredning och friluftsområdesplan för Långdikets dal
- Landskapsutredning och friluftsområdesplan för Ådrans dal
- Kulturmiljöutredning
- Förutredning för beaktande av klimatförändringen i Vasas generalplan
- Lokaliseringsplan för hamnvägen i Vasa
- Utvecklingsplan för Vasa hamn
- Regional översiktsplan för vattentjänsterna i Vasaregionen